

Zee- en kustvisserij

**Een institutioneel onderzoek
naar het handelen van de overheidsorganen
op het beleidsterrein
Zee- en kustvisserij
(1945-2003)**

(concept ter vaststelling aangeboden)

Pivot-rapport nummer 159

's-Gravenhage, mei 2004

Tekst: drs. A. Mul (Doxis Informatiemanagers) en G. Stiemsma (ministerie van LNV)

Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT)

Voor u ligt het rapport waarin de uitkomsten van een onderzoek, gehouden in het kader van het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT), zijn weergegeven. PIVOT is een projectorganisatie, die in mei 1991 door de Algemeen Rijksarchivaris, namens de minister van WVC belast met het beheer van de overgedragen archieven van de rijksorganen, in het leven is geroepen. De aanleiding daarvoor is de (voorgenomen) verkorting van de overbrengingstermijn in de nieuwe archiefwet van vijftig naar twintig jaar. Vanuit het oogpunt van de democratisering van het openbaar bestuur moet deze termijnverkorting positief worden beoordeeld, want eerder overgedragen archieven worden ook eerder openbaar en toegankelijk voor het publiek. Voor de Nederlandse archiefdiensten betekent de verkorting echter dat, wanneer er geen maatregelen worden genomen, zij overstroomd zouden worden met archiefmateriaal. De neerslag van dertig jaar overheids-handelen zou immers bij de invoering de nieuwe wet ineens moeten worden overgebracht naar de depots van de Rijksarchiefdienst. Voor de centrale rijksorganen wordt de omvang van deze stroom geschat op ongeveer vijfhonderd strekkende kilometer archief over de periode 1943-1973, en over de periode 1973-1990 op nog eens eenzelfde hoeveelheid. Omdat een dergelijke hoeveelheid archiefmateriaal niet beheersbaar en hanteerbaar is, en de opslag ervan te kostbaar, zal in het kader van PIVOT de Rijksarchiefdienst samen met de verschillende Hoge Colleges van Staat en de ministeries maatregelen treffen om deze vloed te kanaliseren.

Bij het uitvoeren van deze inhaaloperatie moeten tevens reeds bestaande problemen bij de archiefzorg van de rijksoverheid in versneld tempo worden opgelost. Al onder de oude wet zijn grote achterstanden geconstateerd in het selecteren van naoorlogs archiefmateriaal en overbrengen van archief van vóór 1940 naar de Rijksarchiefdienst. In inspectierapporten van deze dienst was daar al op gewezen, maar door het rapport 'Archiefbeheer en -behoud bij het Rijk' van de Algemene Rekenkamer uit 1988 is dit probleem pas in zijn volle omvang tot politiek Den Haag doorgedrongen.

PIVOT is mogelijk geworden door de inzet van extra financiële middelen die de minister van WVC heeft toegezegd: NLG 17 miljoen over een periode van tien jaar, de geschatte looptijd van het project. Daarnaast zullen de ministeries en de Hoge Colleges van Staat, zelf immers verantwoordelijk voor selectie en overdracht van hun archieven, elk eigen middelen inzetten om de operatie mogelijk te maken. Afspraken daarover worden vastgelegd in convenanten, die de verschillende secretarissen-generaal of vertegenwoordigers van de Hoge Collegese van Staat met de Algemeen Rijksarchivaris al hebben gesloten of nog zullen sluiten.

Selectie en bewerking van archieven

Om de hierboven beschreven papiervloed op een verantwoorde manier te kunnen beperken, heeft PIVOT een nieuw selectie-instrument ontworpen. Wat moet worden vernietigd en wat 'voor de eeuwigheid' door de Rijksarchiefdienst bewaard? De tot nu toe gehanteerde selectiemethoden zijn voor een operatie van deze omvang niet toereikend, in de eerste plaats omdat zij te arbeidsintensief en dus te kostbaar zijn en in de tweede plaats omdat de basis van de tot nu toe gevoerde selectie niet altijd duidelijk was geformuleerd. Bij de selectie tot nu toe werden als criteria gebruikt: de inhoudelijke of informatieve waarde van documenten en de plaats die zij innemen in een geheel van een dossier, een archief of verzameling archieven. PIVOT hanteert als uitgangspunt dat de informatieve waarde van een document (zowel op papier als op andere informatiedragers) nauwelijks objectief te bepalen is, want de informatiewaarde varieert per persoon, afhankelijk van de gehanteerde vraagstelling. De selectie moet uitgevoerd worden vanuit het gezichtspunt van het overheidsorgaan of de organen die deze documenten in het kader van hun taak en het daaruit voortvloeiende handelen hebben ontvangen of geproduceerd. Niet de informatiewaarde van documenten vormt het uitgangspunt, maar de waardebeoordeling van taken van overheidsorganisaties. Het doel van de selectie moet ons inziens zijn: het mogelijk maken van de reconstructie van dit overheids-handelen op hoofdlijnen. Wanneer het geselecteerde archiefmateriaal die hoofdlijnen weerspiegelt, is de selectie naar onze mening geslaagd.

Anders gezegd, PIVOT draait de vroeger gehanteerde methode 'archief (al dan niet geselecteerd) wordt signaleerd en aangeboden voor overname' - dus gericht op acquisitie - om: we gaan nu op basis van wet-en regelgeving en andere bestuurlijk-organisatorische bronnen na welke handelingen overheidsorganen verrichten, dus wat voor neerslag er zou moeten zijn, en brengen deze in kaart om de selectie over het gehele taakveld te kunnen uitvoeren.

PIVOT acht het dus niet langer wenselijk de archiefstukken zelf te selecteren. Geselecteerd moeten worden de handelingen van de overheid zelf. Met andere woorden: niet het archiefstuk, maar de context en grondslag van het archiefstuk worden gewaardeerd.

Uiteindelijk zal PIVOT de overdracht van het geselecteerde materiaal naar de depots van de Rijksarchiefdienst begeleiden. De rijksorganen zijn zelf verantwoordelijk voor de fysieke selectie en bewerking, die de archieven en andere gegevensverzamelingen moeten ondergaan om ze geschikt te maken voor overdracht. Zonodig zal PIVOT daarbij een adviserende rol spelen, bijvoorbeeld door het opstellen van een bewerkingsplan. Richtsnoer voor de bewerking na het institutioneel onderzoek en de institutionele selectie vormen de door de Permanente Commissie Documentaire Informatieverzorging (PCDIN) in september 1991 aanvaarde 'Normen voor goede en geordende staat'.

Institutioneel onderzoek

Om het voor de selectie noodzakelijke inzicht te krijgen in het handelen van de overheidsorganen, is PIVOT in eerste instantie institutionele onderzoeken gestart bij de verschillende ministeries. De onderzoekers worden ingezet door PIVOT zelf en door de verschillende ministeries. Zij zullen tezamen ongeveer 150 onderzoeksgebieden of beleidsterreinen voor hun rekening nemen, die globaal samenvallen met de huidige directoraten-generaal, of wanneer deze te groot zijn, delen daarvan. De onderzoeksperiode verschilt per beleidsterrein, maar bestrijkt in het algemeen de jaren 1940-1990.

Als uitgangspunt bij de onderzoeken wordt een door ons in samenwerking met medewerkers van enkele departementen ontworpen model gebruikt, het Logisch Model Institutioneel Onderzoek (LMIO). In het LMIO worden de te gebruiken begrippen en de te volgen onderzoeksmethode beschreven. Een aantal belangrijke begrippen zijn 'actor' en 'handeling'. Actoren zijn instellingen, binnen of buiten de rijksoverheid, die handelingen verrichten op een bepaald beleidsterrein. Omdat de PIVOT-onderzoeken zich alleen uitstrekken tot handelingen van de rijksoverheidsorganen, worden de handelingen van de actoren daarbuiten niet nader onderzocht. Wel is het voor de beeldvorming van het geheel belangrijk ook deze actoren te signaleren, omdat zij een rol kunnen spelen in het werkproces van de rijksoverheidsorganen.

Handelingen zijn de eenheden waarin de werkzaamheden van overheidsorganen, verricht in het kader van de hun toegemeten taak, in de PIVOT-rapporten worden beschreven.

Als bronnen voor de beschrijving van deze handelingen gebruiken de onderzoekers de in de onderzoeksperiode vigerende wet- en regelgeving, interne instructies, administratieve handleidingen, organisatierapporten, instellingsbeschikkingen van departementsafdelingen, commissies en andere organisatieonderdelen. Ten slotte bestuderen zij literatuur betreffende het beleidsterrein en interviewen zij (voormalige) ambtenaren en andere deskundigen die werkzaam zijn of waren binnen het beleidsterrein. De beschreven handelingen worden gekarakteriseerd naar status en plaats in het geheel van handelingen en in het beleidsvormingsproces. Is een handeling beleidsvoorbereidend, vaststellend, evaluerend of uitvoerend? Deze karakterisering is een belangrijk hulpmiddel bij de latere selectie, maar kan en mag niet als een absoluut criterium voor bewaren dan wel vernietigen van de neerslag van die handeling worden gebruikt. Zo zal de karakterisering 'beleidsuitvoerend' van een handeling niet altijd automatisch leiden tot het adagium 'vernietigen'. Per ministerie en per beleidsterrein zal, in overleg met de betreffende instelling(en), aan de hand van de PIVOT-rapporten moeten worden bezien welke archieven en andere gegevensverzamelingen moeten worden geselecteerd voor 'de eeuwigheid'. Dit rapport vormt daarmee tevens het handvat voor de acties na de selectie, de bewerking door de overheidsorganen van het geselecteerde bestand en de uiteindelijke overdracht aan de Rijksarchiefdienst.

Inspectie Nieuwe Stijl

Wanneer de inhaaloperatie eenmaal voltooid is, zijn we er nog niet. In de toekomst moet worden voorkomen dat nieuwe achterstanden ontstaan bij selectie en overdracht van archieven en andere informatieverzamelingen. Daarbij kunnen de PIVOT-onderzoeksresultaten een belangrijke rol spelen. Wanneer eenmaal inzicht is verkregen in de processen binnen de overheidsorganisatie en bepaald is welke neerslag van welke handelingen voorgoed bewaard moet blijven en welke niet, zal men daar voortaan al bij de vorming en het beheer van archieven rekening mee kunnen houden. Met de binnen PIVOT opgedane ervaring zullen wij dus adviezen kunnen geven over de toekomstige inrichting van de informatievoorziening bij de betreffende overheidsinstellingen. Dit betekent een wat andere invulling van de aloude inspectietaak, die aan de Algemene Rijksarchivaris is opgedragen krachtens de Archiefwet, artikel 19 ('De algemene rijksarchivaris oefent toezicht uit op de zorg voor de archiefbescheiden van de rijksorganen'). De Inspectie Nieuwe Stijl (INS), die momenteel door ons wordt opgezet, zal zich naast het al bestaande toezicht op de (materiële) kwaliteit van het archiefbeheer bij rijksoverheidsorganen meer gaan richten op het adviseren ten aanzien van de organisatie van het gegevensbeheer. Zo kan in samenwerking met de betreffende organen worden voorkomen dat zich in de toekomst nieuwe, onbeheersbare stuwmeren van archief en andere gegevensverzamelingen zullen vormen.

Volumevermindering archieven en vergroting opslagcapaciteit

Ook op deze terreinen onderzoekt PIVOT de mogelijkheden. Volumevermindering kan voor bepaalde archieven worden bereikt door middel van substitutie: het overzetten van de informatie op een andere drager, bijvoorbeeld microfilm, microfiches, in de toekomst wellicht beeldplaat. Uitbreiding van de opslagcapaciteit van bestaande depots kan worden bereikt door de installatie van verrijdbare stellingen (compactus). Gewapend met de opgedane ervaring zal PIVOT ook over deze kwesties de rijksorganen kunnen adviseren, die daarmee dan bij het moderne gegevensbeheer weer hun voordeel kunnen doen.

Inhoudsopgave

Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT).....	3
Inleiding 1	
Algemeen.....	1
Verantwoording.....	1
Indeling van het rapport	1
Weergave handelingen.....	2
DEEL 1 - ALGEMENE CONTEXT.....	3
1.Het beleidsterrein.....	4
1.1 Omschrijving.....	4
1.2 Doelstelling.....	4
1.3 Afbakening ten opzichte van andere beleidsterreinen.....	4
1.4 Afbakening in tijd.....	6
2.Ontwikkelingen op het gebied van de zee- en kustvisserij (hoofdpijnen)	7
2.1 Vooraf	7
2.2 Nationaal zeevisserijbeleid (1945-1970)	7
2.3 Communautair zeevisserijbeleid.....	9
2.3.1 Basisverordeningen (1970).....	9
2.3.2 Gemeenschappelijk Visserijbeleid (1983).....	10
2.3.3 Structuurbeleid.....	11
2.3.4 Visrecht- en visstandbeheer	13
2.3.5 Marktordening.....	14
2.4 Kustvisserij.....	15
2.4.1 Algemeen.....	15
2.4.2 Enkele historische hoofdpunten.....	15
2.4.3 Ontwikkelingen	16
2.5 Enkele concluderende hoofdpijnen.....	17
2.5.1 Algemene opmerking	17
2.5.2 Hoofdpunten.....	17
3.Beschrijving van de actoren.....	19
3.1 Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)	19
3.2 Actoren die vallen onder de archiefzorg van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)	21
3.3 Overige actoren	23
DEEL 2 - ALGEMENE HANDELINGEN.....	25
4.Algemene handelingen	26
4.1 Nationaal.....	26
4.2 Europees, internationaal	30
DEEL 3 - ALGEMENE BEPALINGEN ZEE- EN KUSTVISSERIJ.....	36
5. Hoofdpijn37	
6.Visserijwet 1963.....	37
6.1 Werking Visserijwet 1963	37
6.2 Aanwijzing zee- en kustwateren, visserijzone en 12-mijlszone.....	37
6.3 Afkoop visrechten	38
6.4 Leges visserijdocumenten.....	39
6.5 College voor de Visserijen, Raad voor de Visserij	39
DEEL 4 - ZEEVISSERIJ: STRUCTUURBELEID	41
7.Hoofdindeling visserijstructuurbeleid	42
8.Kader visserijstructuurbeleid: GVB	44
8.1 Algemeen.....	44
8.2 Meerjarige Oriëntatieprogramma's	44
8.3 Informatieverstrekking aan de Europese Commissie	46
8.4 Verzamelen van gegevens ten behoeve van GVB.....	46
9.Instrumentarium visserijstructuurbeleid	49
9.1 Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij.....	49
9.2 Europese structuurfondsen	50
9.2.1 EOGFL	50
9.2.2 FIOV.....	51
9.3 Overige.....	53

9.3.1	Nationaal.....	53
9.3.2	Europees	54
10.	Beleid en beleidsuitvoering.....	55
10.1	Modernisering, ontwikkeling.....	55
10.1.1	Algemeen.....	55
10.1.2	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).....	55
10.1.3	O&S-fonds voor de Visserij.....	57
10.2	Sanering.....	59
10.2.1	Algemeen.....	59
10.2.2	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).....	59
10.2.3	O&S-fonds voor de Visserij.....	60
10.3	Aquacultuur	61
10.4	Overige aspecten structuurbeleid visserijsector.....	63
10.4.1	Tegemoetkoming sociale premies	63
DEEL 5 - ZEEVISSERIJ: VISRECHTBEHEER		64
11.	Hoofdlijn	65
12.	Registratie.....	66
12.1	Nationaal.....	66
12.2	Europees	69
13.	Licenties	70
14.	Communautaire visvergunningen	71
15.	Overige regulerende documenten.....	73
15.1	Speciale visdocumenten	73
15.2	Machtigingen.....	74
15.3	Bijzondere visvergunningen (NEAFC-verdrag).....	74
DEEL 6 - ZEEVISSERIJ: VISSTANDBEHEER		76
16.	Algemeen.....	77
17.	Technische maatregelen	77
18.	Quotering.....	80
18.1	Van TAC naar quota.....	80
18.2	Regelingen vangstbeperking.....	80
18.4	Contingentering.....	83
18.5	Stilligregeling en Zeedagenregeling.....	88
DEEL 7 - ZEEVISSERIJ: MARKTORDENING		91
19.	Marktordening voor de sector visserijproducten en producten voor de aquacultuur	92
19.1	Algemeen.....	92
19.2	Algemene handelingen in het kader van de marktordening.....	93
19.2.1	Gegevensverstrekking aan de Europese Commissie.....	93
19.3	Steun aan producentenorganisaties	93
19.4	Erkenning producentenorganisaties en brancheorganisaties.....	94
19.5	Werkprogramma's producentenorganisaties	95
19.6	Interventiemaatregelen	96
19.6.1	Ophoudvergoedingen	97
19.6.2	Verkoopuitstel	98
19.6.3	Particuliere opslag.....	99
19.6.5	Overige.....	99
DEEL 8 - ZEEVISSERIJ: FINANCIERINGSASPECTEN		101
20.	Financiering visserijbeleid vanuit Europese fondsen	102
20.1	EOGFL	102
20.2	FIOV	103
21.	Financiering controlemiddelen.....	105
DEEL 9 - KUSTVISSERIJ		107
22.	Algemeen.....	108
22.1	Regelingen kust- en binnenwatercultures (KBC).....	108
22.1	Privaatrechtelijk, publiekrechtelijk.....	108
22.2	Uitvoering	108
23.	Visrechtbeheer: consenten en vergunningen	109
23.1	Consenten kustvisserij.....	109
23.2	Vergunningen voor de visserij met vaste vistuigen in de kustwateren	109
23.4	Vergunningen voor recreatieve visserij in de kustwateren	111
23.5	Schelpdierverschikkingen.....	112

23.6	Garnalenvergunningen	113
23.7	Overige vergunningen kustvisserij	113
23.8	Overdracht van vergunningen kustvisserij.....	115
23.9	Toestemmingsbewijzen Eems/Dollard	115
23.10	Vergunningen uit hoofde van de Natuurbeschermingswet.....	115
24.	Visrechtbeheer: huurovereenkomsten	116
24.1	Oester- en mosselvisserij.....	116
24.2	Vaste visvakken	116
25.	Visplannen kustvisserij	117
DEEL 10 - ALGEMEEN: CONTROLE EN TOEZICHT		118
26.	Controle en toezicht	119
26.1	Algemeen	119
26.2	Logboek en opgave zeevis	121
26.3	Administratie van transacties.....	121
26.4	Stelselmatige controle bij aanlanding	121
26.5	Satellietvolgapparatuur	122
DEEL 11 - OVERIGE ONDERWERPEN.....		123
27.	Wetenschappelijk onderzoek en beheerstaken	124
28.	Visserijstatistieken	125
29.	Walvisvangst.....	125
30.	Schadeclaims	126
BIJLAGEN		127
Afkortingen		128
Begrippen		129
Lijst van geraadpleegde wet- en regelgeving.....		130
Lijst van geraadpleegde bronnen en literatuur.....		139
Lijst van geraadpleegde personen.....		140

Inleiding

Algemeen

Dit contextrapport vloeit voort uit het op 9 december 1992 gesloten convenant tussen de secretaris-generaal van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de Algemeen Rijksarchivaris betreffende de overdracht van de na 1940 gevormde archieven. In dit convenant zijn onder meer afspraken gemaakt over het verrichten van institutioneel onderzoek.

In dit rapport worden de handelingen van de overheidsorganen op het gebied van de zee- en kustvisserij op een rij gezet en geplaatst in de context van de ontwikkelingen op dit terrein. Dit is noodzakelijk om uiteindelijk - in de fase van het opstellen van de op dit rapport gebaseerde selectielijst - de geformuleerde handelingen te kunnen waarderen en daarmee te bepalen wat er met de uit die handelingen voortvloeiende neerslag dient te gebeuren (bewaren of vernietigen).

Met het bovenstaande is de insteek van dit rapport geschetst: het geeft een beeld van het handelen van de overheidsorganen op het beleidsterrein en beschrijft welke (institutionele) ontwikkelingen zich op dit gebied hebben voorgedaan. Dit geeft tegelijk ook de opzettelijke beperking van dit document aan: het is geen alomvattend, encyclopedisch gedetailleerd overzicht, maar een document dat ertoe dient de uiteindelijke selectiedoelstelling (het reconstrueren van het overheidshandelen op hoofdlijnen) te ondersteunen.

Verantwoording

In dit onderzoeksrapport wordt het taakgebied Visserij in kaart gebracht voor de beleidsterreinen Zeevisserij en Kustvisserij. Het beleidsterrein Binnenvisserij wordt belicht in een ander onderzoeksrapport. De reden hiervoor is dat de uitgangspunten van de overheid met betrekking tot de binnenwateren anders zijn.

De zee- en kustvisserij worden in één rapport opgenomen, omdat op beide beleidsterreinen gemeenschappelijke actoren voorkomen en omdat voor beide vormen van visserij eenzelfde hoofddoelstelling is geformuleerd.

De kaders waarbinnen dat beleid wordt bepaald zijn echter wel verschillend voor zee- en kustvisserij. Door de locatie zijn met name de kustwateren niet alleen belangrijk voor de visserij, maar ook voor andere functies, zoals recreatie, scheepvaart en natuur.

Bovendien is het beleid ten aanzien van de kustvisserij, hoewel gegrond op Europese regelgeving (bijv. Habitat- en Vogelrichtlijn), voornamelijk nationaal beleid, terwijl het beleid ten aanzien van de zeevisserij zich de laatste decennia voornamelijk afspeelt binnen de kaders van het Europese visserijbeleid.

Indeling van het rapport

De indeling van dit rapport is als volgt. Deel 1 geeft een algemene beschrijving van de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de zee- en kustvisserij. Het betreft een overzicht op hoofdlijnen, zeker geen encyclopedisch feitenrelaas. In de afzonderlijke hoofdstukken betreffende deelonderwerpen van het beleidsterrein worden ten aanzien van die deelonderwerpen de belangrijkste ontwikkelingen geschetst. Deel 1 bevat verder een beschrijving van de actoren. Deel 2 geeft de algemene handelingen weer die relevant zijn voor het beleidsterrein zee- en kustvisserij. Veel van deze handelingen worden in Pivot-rapporten en BSD's opgenomen. In dit geval zijn deze handelingen op enkele plaatsen aangevuld. Deel 3 behandelt enkele algemene zaken op het gebied van beleid en regelgeving ten aanzien van de zee- en kustvisserij; deze zijn met name gedestilleerd uit de Visserijwet 1963.

In dit rapport is een scheiding gehanteerd tussen zeevisserij en kustvisserij, hoewel die scheiding wellicht niet altijd even strak in de praktijk is als de hoofdstukindeling doet vermoeden. De delen 4, 5 en 6 laten

achtereenvolgens de volgende zeevisserij-onderwerpen aan bod komen: het structuurbeleid (ontwikkeling/modernisering, sanering, aquacultuur), het visrecht- en visstandbeheer (onder meer registratie, licenties, contingentering) en de marktordening. In hoofdstuk 8 worden bepaalde aan de Europese regelgeving gelieerde financieringsonderwerpen besproken. Deel 9 heeft als onderwerp de kustvisserij, waarbij met name de vele soorten vergunningen en (ver)huurovereenkomsten een belangrijke rol spelen. Controle en toezicht zijn belangrijke instrumenten; deze zijn geplaatst in een afzonderlijk deel (9). 'Restonderwerpen' (bijv. wetenschappelijk onderzoek, walvisvangst, schadeclaims) zijn te vinden in deel 11.

Het rapport besluit met enkele bijlagen: afkortingen, begrippen en lijsten van geraadpleegde bronnen.

Weergave handelingen

De handelingen worden beschreven in zogenoemde *handelingenblokken*. Een dergelijk blok ziet er als volgt uit:

(nr.)	Dit is het volgnummer van de handeling. Dit nummer is uniek voor de betreffende handeling. Het komt terug in de selectielijst.
Actor	Hier staat het orgaan dat formeel verantwoordelijk is voor de uitvoering van de handeling. Het heeft de bevoegdheid tot het zelfstandig verrichten van handelingen op grond van attributie of delegatie.
Handeling	Dit is een complex van activiteiten die een actor verricht ter vervulling van een taak of op grond van een bevoegdheid. In de praktijk komt een handeling vaak overeen met een procedure of een werkproces.
Periode	Hier staat het tijdvak vermeld waarin de handeling wordt verricht. Wanneer er geen eindjaar staat vermeld, wordt de handeling op het moment van het verschijnen van het rapport nog steeds uitgevoerd.
Grondslag	Dit is de wettelijke basis op grond waarvan de actor de handeling verricht. Wanneer er geen wettelijke grondslag voor een handeling bestaat, kan de <i>bron</i> worden genoemd waaruit de betreffende handeling is herleid.
Product	Hier staat het product vermeld waarin de handeling resulteert of zou moeten resulteren. De gegeven opsommingen van producten zijn niet altijd uitputtend. Vaak wordt volstaan met een algemeen omschreven voorbeeld.
Opmerking	Hier wordt aanvullende informatie gegeven die met het oog op de handeling van belang is of kan zijn.

DEEL 1 - ALGEMENE CONTEXT

1. Het beleidsterrein

1.1 Omschrijving

Zoals eerder al is aangegeven, onderscheiden de zee- en kustvisserij zich van elkaar doordat de visserij zich afspeelt in verschillende wateren.

De zeevisserij is bijna volledig geconcentreerd op de Noordzee. Belangrijke vissoorten zijn rondvis (kabeljauw, schelvis en koolvis), platvis (tong en schol) en bepaalde pelagische soorten (haring, makreel, horsmakreel). De zeevisserij gebeurt voornamelijk met trawlers en kotters.

Tot de kustvisserij worden gerekend alle vormen van visserij in de kustwateren, alsmede de schelpdier- en garnalenvisserij in de visserijzone. De kustwateren worden nu onder andere gevormd door de Waddenzee, het Nederlandse gedeelte van de Dollard en de Eems, de Ooster- en de Westerschelde. Daarnaast vallen het Grevelingenmeer (althans voor wat betreft de schelpdiervisserij) en de Voordelta onder het beleid inzake de kustvisserij.

De visserijactiviteiten in de kustwateren zijn in twee hoofdtypen te onderscheiden; te weten de (vrije) visserij en de perceelsgebonden visserij en culturen. De (vrije of vrije-grond) visserij heeft betrekking op garnalen, kokkels, mosselzaad, oesters en paling (evenals op harder, spiering, ansjovis, platvis en rondvis). Garnalen worden met een garnalenkor gevangen. Voor de garnalenvisserij is een vergunning vereist. Kokkelvissers vissen slechts een gedeelte van het jaar op kokkels langs de kust.

De vormen van perceelsgebonden visserij zijn de mosselvisserij, de oestervisserij en de visserij met vaste vistuigen. De mosselvisserij speelt zich vooral af in de Waddenzee en de Oosterschelde, de oestervisserij ook in het Grevelingenmeer. Twee keer per jaar mogen de vissers, als de natuurbelangen dit toestaan, een bepaalde hoeveelheid mosselzaad vangen, dat wordt uitgezet in mosselpercelen. Volgroeide mosselen worden vervolgens gevangen en alvorens ze ter consumptie kunnen worden aangeboden eventueel in verwaterplaatsen overgezet (Oosterschelde). Oesters worden, evenals mosselen, op percelen gekweekt. Oestervissers huren deze percelen van de overheid; percelen of kweekgronden kunnen echter ook in particuliere eigendom zijn.

1.2 Doelstelling

De hoofddoelstelling van de overheid voor beide beleidsterreinen (zeevisserij en kustvisserij) is dezelfde. Deze luidt:

Het bevorderen van een verantwoorde visserij en een evenwichtige exploitatie van de visbestanden. (Structuurnota Zee- en kustvisserij 1993)

Dit houdt in dat binnen de randvoorwaarden die gesteld worden door andere functies, de overheid de visserij als economische activiteit tracht te bevorderen.

De overheid maakt gebruik van drie beleidsinstrumenten om haar beleidsdoelstelling te operationaliseren, te weten:

- structuur (visserijsector);
hierbij moet o.a. worden gedacht aan sanering, modernisering en ontwikkeling;
- sturing en beheer van de visserij (de aanvoersektor);
hierbij kan o.a. worden gedacht aan het beheren van de visstand;
- marktordening;
hierbij moet worden gedacht aan prijsregulering en bevordering van de kwaliteit van producten ten behoeve van de afzet en gericht op de markt.

Deze indeling in structuur, visrecht- en visstandbeheer en marktordening is ook in onderhavig rapport gehanteerd.

1.3 Afbakening ten opzichte van andere beleidsterreinen

Het beleidsterrein *Zee- en kustvisserij* heeft raakvlakken met veel andere beleidsterreinen.

Agrarisch markt- en prijsbeleid

In het Pivot-rapport *Agrarisch markt- en prijsbeleid en Voedselvoorziening* zijn de handelingen met betrekking tot de visserij niet meegenomen. Het rapport over de zee- en kustvisserij bevat een aantal parallelle handelingen inzake bijvoorbeeld de marktordening.

Binnenvisserij

Naast de zee- en kustwateren worden nog de binnenwateren onderscheiden, waaronder ook het IJsselmeer valt (sinds de sluiting van de Afsluitdijk). Over het beleid en de beleidsuitvoering terzake van het binnenvisserijbeleid is een Rapport Institutioneel Onderzoek opgesteld.

Beide beleidsterreinen worden, voor wat betreft de kaderregelgeving, bestreken door de Visserijwet 1963. De algemene handelingen uit deze wet, die welke niet specifiek zijn ondergebracht in het hoofdstuk betreffende de binnenvisserij, worden in het onderhavige rapport behandeld, hoewel er wel raakvlakken kunnen zijn. Zo wordt in dit rapport de registratie van schepen behandeld. Daaronder moet dan ook de registratie van IJsselmeerschepen worden begrepen.

Landbouwstructuurbeleid

In het Pivot-rapport *Landbouwstructuurbeleid* zijn de handelingen met betrekking tot het visserijstructuurbeleid niet meegenomen. Het rapport over de zee- en kustvisserij bevat een aantal parallelle handelingen inzake bijvoorbeeld de Europese fondsen en het Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij.

Maritieme zaken

Naast de onderwerpen die in onderhavig rapport worden besproken, is er ook beleid inzake de zee- en kustvisserij die is toegespitst op de technische aspecten van schepen, bemanningszaken, veiligheid van de scheepvaart, e.d. Het regievoerende departement in dezen is dat van Verkeer en Waterstaat. Pivot-rapport nr. 21, *Stuurlui aan wal*.

Natuurbescherming

In het kader van de natuurbescherming kunnen bepaalde gedeelte van zee en kust voor de visserij worden gesloten. Dit ter bescherming van de visstand en de natuur in het desbetreffende gebied. Ook vanuit een bredere optiek kunnen zee- en kustwateren worden gesloten, bijv. delen van de Waddenzee. Dit gebeurt dan op grond van de Natuurbeschermingswet. Deze wet komt aan de orde in Pivot-rapport nr. 32, *Flora en fauna*. Vergunningen voor de kustvisserij op grond van de Natuurbeschermingswet krijgen in het voorliggende rapport wel een plaats.

Voedselkwaliteit

Er is voor gekozen om de kwaliteitsaspecten voor vis- en visproducten, zoals die ook zijn terug te vinden in de Europese verordeningen inzake de marktordening voor vis, binnen Pivot-rapport nr. 157, *Landbouwkwaliteit en voeding*, onder te brengen. Redenen hiervoor zijn het belang van een goede kwaliteit van vis voor de export en het feit dat binnen de Landbouwwet en de latere landbouwkwaliteitswetgeving ruimte werd gemaakt voor vis- en visproducten.

Gezondheid en welzijn van dieren

De Europese marktordening voor visserij- en aquacultuurproducten bevat bepalingen die zijn gerelateerd aan productkwaliteit en dierenwelzijn en -gezondheid. Dit laatste onderwerp komt in het onderhavige rapport niet expliciet aan de orde, alhoewel er zeker aanknopingspunten zijn. Zie voor dit onderwerp: Pivot-rapport nr. 107, *Gezondheid en welzijn van dieren*.

Sociaal-Economische Raad

Het Productschap Vis speelt een rol in het zee- en kustvisserijbeleid en de uitvoering daarvan. Onderwerpen die zijn gerelateerd aan de bedrijfschappen-oude stijl (de voorlopers van de huidige productschappen), meestal ingesteld door de minister van Landbouw, komen met name aan de orde in het Pivot-rapport betreffende het agrarisch markt- en prijsbeleid. De SER is sinds 1992 verantwoordelijk voor instellingshandelingen betreffende de product- en bedrijfschappen. Dit is een van de onderwerpen in Pivot-rapport nr. 58, *Sociaal-Economische Raad*. (Overigens heeft het Productschap Vis de opstelling van een organisatiespecifiek Basisselectiedocument in voorbereiding, zodat dit productschap niet in de handelingen in het voorliggende rapport zal worden meegenomen.)

1.4 Afbakening in tijd

Hoewel voor veel handelingen een werkingsperiode vanaf 1945 of vanaf de jaren '60 hebben toegekend gekregen, heeft het voorliggende rapport met name betrekking op de zee- en kustvisserij vanaf de jaren '80. De reden hiervoor is een praktische. Het ministerie van LNV is de belangrijkste actor op dit beleidsterrein en heeft zijn archiefmateriaal tot ongeveer 1980 betreffende zee- en kustvisserij reeds overgebracht dan wel vernietigd. Dit rapport beoogt de ondersteuning van het selectiebeleid; het opnemen van vele gegevens over de periode waarvan het archiefmateriaal niet meer aanwezig is op het ministerie, is in dat licht bezien dan ook niet zinvol. Het uitvissen van welke actoren vóór 1980 bepaalde handelingen hebben verricht, is dan ook tot een minimum beperkt gebleven; het heeft slechts naslagwaarde. De actoren uit de periode vóór 1980 zijn derhalve niet alle uitvoerig beschreven. Er is voor gekozen om het jaar waarin het onderzoek is gestart (2003) als eindjaar te gebruiken voor de beschreven handelingen.

2. Ontwikkelingen op het gebied van de zee- en kustvisserij (hoofdpijnen)

2.1 Vooraf

In dit hoofdstuk worden alleen hoofdpijnen geschetst. In de afzonderlijke hoofdstukken en paragrafen wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen ten aanzien van de daarin aan de orde komende onderwerpen, alsook - in voorkomend geval - de werking ervan.

Zoals in het voorgaande hoofdstuk al is aangegeven, speelt de kustvisserij zich voornamelijk in de nationale context af. Dat gold tot de jaren '70 ook voor de zeevisserij, maar met de totstandkoming van een aantal Europese basisverordeningen begon er een nieuwe periode, waarin de eigen, Nederlandse beleids- en regelgevingsvrijheid steeds verder is ingekapseld in de communautaire wet- en regelgeving.

Binnen de zeevisserij, en met name in de Europese kaders, worden verschillende hoofdonderwerpen onderscheiden: structuurbeleid, visrecht- en visstandbeheer, marktordening. Deze verdeling wordt in ieder geval in de indeling van dit rapport gehanteerd. Ook in dit overzichtsgedeelte zal deze drieslag worden gebruikt, met dien verstande dat men zich dient te realiseren dat alle aspecten met elkaar samenhangen en afhankelijk zijn van de hoofddoelstellingen die op Europees beleidsniveau zijn geformuleerd.

Aan het eind van dit overzicht op hoofdpijnen zullen er nog enkele conclusies worden getrokken.

2.2 Nationaal zeevisserijbeleid (1945-1970)

Structuur

In de crisisjaren voor de Tweede Wereldoorlog werden er verschillende crisismaatregelen genomen in het kader van de voedselvoorziening. Voor de visserij was het de Nederlandse Visserijcentrale (1934-1943) die uitvoering moest geven aan de crisismaatregelen die waren genomen ten aanzien van haring, ansjovis, oesters, mosselen, consumptiegarnalen, zeevis, zoetwatervis en wulken; ook was zij belast met de uitvoering van de maatregelen betreffende de contingentering van de in- en uitvoer van vis en visserijproducten.

In de periode na de Tweede Wereldoorlog waren werkgelegenheid en voedselvoorziening belangrijke aandachtsgebieden van de overheid. Zo werd de walvisvaart "vanwege Nederlands schrale vetpositie" gestimuleerd en werd de haringvangst vrijgelaten.

Verder werden in de eerste jaren na 1945 op experimentele basis door de overheid incidentele kredietfaciliteiten aan een aantal vissers verleend.

In de jaren '50 werden uit het Moody-fonds gelden ter beschikking gesteld voor een project in het kader van het Moody-programma, welk project voornamelijk beoogde de distributie van vis te verbeteren. Het Moody-fonds was een fonds dat door de Amerikaanse regering in het leven was geroepen. Voor het toezicht op de besteding van deze gelden werd in 1954 de Contrôleraad voor de verbetering van de afzet van visserij-producten in het leven geroepen.

In de naoorlogse periode waren de financiële middelen van de vissers beperkt. De mogelijkheid tot investeringen in nieuwe schepen was derhalve beperkt. De Commissie Sanering Zeevisserij (Commissie-Tinbergen) constateerde dan ook in haar in 1952 uitgekomen rapport dat de vissersvloot danig verouderd was. Haar adviezen resulteerden in 1955 in de totstandkoming van de Bijzondere Financieringsregeling voor de Sanering van de Vissersvloot (Regeling Bijzondere Visserij-Financiering) met een looptijd van tien jaar. Hiermee werd een algemeen geldende stimulans gegeven tot het scheppen van de financiële voorwaarden voor herbouw van de vloot. Bij de uitvoering was oorspronkelijk de Herstelbank, later genaamd de Nationale Investeringsbank, betrokken. In dezelfde periode werden voorts uitkeringen gegeven in het kader van de Wet op de Materiële Oorlogsschade.

Verder was de Commissie-Tinbergen tot de slotsom gekomen dat het de moeite waard zou zijn om in navolging van Engeland en Duitsland een 'verre visserij' te ontwikkelen. Overheid en bedrijfsleven stelden zich enigszins terughoudend op. De overheid bood echter wel steun aan om het visserijbedrijf over de drempel van het risico, dat nu eenmaal aan experimenteren vastzit, heen te helpen. De belangstelling bleef echter gering. Pas in 1963 werd naar aanleiding van een preadvies van de Commissie Ontwikkeling Zeevisserij (Commissie-Diepenhorst) met het bedrijfsleven een proefneming op grote schaal opgezet. Dit viel samen met een toenemende overbevissing in de Noordzee. Dit project heeft drie jaar geduurd.

Het overheidsbeleid in de periode 1955 tot 1964 kan worden omschreven als een aanvullend beleid, waarbij het behoud van het visserijbedrijf centraal stond. De belangrijkste beleidsmiddelen die de overheid hiertoe hanteerde, waren facilitaire kredieten, oorlogsschadevergoedingen, marktordering, onderzoek en voorlichting.

In 1964 verscheen het rapport van de Commissie Ontwikkeling Zeevisserij, die voor het grootste deel bestond uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. Hierin werd feitelijk gepleit voor enerzijds meer overheidssteun en anderzijds verbreding van het gebied waarop deze steun betrekking zou moeten hebben. Op de achtergrond speelde hierbij vooral de dreiging van een toenemende concurrentie binnen de EEG en, in mindere mate, de angst voor overbevissing. Het werd belangrijk geacht om een structureel gezonde vloot uit te rusten, waardoor binnen een toekomstige visserij in Europees verband een goede uitgangspositie ingenomen zou kunnen worden.

In 1964 werd, voortbouwend op de ervaringen opgedaan met het verre visserijproject, een Commissie Experimentele Visserij ingesteld, waarin door het bedrijfsleven en de overheid projecten werden ontworpen waarvan de ervaringen konden worden overgenomen door het visserijbedrijf. De centrale doelstelling hiervan was het verkennen van nieuwe visgebieden, de uitbreiding van de visserij naar in Nederland nog relatief onbekende consumabele vissoorten en het uitproberen van nieuwe vistuigen en vistechnieken. De verkenning van verder gelegen visgronden werd ingegeven door het feit dat Nederlandse vissers een aantal mogelijkheden werd ontnomen om de visserij uit te oefenen. Sinds 1958 bestond namelijk de mogelijkheid om als land een visserijzone van 12 mijl voor de kust in te stellen, waarin slechts op basis van historische rechten beperkte visserij zou kunnen worden toegelaten aan andere dan de eigen vissers.

Naar aanleiding van de problemen in de haringvisserij werd in 1965 geld uitgetrokken voor de sloop van de langzamerhand onrendabel geworden drijfnetloggers. Er werden bijdrageregelingen in het leven geroepen die onder meer gericht waren op de modernisering aan boord van de vissersvaartuigen, de noodzakelijk gebleken stabiliteitsverbetering van kotters en de sanering van weekloggers.

Tussen 1966 en 1971 werd geld aangewend voor de sanering van garnalenschepen.

In 1968 trad de Beschikking Bijzondere Visserij-Financiering 1968 in werking. Doordat geen beroep meer mogelijk was op de Oorlogsschaderegeling en het plafond dat de overheid had gesteld voor de onder de Saneringsregeling uitstaande garanties, bijna was bereikt, dreigde de ruimte voor bijzondere financieringen te worden uitgeput. Aangezien algemeen erkend werd dat het visserijbedrijf het nog niet zou kunnen stellen zonder een zekere steun van de overheid, werd uiteindelijk de genoemde beschikking in het leven geroepen. De verplichting tot het intrekken van oude schepen bij het verkrijgen van kredieten kwam te vervallen. Ook werd de Beschikking van toepassing verklaard op alle activiteiten die direct tot de visserijbedrijfstaking worden gerekend.

Beslissingen over het verlenen van kredieten en garanties daarvoor werden genomen in een gecombineerde vergadering van de Adviescommissie Bijzondere Visserij-Financiering 1968 met de Werkcommissie voor Bijzondere Financieringen. Voorbereiding en afhandeling van de kredietaanvragen lagen in handen van De Nationale Investeringsbank NV.

In 1969 startte een vlootbouwplan waarbij steun werd verleend voor nieuw te bouwen trawlers tegen gelijktijdige sloop van oude eenheden. In drie jaar tijd werd voor elf gevallen een subsidie toegekend.

Marktordening

Tot 1957 was het Bedrijfschap voor Visserijproducten de instantie die belast was met het verrichten van marktordenende taken. Eén ervan was het hanteren van minimumprijzen. Later werd deze taak overgenomen door het Produktschap voor Vis en Visproducten (PVV). Aansluitend op de minimumprijzen waren opvangregelingen ingesteld met als doel de aanvoerder van vis die wegens het niet behalen van de minimumprijs uit de markt moest worden genomen, schadeloos te stellen. Naderhand werden deze opvangregelingen ondergebracht bij het Visserijschap. Met de verplichting vormden deze regelingen een sluitend geheel.

Het marktbeleid dat in handen lag van de publiekrechtelijke bedrijfsorganen kwam begin jaren '70 te vervallen als gevolg van het feit dat in die periode het EEG-marktbeleid tot stand kwam. Aangezien in andere lidstaten een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie niet bekend was, werd Nederland gedwongen een nieuwe organisatie voor marktbeleid op te zetten. Het EEG-marktbeleid ging er namelijk van uit dat het marktbeleid op de schouders van de producenten zelf moest worden neergelegd. Vandaar dat de oprichting van privaatrechtelijke bedrijfsorganisaties werd voorgesteld, de zogenaamde producentenorganisaties. In Nederland zijn hierna verschillende producentenorganisaties opgericht.

Het overheidsbeleid in de jaren 1964 tot 1971 heeft een belangrijke stimulans gegeven aan de verbetering van de kwaliteit van vis en visproducten, een onderwerp dat altijd nauw verbonden is geweest met de marktordening. Enerzijds verwachtte men hiervan een gunstig effect op de besommingen, anderzijds een verdere versteviging van de exportpositie van Nederland op een markt waar kwaliteitsproducten een steeds belangrijker plaats innamen.

Voor wat betreft de aanvoer van vis kwam in 1965 een kwaliteitspremieregeling tot stand. De totstandkoming van de EEG-marktverordening noodzaakte Nederland deze regelingen per eind 1972 in te trekken.

Visstandbeheer

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog was het beheer van de visstand nationaal nog geen belangrijk item. De nadruk lag veel meer op voedselvoorziening en economische gezondmaking van de visserijsector. Deze situatie duurde tot begin jaren '70.

Voor de walvisvangst lagen de zaken iets anders. In 1965 kwam er een einde aan de jacht op walvissen. Zij was niet meer lonend, onder andere doordat de Internationale Walvisvaart Commissie steeds meer beperkingen oplegde aan de hoeveelheid te vangen walvissen. Bovendien was uit het oogpunt van voedselvoorziening de walvisvaart niet meer nodig. In 1960 werd het Verdrag tot Regeling van de Walvisvangst 1946 opgezegd. Met de Wet op de walvisvangst 1960 (Stb. 1960, 410) kan de minister echter nog wel steeds vergunningen afgeven.

2.3 Communautair zeevisserijbeleid

2.3.1 Basisverordeningen (1970)

Vanaf 1964/1965 is de Nederlandse overheid, mede het oog op de toekomstige inpassing in de EEG, een actief visserijbeleid gaan voeren. Het verbeteren van de rentabiliteit middels modernisering en aanpassing van de gehele bedrijfskolom, kwaliteitsverbetering en vergroting van het vangstgebied stonden hierbij centraal.

In 1970 kwamen de eerste Europese basisverordeningen tot stand:

- Verordening (EEG) nr. 2141/70 van de Raad houdende de totstandbrenging van een gemeenschappelijk structuurbeleid in de visserijsector;
- Verordening (EEG) nr. 2142/70 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten.

Vanaf de jaren '70 is zich langzaam maar zeker een samenhangend communautair visserijbeleid gaan ontwikkelen. Daarbij werden de nationale beleidsdoelstellingen steeds meer afgestemd op de

gemeenschappelijke belangen. Daarnaast nam de invloed van Brussel op de beleidsuitvoering sterk toe. Echter, het Europees visserijbeleid stond in de kinderschoenen. Het nationale beleid kenmerkte zich in de periode 1976 tot 1983 door onduidelijkheid over de reikwijdte en invloed van de EEG in nationale regelingen betreffende de vangstbeperkingen en technische maatregelen.

Binnen de vage doelstellingen van het nog in ontwikkeling zijnde communautaire visserijbeleid had het ministerie van Landbouw en Visserij veel ruimte om zelf te bepalen op welke wijze uitvoering werd gegeven aan het Europese beleid. In de praktijk heeft het ministerie in deze periode een nogal terughoudende positie ingenomen. In 1976 komt de "Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee" tot stand en voor de overige vissoorten werd in 1978 de "Beschikking vangstbeperking andere zeevissoorten dan tong en schol 1978" vastgesteld. Werd er op overheidsniveau op deze manier invulling gegeven aan het Europese visvangstbeperkende visserijbeleid, het bedrijfsleven investeerde in deze jaren juist ongehinderd en aanzienlijk in de uitbreiding en modernisering van de vloot.

2.3.2 Gemeenschappelijk Visserijbeleid (1983)

De vorming van een echt gemeenschappelijk visserijbeleid werd enerzijds gestimuleerd door de al in gang gezette ontwikkelingen (het voortbouwen op bijvoorbeeld de basisverordeningen uit 1970), anderzijds door zeerechtelijke veranderingen op internationaal niveau.

Toen de Verenigde Naties medio jaren '70 met een nieuw zeerecht kwamen, kregen landen de mogelijkheid om de zone waarop hun wetgeving van toepassing was, uit te breiden tot tweehonderd mijl. Hierdoor werd de hele Noordzee verdeeld over de lidstaten en bleef er geen vrije zee meer over. Er moest daarom een nieuw intern Europees beleid voor de zeevisserij komen, omdat de vissers anders niet meer terecht hadden gekund op hun traditionele visgronden. In 1983 waren de onderhandelingen over een nieuw visserijbeleid afgerond. Vanaf die tijd mogen vissers van een groot aantal vissoorten maar een bepaalde hoeveelheid vangen (voor bepaalde vissoorten gold de quotering overigens al in de jaren '70).

Het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) werd vastgelegd in Verordening (EEG) nr. 170/83 van de Raad tot instelling van een communautaire regeling voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden (Gemeenschappelijk Visserij Beleid). Deze verordening trad in werking in 1983. Deze verordening wordt ook wel de basisverordening genoemd. Zij heeft o.a. betrekking op de basiselementen voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden en verschaft de grondslag voor het nemen van visserijtechnische en controlemaatregelen en voor het vaststellen van TAC's en quota per lidstaat.

Elke tien jaar wordt het GVB weer voor tien jaar vastgelegd.

Vanaf de eerste GVB-verordening in 1983 was een belangrijk instrument van het GVB het Meerjarige Oriëntatieprogramma, waarin de doelstellingen voor de inkrimping van de vissersvloot werden vastgesteld om de visserij-inspanning in overeenstemming te brengen met de beschikbare visbestanden. De uit de MOP's voortvloeiende consequenties hebben met name doorgewerkt in het visserijstructuurbeleid (sanering, capaciteitsaanpassing). Op basis van MOP I (1983-1986) en II (1987-1991) kon een begin worden gemaakt met het afremmen van het streven naar meer vermogen. In MOP III (1992-1996) werden ambitieuzere verminderingdoelstellingen vastgesteld, die in algemene zin maar niet op uniforme wijze moesten worden verwezenlijkt door de lidstaten. MOP IV (1997-2002) werkte in dezelfde richting.

In 1993 werd het GVB weer voor tien jaar vastgesteld. Dit keer werden de gevolgen van het visserijbeleid voor de natuurwaarden van de zee nadrukkelijk meegenomen. Doelstellingen zijn:

- bescherming van de visgronden;
- instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee;
- duurzame en evenwichtige exploitatie van de biologische rijkdommen door de visserij;
- een ook op langere termijn economisch rendabele visserij, die onder sociaal verantwoorde omstandigheden kan werken.

Eind 1997 werd bepaald (bij Beschikking nr. 98/12/EG van de Commissie van de Europese Commissie van 16 december 1997 houdende goedkeuring van het meerjarig oriëntatieprogramma voor de vissersvloot van Nederland voor de periode van 1 januari 1997 tot en met 31 december 2001) dat niet slechts het aantal zeedagen wordt beschouwd als meeteenheid om te bepalen of aan het Nederlandse MOP IV-programma is voldaan, maar dat als zodanig ook worden aangemerkt de visserij-inspanning in tonnage en de visserij-inspanning in motorvermogen. Geïntroduceerd werden de termen *visserij-*

inspanning, groepsinspanning (vermenigvuldiging aantal zeedagen met het motorvermogen, voor een hele groep of deel daarvan), *inspanningsquote* en *inspanningsuitputting* (beide laatste termen hebben te maken met de vermenigvuldiging van het aantal zeedagen met het motorvermogen en het tonnage). De tendens om de totale vlootcapaciteit minimaal te stabiliseren en daarbij ook het totale motorvermogen als ijkpunt te nemen, heeft zich sindsdien voortgezet.

Verordening (EG) nr. 2371/2002 inzake de instandhouding en de duurzame exploitatie van de visbestanden in het kader van het gemeenschappelijke visserijbeleid (PbEG nr. L 358) vormt het nieuwe kader voor het GVB vanaf 2003. Met deze basisverordening is binnen de Europese Unie een nieuwe wijze van beheer van de activiteiten van de communautaire zeevisserijvloot vastgesteld, teneinde de vangstcapaciteit van de vloot te kunnen volgen en in overeenstemming te brengen met de beschikbare hulpbronnen. Daarmee is het regime van de Meerjarige Oriëntatieprogramma's (MOP's) opgeheven. Deze verordening luidde tevens het einde in van de licentieregeling en de zeedagenregeling. Het nieuwe GVB is gestoeld op drie wijzen van beheer:

1. vlootbeheer:

De lidstaten moeten ervoor zorgen dat er geen uitbreiding van de vloot plaatsvindt en dienen voorafgaand aan elke toevoeging van capaciteit (motorvermogen en tonnage) aan de vloot eerst minstens eenzelfde hoeveelheid capaciteit aan de vloot te onttrekken. Dit is het zogenoemde *entry/exit-regime*. Dit regime gold overigens aanvankelijk niet voor de visserij op oesters, kokkels en mosselen, maar bij Verordening (EG) nr. 1438/2003 werd ook de schelpdierensector onder dit regime gebracht.

Een andere belangrijke, hiermee samenhangende wijziging die uit genoemde verordening voortvloeit, is dat niet langer de visserijlicentie maar de Europese visvergunning het instrument wordt voor het beheersen van de omvang van de vloot. Toetreding tot de vloot (inschrijving in het Centraal Visserijregister) zal nog slechts mogelijk zijn indien ten aanzien van het betreffende vissersvaartuig een visvergunning is toegekend. Omgekeerd: bij elke doorhaling van de inschrijving in het Visserijregister wordt de ten aanzien van het betreffende vissersvaartuig toegekende visvergunning ingetrokken (bij overdracht of vervanging van vissersvaartuigen moeten dan weer volledige visvergunningsaanvragen worden ingediend).

2. bestandsbeheer:

In het kader hiervan worden de beschikbare vangsthoeveelheden verdeeld.

3. specifiek beheer, in de vorm van beheers- en herstelplannen:

Op grond hiervan kunnen de kwetsbare of met uitsterving bedreigde bestanden specifiek worden beschermd.

2.3.3 Structuurbeleid

Het structuurbeleid voor de visserijsector heeft zich vanaf de jaren '70 in de Europese context afgespeeld. Het is gericht op het herstel van het evenwicht tussen de omvang van de bestaande vissersvloot en de reële vangstmogelijkheden. Daartoe wordt sinds 1971 een deel van de gelden van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) gereserveerd. De Gemeenschap verleent bijstand voor projecten gericht op de ontwikkeling, modernisering en sanering van de vloot. Ook tracht men de gevolgen van de beperking van de vangstmogelijkheden binnen de EEG op te vangen door projecten te steunen die zijn gericht op nieuwe vissoorten of visgronden buiten de EEG-wateren. Verder beoogt het beleid condities voor verwerking en afzet van visserijproducten te verbeteren.

Ook na 1971 blijft de overheid actief een verdere structuurverbetering van alle geledingen van het visserijbedrijf nastreven. Hierbij valt het accent echter vooral op de verhoging van de efficiëntie en op de valorisatie van de vis.

Ten behoeve van structuurverbetering van de visserij werd van 1972 tot en met 1974 bijgedragen aan de verbetering van technische voorzieningen aan boord.

Na de oliecrisis van eind 1973 nam de overheid tijdelijke maatregelen om de verslechtering van de bedrijfsresultaten op te vangen. De bedrijfsresultaten stonden al onder druk door de gestegen prijzen voor visserijmaterialen en de reeds getroffen en de te verwachten quoteringsmaatregelen. In 1974 en 1975 werden oliesubsidies verstrekt. Tevens werd een saneringsregeling in het leven geroepen waarvoor overigens geringe belangstelling bestond.

Ter ondersteuning van levensvatbare bedrijven die, als gevolg van de veranderde omstandigheden, in liquiditeitsproblemen dreigden te raken, kondigde de overheid in 1975 en 1978 twee Beschikkingen Overbruggingskredietregeling Visserij af.

Nadat in 1975 in internationaal verband quoteringsregelingen werden ingevoerd, werd aanpassing van de vlootcapaciteit aan de vangstmogelijkheden een belangrijke beleidsdoelstelling, naast de vangstbeperkende en technische maatregelen die er al waren vanuit de invalshoek van het visstandbeheer.

Ook Nederland accepteerde de quoteringsvoorstellen van de North East Atlantic Fisheries Convention (NEAFC) voor 1975 (zie ook de volgende paragraaf). Dit hield in dat Nederland vooral zijn tong- en scholvangsten drastisch moest beperken, hetgeen saneringsmaatregelen noodzakelijk maakte. In 1975 werd de Stichting Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij (O&S-fonds) in het leven geroepen, dat primair de taak kreeg zorg te dragen voor de aanpassing van de vlootcapaciteit aan de vangstmogelijkheden (sanering). Zijn tweede taak was het begeleiden van de ontwikkeling van de visserijbedrijfstaking. Vanaf 1977 is het nationale structuurbeleid, zoals uitgevoerd door deze stichting, volledig afgestemd op de EEG-richtlijnen.

Naast de mogelijkheden die het O&S-fonds bood, konden sinds 1973 bovendien een aantal malen bijdragen voor structuurverbeterende activiteiten rechtstreeks (dat wil zeggen: zonder nationale regeling als grondslag) worden aangevraagd bij het Europese Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL).

Waren de maatregelen van het Ministerie van LNV en het O&S-fonds voornamelijk stimulansen die naast sanering gericht waren op verbetering van de structuur van de bestaande vloot, van andere zijde werden er ook financiële en fiscale impulsen gegeven die juist aanzetten tot nieuwbouw. Daartoe behoorden de Wet Investerings Rekening (WIR) van 1978, het besluit Investeringspremie Zeescheepvaart 1978 en de reeds in 1967 getroffen Rente-overbruggingskredietregeling Scheepsbouw. Tot aan 1987, toen de WIR-premie werd afgeschaft, is er ook daadwerkelijk flink geïnvesteerd in deze nieuwbouw. Was de WIR een nationale en algemene investeringsmaatregel, voor de visserijsector bestonden er speciale EG-nieuwbouwsubsidies, op grond van het communautaire structuurbeleid. Zij zijn tot en met 1985 toegepast. De vlootcapaciteit is met deze nieuwbouw echter niet verhoogd. Wel is er sprake tot 1991 van het subsidiëren van de modernisering van vaartuigen gericht op verbetering van de uitrusting met behulp van nationale en EG-gelden.

Met de totstandkoming van het GVB in 1983 is ook het visserijstructuurbeleid in dat kader komen te staan. Met name de MOP's, die integraal onderdeel uitmaakten van het GVB, hadden hun weerslag op het nationale structuurbeleid. Saneringsmaatregelen kwamen in het MOP-kader te staan. Vanaf 1987 zijn er diverse saneringsregelingen opgesteld, waarmee tegen toekenning van een bepaald bedrag schepen uit de zeevisserijvaart konden worden genomen en er vergoedingen waren voor vervroegde uittreding en scholing.

In 1992 besloot de Europese Raad van Edinburgh het structuurbeleid voor de visserij op te nemen in de Structuurfondsen met een eigen doelstelling te weten doelstelling 5a (aanpassing van de visserijstructuren) en een autonoom financieel instrument, het Financieringsinstrument voor de oriëntatie van de visserij (FIOV). Om met een antwoord te komen op de sociaal-economische gevolgen van de herstructurering van de sector werden naast de instelling van het FIOV aanvullende maatregelen genomen. Zo werd voor de periode 1994-1999 het communautaire PESCA-initiatief ingevoerd, bestemd voor financiële steun aan van de visserij afhankelijke gebieden, evenals begeleidende maatregelen (vervroegde pensionering, premies voor jonge vissers, enz.).

In het kader van Agenda 2000 kwamen er nieuwe oriëntaties, waaronder de opname van de structurele problemen van gebieden die afhankelijk zijn van de visserij in de nieuwe doelstelling 2 van de Structuurfondsen (Verordening (EG) nr. 1260/1999 van de Raad van 21 juni 1999) en de stopzetting van het PESCA-initiatief.

In Verordening (EG) nr. 1263/1999 van de Raad van dezelfde dag werd het nieuwe interventiekader van het FIOV voor de periode 2000-2006 vastgesteld. Op de interventiebepalingen en -voorwaarden is Verordening (EG) nr. 2792/99 van 17 december 1999 van toepassing.

De belangrijkste oriëntaties van het huidige structuurbeleid vloeien hoofdzakelijk voort uit Verordening (EG) nr. 2792/99:

- a. vermindering van de vlootcapaciteit
  - Het algemene uitgangspunt van de nieuwe verordening is dat publieke steun aan de vloot niet mag bijdragen aan een toename van de visserijcapaciteit. Om toestemming te

- krijgen voor het verlenen van deze steun moeten de lidstaten de Commissie aantonen dat de ontwikkeling van hun vloot niet verder gaat dan de doelstellingen die in het meerjaren oriëntatieprogramma zijn vastgelegd voor de hele sector en voor elke soort van visserij. Zij moeten eventueel zelfs aantonen dat zij om deze doelstellingen te verwezenlijken maatregelen hebben genomen die zijn gericht op geleidelijke vermindering van de capaciteit.
- De regeling voor de oprichting van gemengde rederijen is zodanig herzien dat hij een bijdrage levert aan een daadwerkelijke vermindering van de visserij-inspanning gericht op de visbestanden die door het desbetreffende schip worden geëxploiteerd en aan de naleving van de voorschriften met betrekking tot het behoud en het beheer van de visbestanden.
- b. rol van professionele deskundigen in het visserijbeleid
Publieke steun kan worden verleend aan groeperingen van deskundigen die zich bezighouden met een aantal soorten activiteiten.
- Zoeken van afzetmogelijkheden. Deze activiteiten zijn gericht op de afzet van overschotten en op het benutten van weinig geëxploiteerde soorten, op verbetering van de kwaliteit van producten, op de promotie van milieuvriendelijk geproduceerde producten, bijvoorbeeld: kwaliteitscertificeringen, productlabels, promotiecampagnes, marktonderzoek, beurzen, marketingadvies- en ondersteuning.
  - Ondersteuning van de verwezenlijking van de algemene doelstellingen van het visserijbeleid. Dit zijn collectieve initiatieven met een beperkte duur, die bijvoorbeeld betrekking hebben op het beheer van de visserij-inspanning, op de promotie van selectieve machines en technieken, op installaties voor aquacultuur, scholing, elektronische handel in producten en op systemen voor kwaliteitscontrole.
- c. uitbreiding van de sociale maatregelen
Naast een aantal maatregelen ten gunste van de ambachtelijke visserij (kleine kustvisserij) voorziet de verordening in steun aan:
- jonge vissers, voor de aankoop van hun eerste schip;
  - vissers en eigenaren van schepen bij tijdelijke stillegging;
  - oudere vissers die stoppen met werken.

2.3.4 Visrecht- en visstandbeheer

De internationale zorg dat na 1945 het peil van de visstapels weer snel zou dalen leidde ertoe dat in 1946 een conferentie werd belegd waarbij op basis van de inhoud van het Verdrag ter Reglementering van de Maaswijdte en inzake Beperkingen op de Grootte van Visschen (1937) de "International Overfishing Convention" (Londen, 1946) werd ondertekend. Hierbij werd onder meer bepaald dat de vissers uit het Noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan zouden werken met minimummaten voor bepaalde vissoorten en minimummaaswijdten voor de gebruikte netten. Deze aandacht op internationaal niveau voor beheersing van de visstanden was niet in overeenstemming met het nationaal beleid van de Westerse staten. De Nederlandse regering bijvoorbeeld kende meer prioriteit toe aan het op gang brengen van de voedselproductie, dan op de instandhouding van de visstand. Pas in 1953 werden de in 1946 vastgestelde maatregelen van kracht (Wet op de maaswijdte van zeevisnetten). Naar aanleiding van de voortdurende achteruitgang van de haringstand en in het algemeen de behoefte om te komen tot een beter beheer van de visstanden gingen er stemmen op om de in het kader van het verdrag uit 1946 opgerichte Permanente Commissie te versterken. Dit resulteerde in 1959 in de totstandkoming van de North East Atlantic Fisheries Convention (NEAFC). Pas in 1964 trad het verdrag in werking en werd daarmee het onderhandelingsplatform voor de visserij in de Noordoostelijke Atlantische Oceaan. Net als de Permanente Commissie steunde de commissie van de NEAFC bij haar werkzaamheden op de adviezen van het Internationaal Council for the Exploration of the Sea (ICES). Van een echt beleid was door de grote politieke onenigheid geen sprake. Wel werd het instrumentarium langzamerhand aangepast en uitgebreid. Belangrijkste toevoeging was de aanvaarding en toepassing van "gesloten gebieden" voor de haringvangst in bepaalde delen van de Noordzee en het Skagerak in 1971. In diezelfde periode gingen steeds meer stemmen op om via quoteringsmaatregelen de visstand te beheren. Aan de hand van de door de ICES opgestelde biologische adviezen zou per soort een totaal toegestane vangst (Totale Allowable Catch, TAC) worden vastgesteld, welke met behulp van een politieke verdeelsleutel in nationale quota's zou worden verdeeld. In 1975 werd voor het eerst met quota voor bepaalde vissoorten gewerkt. Tijdens de Derde Zeerechtconferentie in 1976 bleek dat het principe van de vrije zee binnen afzienbare tijd zou worden ingeruild voor het principe van de 'exclusieve economische zone', hetgeen een uitbreiding van de jurisdictie van de kuststaten tot 200 mijl betekende. Verschillende landen gingen ertoe over een

dergelijke zone in te stellen. In 1977 besloten de lidstaten van de EEG over te gaan tot instelling van 200-mijls visserijgrenzen om zodoende een visserijzone te creëren waarbinnen de EEG invulling zou kunnen geven aan een gemeenschappelijk beleid gericht op instandhouding van visstanden en controle. Aangezien de invoering van de zones zich niet verhiel met het statuut van de NEAFC, dat uitging van het principe van de vrije zee, besloot de NEAFC haar activiteiten te wijzigen. De NEAFC ging zich meer richten op het beheer van de visstanden buiten de 200-mijlsgrens en op de uitwisseling van wetenschappelijke gegevens en informatie.

In 1975 heeft de Europese Commissie de verantwoordelijkheid voor het visserijbeleid voor het Noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan naar zich toegetrokken. Aanvankelijk was de EEG gedwongen zich te beperken tot het treffen van maatregelen die binnen het kader van de NEAFC overeen waren gekomen, waaronder de vaststelling van de TAC en de verdeling van de quota over de lidstaten. In 1983 werd echter het Gemeenschappelijk Visserijbeleid vastgesteld dat inzicht biedt in wat op Europees niveau en wat op nationaal niveau zou kunnen worden geregeld.

Het instandhoudingsbeleid is daarmee de kern van het in 1983 vastgestelde Gemeenschappelijke Visserijbeleid. De doelstellingen van dit beleid zijn de bescherming van de visgronden, de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee en een duurzame evenwichtige exploitatie van deze rijkdommen onder verantwoorde economische en sociale omstandigheden. Dit beleid houdt onder meer in dat de visrechten in de communautaire wateren over de lidstaten verdeeld worden. Verder worden de visbestanden in stand gehouden door middel van de TAC's en het quotasysteem en via technische maatregelen, zoals minimummaaswijdten, minimummaten en beperking voor bepaalde visserijmethoden.

Van 1983 tot 1987 nam de overheidscontrole toe om het beoogde effect van de quoteringsmaatregelen te bewerkstelligen. Binnen het instandhoudingsbeleid verschoof de nadruk van de vangstbeperkende en technische maatregelen naar capaciteitsbeperkende maatregelen (zie opmerkingen bij GVB en visserijstructuurbeleid). Dit gebeurde met het oog op het eventuele uitblijven van daadwerkelijke resultaten van de vangstbeperkende maatregelen; in dat geval kon door een reductie van het aantal vissersschepen de vangstcapaciteit worden beperkt. Voorbeelden hiervan zijn de Beschikking visserijlicentie (eind 1984, bedoeld om het motorvermogen van de vissersvloot te stabiliseren) en de saneringsregeling uit 1985 (in 1988 vervangen door een nieuwe saneringsregeling).

De bescherming van de visstand is middels technische en andere vangstbeperkende maatregelen gereguleerd en is helemaal verweven met het beleid tot capaciteitsaanpassing (lees: capaciteitsreductie) van de vloten. De genoemde maatregelen zijn zonder onderbreking tot de dag van vandaag van kracht.

2.3.5 Marktordening

Naast het instandhoudingsbeleid en het structuurbeleid moet ook het marktbeleid worden genoemd als belangrijk aandachtsgebied van het EEG-visserijbeleid.

Verordening (EEG) nr. 2142/70 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten was de basisverordening op dit gebied.

Sinds 1970 wordt gestreefd naar het bevorderen van de stabiliteit van de markt. Nevendoelstelling is het garanderen van een voldoende, regelmatige aanvoer van kwalitatief hoogwaardige vissoorten. Binnen het marktbeleid is een centrale rol toebedacht aan de producentenorganisaties. Het marktbeleid legt onder meer op het gebied van de kwaliteit zowel met betrekking tot de aanvoer als de invoer handelsnormen op voor bepaalde vissoorten. Ook tracht de (E)EG via prijsregelingen de markt te sturen (ophoudvergoedingen, steun voor particuliere opslag, enz.).

De inhoud van de marktordeningsverordeningen is voor wat betreft de hoofdonderwerpen in de loop der jaren vrijwel gelijk gebleven. Bij Verordening (EG) nr. 104/2000 werd het marktordeningsbeleid echter relatief sterk aangepast.

De nieuwe regelgeving speelt in op de ingrijpende veranderingen die de Europese markten voor de visserij- en aquacultuurproducten hebben ondergaan als gevolg van diverse factoren: verslechtering van de visstand, wijzigend consumentengedrag, mondialisering van de markten en sterke, toenemende afhankelijkheid van de EU van de invoer van verse producten en grondstoffen voor de verwerkende industrie.

De nieuwe verordening kent de volgende doelstellingen:

- vissers aanmoedigen om niet meer te vangen dan verkocht kan worden;
- de organisatievorm in de sector, met name de producentenorganisaties, versterken en concurrerender maken;
- de consumenten met kennis van zaken aankopen laten doen;
- vraag en aanbod beter op elkaar afstemmen;
- de werkgelegenheid in de visserij en in de verwerkende industrie beschermen.

Deze doelstellingen resulteerden in een aantal nieuwe punten:

- de verplichting voor de producentenorganisaties om visplannen op te stellen met het oog op de afstemming van het aanbod op de vraag (in Nederland gebeurde dit al via de zgn. Biesheuvelgroepen);
- steun voor de ontwikkeling van brancheorganisaties;
- aanpassing van de interventiemechanismen (de financiële compensatie en de hoeveelheden die zijn gemoeid met de ophoudmaatregelen, geleidelijk terugbrengen en de in aanmerking komende hoeveelheid en de financiële vergoeding voor verkoopuitstel verhogen, teneinde preventieve maatregelen en de verwerking van de producten zodanig aantrekkelijk te maken dat verkoopuitstel wordt geprefereerd boven ophoudmaatregelen);
- de verplichting voor detailhandelaars om de informatieverstrekking aan de consument te verbeteren;
- verbetering van de voorwaarden waaronder de verwerkende industrie zich van grondstoffen kan voorzien.

2.4 Kustvisserij

2.4.1 Algemeen

De kustvisserij is, hoewel gegrond op 'bredere' Europese regelgeving op het gebied van de natuurbescherming, voornamelijk een kwestie van nationaal beleid en is minder onderhevig aan communautaire regelgeving. Het kustvisserijbeleid is gericht op "de bevordering van een maatschappelijk verantwoorde en economisch rendabele visserij in de kustwateren binnen de mogelijkheden die het ecosysteem biedt, met inachtneming van het regeringsbeleid t.a.v. de Waddenzee (Planologische Kernbeslissing Waddenzee 1978) en de hoofddoelstelling voor de inrichting en het beheer van de Oosterschelde (Beleidsplan voor de Oosterschelde 1982), alsmede op het behoud en zondig herstel van de kinderkamer-functie in die wateren" (Nota Het visserijbeleid in de kustwateren, 1983). Met name de kustwateren zijn behalve voor de visserij ook van belang voor natuur, recreatie, scheepvaart, defensie, delfstoffen etc. In het beleid is de laatste decennia de afweging tussen de belangen van de visserij en de handhaving van natuurwaarden sterk op de voorgrond gekomen. Dit heeft geleid tot een aantal beperkingen bij de uitoefening van de visserij in deze wateren.

2.4.2 Enkele historische hoofdpunten

Mosselen en oesters

In 1950 en 1951 werd de Zeeuwse mosselproductie door het optreden van de mosselparasiet aangetast. Als reactie hierop heeft de overheid een gedeeltelijke overplaatsing van de productie van Zeeland naar de Waddenzee gestimuleerd. Bij het uitgeven van nieuwe percelen heeft de overheid een consciëntieus beleid gevoerd, waarbij zij rekening hield met de ten dele tegenstrijdige belangen van mosselkwekers en garnalenvissers. Na de stormramp in 1953 en de hieruit voortvloeiende beslissing tot de Deltawerken werd de Waddenzee nog belangrijker voor de mosselcultuur.

In 1966 zijn alle oesterkwekers, na een forse terugval in de productie als gevolg van vorst, vooruitlopend op de voorgenomen afsluiting van de Zeeuwse zeearmen, door de overheid schadeloos gesteld (Oesterschadewet, 1966). Een klein aantal bedrijven heeft toen op eigen risico de bedrijfsvoering voortgezet.

Sinds het begin van de jaren '70 wordt de schade aan de mosselcultuur voortgekomen uit de Deltawerken gecompenseerd in geld of door de uitgifte van nieuwe percelen. Productie-achteruitgang als gevolg van natuurlijke schade wordt ook waar mogelijk gecompenseerd. Vanaf de jaren '70 zijn door de Staat geen nieuwe percelen meer verhuurd. De totale omvang van de percelen moest gelijk blijven.

Hiervoor is door de overheid gekozen mede in afwachting van de uiteindelijke afhandeling van de schades als gevolg van de Deltawerken. Overigens kan wel op particuliere grond worden gekweekt.

In 1976 leidde de wijziging van het Deltaplan er ook toe dat oesterkweek in de Oosterschelde mogelijk bleef. Ook het Grevelingenmeer bleef beschikbaar voor de oesterkweek. Doordat een groot deel van de beschikbare percelen verhuurd was aan een beperkt aantal bedrijven, waren anderen niet in de gelegenheid de oestercultuur te gaan uitoefenen. Het nieuwe geformuleerde uitgiftebeleid (1987 en 1988) moest echter uitgesteld worden doordat een oesterziekte uitbrak.

In 1990 en 1991 was er een grote schaarste aan zowel mosselen als kokkels, terwijl de (ongecontroleerde) visserij op (de laatste) mosselbanken en mosselzaadbestanden doorging. De kritiek van natuurbeschermingsorganisaties was dat de vissers de oude mosselbanken aantastten en de voedselvoorziening van vogels in gevaar brachten.

Garnalen

De garnalenvloot is in de periode 1963 tot 1980 behoorlijk geslonken, onder andere doordat de Nederlandse handel zich meer en meer ging richten op de Duitse aanvoer. Gedeeltelijk is deze inkrimping van de garnalenvloot bereikt door de eerder genoemde saneringsmaatregelen in de tweede helft van de jaren '60 en begin jaren '70. Het beleid in de jaren '80 was gericht op "het behoud van de garnalenvisserij en waar nodig, herstructurering daarvan, en op het verkrijgen van een regelmatige productie van garnalen van goede kwaliteit die de Nederlandse garnalensector in staat stelt haar positie te behouden dan wel te verbeteren"(Nota Het visserijbeleid in de kustwateren, 1983). In 1988 werd het beleid bijgesteld o.a. om redenen van visstandbescherming.

Kokkels

Sinds 1974 is de kokkelvisserij, die al rond 1870 was ontstaan, aan vergunningen gebonden. Zowel voor de mechanische als niet-mechanische kokkelvisserij zijn vergunningen vereist.

2.4.3 Ontwikkelingen

De afgelopen decennia is het natuurbeschermingsbeginsel (omgeving, visstand) een steeds sterker benadrukte factor geworden in het kustvisserijbeleid. In de loop der jaren is het accent verschoven van verweving van visserij en natuur naar natuurwaarden. Beperkende maatregelen in de kustwateren zijn gericht op behoud en herstel van natuurlijke biotopen en het voorkomen van voedselgebrek voor vogels als gevolg van schelpdiervisserij.

De kustwateren, en met name de Waddenzee, vallen onder internationale regelgeving op het gebied van natuurbescherming. Zo zijn delen van de Waddenzee aangewezen als Wetlands van internationale betekenis en als UNESCO Man and Biosphere Reserve. Verder is de Vogel- en Habitatrichtlijn van toepassing op de Waddenzee en de Oosterschelde, later ook op delen van de Westerschelde, de gehele Voordelta, een deel van de Noordzeekustzone en een deel van de Noordhollandse kust. Ten slotte is ook de Kaderrichtlijn Water nog te noemen. Op politiek niveau is het Trilaterale Waddenzee Plan van belang. De daarin geformuleerde beginselen (vermijdingsbeginsel, voorzorgbeginsel, verplaatsingsbeginsel, compensatiebeginsel en herstelbeginsel) zijn erop gericht om (mogelijk) schadelijke activiteiten in het gebied zo veel mogelijk te vermijden.

Nationaal is de Natuurbeschermingswet van toepassing op grote delen van de Waddenzee en ook delen van de Oosterschelde, waardoor aan de menselijke activiteiten beperkingen kunnen worden opgelegd. In 1994 werd de Tweede Nota Waddenzee (PKB Waddenzee) vastgesteld, waarin de hoofdlijnen staan van het overheidsbeleid voor de Waddenzee ten aanzien van ruimtelijke ordening, milieu- en waterbeleid. Deze nota werd verlengd tot 2003, terwijl over een Derde Nota Waddenzee de besluitvorming nog gaande is.

Ook op provinciaal niveau worden de kustwateren nadrukkelijk in de beleidsvorming meegenomen. Te noemen zijn: het integrale Beheersplan Waddenzee 1996-2001, een Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee, beleidsplannen voor de Oosterschelde, de Westerschelde en de Voordelta, alsmede een Provinciale Visserijnota van de Provincie Zeeland.

In 1993 is de Structuurnota Zee- en Kustvisserij vastgesteld. Daarin werd enerzijds aandacht gevraagd voor natuurwaarden (herstel bodembiotopen, voedselreservering voor vogels) en werd anderzijds aan de schelpdiersector gevraagd om een beheersplan op te stellen met concrete afspraken ten aanzien van een beheerste visserij in de opengestelde gebieden. Met een dergelijk beheersplan legt de sector zichzelf beperkingen op ten gunste van de bescherming en het behoud van de natuurwaarden van de kustwateren. Het beheersplan vormt de basis voor een jaarlijks visplan, waarin staat hoe lang, met

hoeveel schepen en waar mag worden gevestigd. Een ontwikkeling die analoog is aan die voor de zeevisserij, met haar Biesheuvel-groepen. In 1994 kwam het meerjarige Beheersplan Kustvisserij, opgesteld door de mossel- en kokkelvisserij zelf. Deze zelfregulering van de sector behelst ook controle door middel van een *black box* aan boord van de schepen.

Overigens had de mosselsector al in 1991 voor zichzelf een TAC vastgesteld (vastgelegd in een visplan) en stemde zij vrijwillig in met de sluiting van een aantal mosselbanken in de oostelijke Waddenzee. In 1992 implementeerde de mechanische-kokkelvisserijsector ook een visplan met allerlei zelfopgelegde verplichtingen, bijvoorbeeld ten aanzien van quota en controle.

De beheersplannen worden, ook in samenspraak met het Produktschap Vis, opgesteld en door de Producentenorganisaties (bijv. voor Mossel, voor Kokkel, voor Oester) uitgewerkt in visplannen. Voor de visserij met vaste vistuigen (waaronder kreeftvisserij) is eveneens een producentenorganisatie in oprichting.

2.5 Enkele concluderende hoofdlijnen

2.5.1 Algemene opmerking

De nationale bevoegdheden ten aanzien van het visserijbeleid beperkten zich na de totstandkoming van het GVB vrijwel tot de kustvisserij. Aanvullingen op het GVB ten aanzien van de zeevisserij zijn weliswaar mogelijk, maar die kunnen dan echter uitsluitend van toepassing zijn op de Nederlandse vissers of betrekking hebben op strikt lokale visbestanden die slechts voor die vissers van belang zijn.

Een voorbeeld van het bovenstaande betreft de wijziging van de Visserijwet 1963. In 1985 werd een natuurbeschermingscriterium in deze wet geïntroduceerd ten aanzien van de kustvisserij. Artikel 9 kreeg er een nieuw lid bij (lid 2), op grond waarvan bij het bij of krachtens algemene maatregel van bestuur stellen van regels in het belang van de kustvisserij mede rekening rekening wordt gehouden met de belangen van de natuurbescherming. Deze bevoegdheid (een verplichting, overigens) werd middels artikel 3 van het Reglement zee- en kustvisserij 1977 aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) gedelegeerd.

Eenzelfde bepaling werd pas in 2002 toegevoegd voor de zeevisserij (Stb. 2002, 524), maar dan facultatief. De internationale verplichtingen voortvloeiend uit het GVB beperken immers de nationale bevoegdheid tot het stellen van regels aangaande de zeevisserij. Een uitwerking van de aanvullende bepaling was dat bij de besluitvorming betreffende de vergunningverlening voor de visserij op bepaalde schelpdiersoorten in de 3-mijlszone tevens rekening zal worden gehouden met de belangen van natuurbescherming. Concreet betrof het de vergunningplicht voor het uitzaaien en uitzetten van alle (geïmporteerde) schelpdieren uit buitenlandse productiegebieden.

2.5.2 Hoofdpunten

a.

Het hoofddaccent in het Europese visserijbeleid is verschoven van behoud van economische rentabiliteit en levensvatbaarheid (de enkele artikelen in het Verdrag van Rome (1957) die aan de zeevisserij waren gewijd, hadden met name betrekking op markt en structuur) naar bescherming van visstanden en ecologie en vermindering van de visvangstcapaciteit.

b.

De wijze waarop de bescherming van de visstand is nagestreefd, veranderde eveneens. Waren er eerst algemene vangstbeperkende maatregelen (sluiting van gebieden, beperking van vistijden) en technische maatregelen (bijv. minimummaten, beperking maaswijdte) en het *sec* aan banden leggen van het *aantal* schepen, later werd ook het *vermogen* om te vissen aan banden gelegd (bijv. middels stillig- en zeedagenregelingen, vervolgens ook door grenzen te stellen aan het motorvermogen (cf. MvT wijzigingswet 13 mei 1987, Stb. 362) en nog weer later door beperking van het totale omgerekende motorvermogen en tonnage (bijv. met afroaming bij overdracht of overschrijving - Stcrt. 2001, 250).

c.

In de periode 1987 tot 1993 werd sterk ingezet op controlemaatregelen. In deze fase hadden vooral de verdere uitbreiding en verdieping van controlemaatregelen de aandacht van de overheid ten einde het

beoogde visserijbeleid adequaat te kunnen ondersteunen. De controle is sindsdien alleen maar verder ingebed in alle regelgeving.

e.

Tot 1995 was voornamelijk alleen de kustvisserij gebonden aan vergunningen. Met de invoering van de communautaire visvergunning is ook voor de zeevisserij de vergunningplicht gaan gelden (al kan worden opgemerkt dat ook de licenties al als een soort vergunningen fungeerden). Ook op ander gebied volgde de zeevisserij de kustvisserij, bijvoorbeeld als het gaat om de introductie van het natuurbeschermingscriterium in de Visserijwet 1963 (zie eerder). Verder is de kustvisserijsector, veelal op vrijwillige basis, ook volgend geweest op andere ontwikkelingen in de zeevisserij. Zo zijn in verschillende visplannen van de binnenvisserijsectoren afspraken vastgelegd over quota en controle middels *black boxes* (cf. satellietvolgapparatuur in de zeevisserij).

f.

In 1993 werd met de komst van de Structuurnota Zee- en Kustvisserij (Vissen naar evenwicht) het begrip *co-management* ingevoerd, dat is gericht op het beheer van de natuur en de visbestanden. In de zeevisserij is dit uitgewerkt in een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het beheer van gequoteerde visbestanden en het zogenoemde zeedagenregime. Dit gebeurde door de Biesheuvelgroepen. Ten aanzien van de kustvisserij is een soortgelijke verantwoordelijkheidsverdeling tot stand gebracht, en wel voor het beheer van de schelpdierbestanden en het duurzaam bevissen binnen de randvoorwaarden van de natuurdoelstellingen voor de kustwateren (beheersplannen, visplannen). Het streven naar meer *co-management* past binnen het streven naar deregulering en lastenverlichting. De rol van de overheid (i.c. het ministerie van LNV) is daarbij meer en meer toezichhoudend en regisserend geworden.

3. Beschrijving van de actoren

3.1 *Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)*

De primaire actor op het beleidsterrein *Zee- en kustvisserij* is de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Met de actor *Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)* wordt niet alleen deze bewindsman bedoeld, maar tevens het ondersteunende ambtelijke apparaat. Hoewel dit een aantal ambtelijke functionarissen met zelfstandige bevoegdheden bevat, worden ze niet als zelfstandige actoren beschouwd: ze staan immers onder gezag van de minister. Wel worden deze organisatie-onderdelen in voorkomend geval onder het handelingenblok genoemd, indien zij belast zijn met de uitvoering van de handeling.

Na de Tweede Wereldoorlog kende het ministerie verschillende benamingen:

periode	benaming ministerie
1945-1960	Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening
1960-1990	Landbouw en Visserij
1990-2003	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
2003-	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

In dit document wordt bij het benoemen van de actor 'visserijminister' steeds de aanduiding *Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)* gebruikt, waarmee dus ook de taakvoorgangers onder andere benamingen worden bedoeld.

De departementale structuur kende in de loop der tijd vele, vele wijzigingen. Echter, voor wat betreft het organisatieonderdeel dat was belast met het beleidsterrein *Zee- en kustvisserij*, is de lijn consistent gebleven. Hieronder een overzicht:

periode	hoofdstructuur
1946-1950	Afdeling Visscherijen
1950-1995	Directie van de Visserijen
1995-	Directie Visserij

Juridische Zaken en Voorlichting

In algemene zin zijn de directie Juridische Zaken en de directie Voorlichting betrokken bij alle beleidsterreinen waarop het ministerie van LNV verantwoordelijk is. Ook bij het beleidsterrein *Zee- en kustvisserij*, derhalve.

De directie Juridische Zaken (en taakvoorgangers) behandelt alle juridische aangelegenheden op het gebied van wetgeving, rechtsbescherming e.d.

Directie Juridische Zaken en taakvoorgangers:

periode	directie
1946-1949	Afdeling Juridische Zaken
1949-1957	Afdeling Wetgeving en andere Juridische Zaken
1957-1995	Directie Juridische en Bedrijfsorganisatorische Zaken
1995-	Directie Juridische Zaken

De directie Voorlichting (en taakvoorgangers) is belast met de interne en externe voorlichting en communicatie (zowel beleid als activiteiten) van het kerndepartement.

Directie Voorlichting en taakvoorgangers:

periode	directie
1946-1957	Afdeling Voorlichting
1957-1968	Hoofdafdeling Voorlichting
1969-1971	Hoofdafdeling Voorlichting en Externe Betrekkingen
1971-1995	Directie Voorlichting en Externe Betrekkingen
1995-	Directie Voorlichting

Internationale Zaken

Directie Internationale Zaken en taakvoorgangers, vanuit verschillende invalshoeken:

periode	directie
1946-1948	afdeling II, Landbouw, Voeding en Prijzen
1948-1949	afdeling Landbouw en Voeding, afdeling Voeding
1949-1950	afdeling Land- en Tuinbouw en Visserij
1950-1957	afdeling Akkerbouw, Veehouderij en Zuivel
1957-1971	Economische Akkerbouw, Veehouderij en Zuivel
1971-1989	Marktordeningsvraagstukken
1989-1995	Internationale Agrarische Aangelegenheden en Marktordeningsvraagstukken (DIAMOV)
1995-	Internationale Zaken

periode	directie
1946-1950	afdeling Buitenlandse Betrekkingen (onderdeel van Recobaa)
1950-1959	Internationale Organisaties
1959-1971	Internationale Economische Samenwerking
1959-1971	Internationale Aangelegenheden
1973-1989	Internationale Economische Aangelegenheden
1989-1995	Internationale Agrarische Aangelegenheden en Marktordeningsvraagstukken (DIAMOV)
1995-	Internationale Zaken

Algemene Inspectiedienst van het ministerie van LNV (AID)

Deze dienst is in algemene zin verantwoordelijk voor de controle op de uitvoering van vele ministeriële regelingen op allerlei beleidsterreinen. De bedoeling is om in een apart contextrapport aandacht te besteden aan taken als controle. In dit rapport wordt de AID slechts in enkele algemene handelingen opgevoerd.

DUR - Dienst Uitvoering Regelingen

(geen handelingen; valt onder actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV))

Deze dienst was vanaf 1995 de opvolger van de directie Uitvoering Regelingen, toen een fusie was voltooid van veertien verschillende onderdelen van het ministerie, waarmee werd beoogd een duidelijke beheerseenheid voor de uitvoering van het LNV-beleid te creëren. DUR nam onder andere de uitvoeringsregelingen over van het provinciale apparaat Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie (LNO). De Dienst Uitvoering Regeling was vanaf 1 januari 1995 namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) belast met de uitvoering van verschillende regelingen betreffende de vergunningverlening. Per 1 januari 1998 is (met uitzondering van de recreatieve visserij) de uitvoering - en de bijbehorende archieven - overgedragen aan de directie Visserijen. De feitelijke uitvoering van regelingen vond plaats op de vijf regionale vestigingen; in Den Haag zetelde de centrale eenheid, waarbij de staf en ondersteuningstaken waren ondergebracht. Bij regeling van 20 december 1995 (Stcrt. 1995, 250) werd de tenaamstelling van de verzelfstandigde uitvoerende dienst *DUR* vervangen door de voor de Dienst Landelijke service bij regelingen te voeren naam *LASER* (per 1 januari 1996).

LASER - Dienst Landelijke Service bij Regelingen / Agentschap LASER

(geen handelingen; valt onder actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV))

LASER is sinds 1996 de uitvoeringsdienst van het ministerie van LNV, als opvolger van de Dienst Uitvoering Regelingen (DUR). Per 1 januari 1999 is LASER een agentschap.

LASER voert meer dan honderd nationale en internationale regelingen uit op het gebied van de primaire landbouw, de visserij, de verwerkende industrie, de bosbouw, de recreatie en natuur- en landschapsbeheer. De beleidsdirecties van LNV zijn de grootste opdrachtgevers van LASER. Het O&S-fonds voor de Visserij heeft beslissingsbevoegdheid gemandateerd aan LASER.

3.2 Actoren die vallen onder de archiefzorg van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

De meeste van onderstaande commissies worden in de handelingen niet afzonderlijk uitgewerkt, maar 'gevangen' in de algemene advieshandelingen. De actoren worden wel genoemd in het contextgedeelte.

College voor de Visserijen (1919-1964)

De Visserijwet 1931 bevatte bepalingen ten aanzien van een College voor de Visserijen en een Raad voor de Visserij. Beide werden rond 1920 (resp. 1919 en 1921) ingesteld. Zowel het College als de Raad had tot taak voorlichting en advies te geven omtrent alle met de visserijen in verband staande onderwerpen. Het College richtte zich meer tot de regering, de Raad diende de minister. Beide instanties keerden niet weer terug in de Visserijwet 1963. Er bleef wel een Raad voor de Binnenvisserij bestaan.

Raad voor de Visserij (1921-1964)

De Visserijwet 1931 bevatte bepalingen ten aanzien van een College voor de Visserijen en een Raad voor de Visserij. Beide werden rond 1920 (resp. 1919 en 1921) ingesteld. Zowel het College als de Raad had tot taak voorlichting en advies te geven omtrent alle met de visserijen in verband staande onderwerpen. Het College richtte zich meer tot de regering, de Raad diende de minister. Beide instanties keerden niet weer terug in de Visserijwet 1963. Er bleef wel een Raad voor de Binnenvisserij bestaan.

(Stichting) Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij (O&S-fonds)

Het O&S-fonds werd in 1975 (overigens zonder wettelijke grondslag) opgericht en heeft tot doel de ontwikkeling en sanering van de visserij te bevorderen. Hiertoe stelt het gelden ter beschikking voor het stimulerings-, sanerings- en herstructureringsbeleid voor de verschillende visserijsectoren. In het bestuur hebben ambtenaren zitting; de voorzitter is de DG Visserij.

Het O&S-fonds is een stichting die in het kader van het structuurbeleid een aantal (met name ook uit Europese regelgeving voortvloeiende) overheidsmaatregelen verder uitwerkt. Zij maakt(e) gebruik van de organen van het ministerie van LNV voor het realiseren van haar doelen (dit is ook voorgeschreven in de statuten). LNV voert ook het secretariaat van het fonds.

Een enkele maal is de uitvoering van een door het fonds in het leven geroepen regeling op het terrein van het zee- en kustvisserijbeleid gemandateerd aan LASER (Stcrt. 1998, 167). Aan het eind van de jaren '90 heeft LNV, in het kader van een kritische doorlichting van de LNV-ZBO's, meerdere taken naar zich toegetrokken, met name ten aanzien van de vlootbepalende maatregelen. Sinds de uitvoering van het zgn. Brandstofakkoord in 2001 zijn de uitvoerende werkzaamheden van het O&S-fonds op een lager niveau gekomen.

Commissie Sanering Zeevisserij (Commissie Tinbergen) (1950-1953)

Deze staatscommissie werd bij beschikking van 21 september 1950 door de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening ingesteld. Zij had tot taak advies uit te brengen over de vraag welke maatregelen getroffen konden worden om het zeevisserijbedrijf weer gezond te maken. In haar rapport heeft zij wegen aangegeven voor de sanering zowel van de productie als van de distributie.

Commissie Ontwikkeling Zeevisserij (Commissie Diepenhorst) (1959-1965)

Deze commissie werd ingesteld door de Minister van L&V (Stcrt. 1959, 235) en bestond voor het grootste deel uit vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven. Zij had tot taak om oplossingen aan te dragen voor de problemen die veroorzaakt werden door de veranderingen op het gebied van de productie en de afzet van vis en visproducten.

Commissie Experimentele Visserij (1964-1970)

Deze commissie had tot taak de Directeur-Generaal van de Voedselvoorziening en de Visserijen te adviseren omtrent de uitvoering van experimentele reizen en de daarvoor te verlenen bedragen. De centrale doelstelling die ten grondslag lag aan de reizen was het verkennen van nieuwe visgebieden, de uitbreiding van de visserij naar in Nederland nog relatief onbekende consumabele vissoorten en het uitproberen van nieuwe vistuigen en vistechnieken. De opgedane ervaringen konden worden gebruikt door het visserijbedrijf.

Stuurgroep-Biesheuvel (1991-1992)

Geïnstalleerd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), in overleg met het Productschap voor Vis en Visproducten. In de stuurgroep hadden zowel vertegenwoordigers van de overheid als van het bedrijfsleven zitting. De taak van de stuurgroep was het ontwikkelen van voorstellen die zouden leiden tot een betere aansluiting van het vangstpatroon van de vissers aan de mogelijkheden die de markt bood.

Commissie Onderzoek Verplichte Sanering (Commissie-Mok) (1991-1993)

Geïnstalleerd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Bestond uit externe deskundigen.

Deze commissie had als opdracht te onderzoeken welke mogelijkheden er waren om een situatie af te dwingen, waarbij de totale vangstcapaciteit van de Nederlandse vloot werd afgestemd op de aan Nederland toegekende vangstquota.

De opdracht had als uitgangspunt een vorm van verplichte sanering.

Adviescommissie bijzondere visserijfinanciering (1955-1969)

Deze commissie werd ingesteld door de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en de Minister van Financiën.

De commissie had tot taak de Maatschappij tot Financiering van het Nationaal Herstel N.V. (de Herstelbank), van advies te dienen omtrent elke bij die maatschappij ingediende aanvraag tot het verkrijgen van door de Staat gegarandeerd krediet bij de bouw of de overname van een vissersvaartuig zomede omtrent het verlenen van faciliteiten aan de kredietnemers (Regeling Bijzondere Visserij-Financiering). Zij moest in het bijzonder haar oordeel uitspreken over de vraag of het te bouwen of over te nemen schip paste in het kader van de plannen tot sanering van de zeevisserij. Het secretariaat van de commissie werd vervuld door de Herstelbank.

Contrôleraad voor de verbetering van de afzet van visserij-producten (1954)

Ingesteld in 1954 door de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening. Het secretariaat van de raad werd vervuld door het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening.

De raad had tot taak om toezicht uit te oefenen op de besteding van gelden die in het kader van een project, dat voornamelijk beoogde de distributie van vis te verbeteren, ter beschikking werden gesteld. Dit project maakte onderdeel uit van het Moody-programma en werd gefinancierd uit het Moody-fonds. Het Moody-fonds was een fonds dat door de Amerikaanse regering in het leven was geroepen.

Adviescommissie Uitgifte Mosselpercelen (1971)

Adviseert de Minister van Landbouw en Visserij (omtrent diens aan de Dienst der Domeinen uit te brengen voorstellen) inzake de verhuur van mosselpercelen en andere aangelegenheden m.b.t. mosselkweek en mosselvisserij. Zowel overheid als bedrijfsleven zijn in de adviescommissie vertegenwoordigd.

Stuurgroep project kunstmatige mosselverwaterplaatsen (1972-1980)

Ingesteld door de Ministers van Landbouw en Visserij en van Verkeer en Waterstaat. In de stuurgroep waren vertegenwoordigd de Ministeries van Landbouw en Visserij, van Verkeer en Waterstaat en van Financiën, de colleges van Gedeputeerde Staten van Zeeland, Friesland en Noord-Holland, alsmede het georganiseerde visserijbedrijfsleven en de mosselhandel.

Zij had tot taak om aan de ministers advies uit te brengen over de wijze waarop consumptiemosselen kunstmatig zouden kunnen worden verwaterd en over de plaats, of plaatsen, waar deze verwatering zou kunnen geschieden. Door de Deltawerken werden namelijk de natuurlijke verwaterpercelen bedreigd. Het secretariaat van de Stuurgroep berustte bij de Directie van de Visserijen.

Begeleidingscommissie voor het Schelpdierenonderzoek (1978-1983)

Onder voorzitterschap van de Directeur van de Visserijen. Bedrijfsleven van de schelpdiersector, het schelpdierenonderzoek (RIVO), IVP-TNO, het LEI en de beleidsafdeling van de Directie van de Visserijen.

3.3 Overige actoren

Bestuur der Visserijen op de Zeeuwse stromen (1825-1969)

Het bestuur ressorteerde vanaf 1932 onder het Ministerie van Financiën.

De taak van het Bestuur werd in het KB van 26 juni 1911 als volgt omschreven:

- a. De handhaving van de op het stuk der visserijen in de Zeeuwse stromen, de daaraan gelegen open havens en zeegaten geldende voorschriften en met zorg voor de veiligheid van harer belangen.
- b. Het beheer der tot het Domein van de Staat behorende visserijen in die wateren.
- c. De bevordering van de belangen van de visserijen in die wateren, in het algemeen, ook door het opsporen, bekendmaken en helpen invoeren van elders tot stand gebrachte verbeteringen.

In de taakomschrijving in het KB van 1956 werd ook het toezicht op de zuiverheid van de voor de consumptie bestemde schelpdieren opgenomen.

Minister van Buitenlandse Zaken

De minister van Buitenlandse Zaken speelt een grote rol in de maritiem-territoriale kwesties, zoals het vaststellen van de visserijzone.

Minister van Financiën (Dienst Domeinen)

De minister van Financiën is formeel belast met het privaatrechtelijk beheer van staats eigendom en geeft het beleid op hoofdlijnen vorm. De uitvoerende bevoegdheden zijn door hem gemandateerd naar de Dienst Domeinen. Een van die uitvoerende bevoegdheden is het afkopen van visrechten, de zogenoemde "heerlijke visrechten". De minister van Financiën kan daarvoor de voorwaarden vaststellen. In 1998 werd de Visserijwet 1963 in die zin gewijzigd, dat "Onze Minister" (d.w.z. de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)) voortaan bevoegd was tot afkoop van visrechten (Stb. 1998, 449).

Producentenorganisaties

Het zijn coöperatieve verenigingen, die op initiatief van producenten zijn opgericht met het doel maatregelen te treffen ten gunste van een rationele beoefening van de visserij en ter verbetering van de voorwaarden voor de verkoop van het product. Zij stelden onder meer visplannen op (totdat de Biesheuvelgroepen dat in 1993 overnamen) en spelen op het gebied van de marktordening een belangrijke rol.

Biesheuvelgroepen

Deze sinds 1993 functionerende groepen richten zich op:

- gezamenlijk beheer van de individuele quota van de groepsleden;
- vangstbeheersing;
- maximaal economisch voordeel voor de groepsleden door een gespreide aanvoer per jaar.

Met het oog op hun taakuitvoering dienen zij een deugdelijke administratie bij te houden en visplannen voor te leggen.

DEEL 2 - ALGEMENE HANDELINGEN

4. Algemene handelingen

Onder *algemene handelingen* wordt verstaan handelingen die hun grondslag hebben in algemene wet- en regelgeving, dan wel die niet specifiek in wet- en regelgeving zijn terug te vinden. De algemene handelingen omvatten ook handelingen die niet zijn toe te delen aan een enkel specifiek deelbeleidsterrein/onderwerp.

In een aantal gevallen kan een algemene handeling worden gezien als 'vangnethandeling': de algemene handeling geldt dan alleen voorzover die niet al elders in het document in specifiekere vorm voorkomt (beleids-, wet- en regelgevingshandelingen, handelingen betreffende advisering, enz.).

4.1 Nationaal

Beleidsontwikkeling en -evaluatie

(1.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden, vaststellen en evalueren van het beleid betreffende (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

(2.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het leveren van bijdragen aan de totstandkoming van het nationale beleid van andere ministers, voorzover dit (mede) betrekking heeft op (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

Wetgeving

(3.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-
Product o.a. Visserijwet 1931 (Stb. 1931, 410), Visserijreglement voor de territoriale wateren (Stb. 1952, 430); Visserijwet 1963 (Stcrt. 1963, 312); Visserijreglement voor de Zuidhollandse stromen 1964 (Stb. 1964, 144); Visserijreglement voor de Zeeuwse stromen (Stb. 1964, 145); Visserijreglement voor de territoriale wateren 1964 (Stb. 1964, 166); Uitvoeringswet Visserijverdrag 1967 (Stb. 1973, 476); Reglement voor de visserijzone (Stb. 1970, 174); Reglement voor de kustvisserij 1970 (Stb. 1970, 177); Reglement Zeevisserij 1971 (Stb. 1971, 284); Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren (Stcrt. 1977, 225); Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren (Stcrt. 1977, 255); Reglement zee- en kustvisserij 1977 (Stcrt. 1977, 666)
Opmerking Het gaat hierbij om wet- en regelgeving die niet valt onder specifieke handelingen als geformuleerd in volgende hoofdstukken. M.n. kan hieronder de kaderwet- en regelgeving worden ondergebracht.

Advisering

(4.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het instellen van commissies voor advisering over het beleid, de uitvoering daarvan en wet - en regelgeving ten aanzien van (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid

Periode 1945-

Opmerking Te noemen zijn onder meer:

- Commissie Sanering Zeevisserij (Commissie-Tinbergen) (1950-1953);
- Adviescommissie bijzondere visserijfinanciering (1955-1969)
- Commissie Ontwikkeling Zeevisserij (Commissie-Diepenhorst) (1959-1965)
- Commissie Experimentele Visserij (1964-1970)
- Adviescommissie bijzondere visserijfinanciering 1968 (1968)
- Adviescommissie Uitgifte Mosselpercelen (1971)
- Stuurgroep project kunstmatige mosselverwaterplaatsen (1972-1980)
- Stuurgroep-Biesheuvel (1991-1992)
- Commissie Onderzoek Verplichte Sanering (Commissie-Mok) (1991-1993)

(5.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het benoemen van leden van adviescommissies ten aanzien van (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid

Periode 1945-

Opmerking Deze handeling gaat ook over plaatsvervangende leden, secretaris en adjunct-secretaris.

(6.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het deelnemen aan advies- en overlegcommissies op een (deel)gebied van het zee- en kustvisserijbeleid waarvan het voorzitterschap en/of secretariaat bij het ministerie berust

Periode 1945-

(7.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het deelnemen aan advies- en overlegcommissies op het gebied van (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid waarvan het voorzitterschap en/of secretariaat niet bij het ministerie berust

Periode 1945-

(8.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het deelnemen aan (het bestuur van) niet als overheidsorgaan aan te merken instellingen op een deelgebied van het zee- en kustvisserijbeleid

Periode 1945-

(9.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verlenen van vergoedingen aan commissies die een adviserende of uitvoerende taak hebben op het terrein of een deelterrein van het zee- en kustvisserijbeleid

Periode 1945-

Verantwoording van beleid

(10.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voeren van overleg met en informeren van (leden van) de Staten-Generaal over (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

(11.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beantwoorden van Kamervragen en het anderszins op verzoek incidenteel informeren van leden of commissies uit de kamers der Staten-Generaal ter zake van (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

(12.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verstrekken van inlichtingen aan (de Commissie van de Verzoekschriften van) de Staten-Generaal naar aanleiding van klachten van burgers betreffende (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

(13.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het informeren van de Nationale Ombudsman naar aanleiding van klachten over de uitvoering of de gevolgen van het beleid betreffende (aspecten van) de zee- en kustvisserij
Periode 1945-

(14.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het behandelen van bezwaarschriften naar aanleiding van beschikkingen ter zake van de zee- en kustvisserij
Periode 1945-

(15.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voeren van verweer in beroepschriftenprocedures voor administratiefrechtelijke organen ter zake van (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-
Opmerking Te denken valt met name aan het CBB en de Raad van State.

(16.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voeren van verweer in strafrechtelijke of civielrechtelijke procedures ter zake van (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

Informatieverstrekking, voorlichting

(17.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het geven van voorlichting over beleid en beleidsuitvoering betreffende (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-
Bron begrotingen
Opmerking - Het gaat hier om voorlichting in het algemeen en om het informeren van belanghebbenden over beleidsontwikkelingen, regelgeving, subsidiemogelijkheden en overheidsfaciliteiten
- Het betreft hier informatie over zowel nationale als internationale (m.n. EU) regelgeving e.d.
- Wanneer de internationale (EU-)regelingen niet erg complex zijn, komt er geen afzonderlijke nationale regelgeving en volstaat het ministerie met het opstellen van folders.

(18.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het geven van technische en economische voorlichting ten behoeve van de beroepsvisserij
Periode 1945-
Bron interview

(19.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen betreffende (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

Onderzoek

(20.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het vaststellen van opdrachten en van de resultaten van interne (wetenschappelijke) studies met het oog op de beleidsontwikkeling betreffende (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

(21.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het (mede) voorbereiden en begeleiden van externe (wetenschappelijke) studies betreffende (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

(22.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verlenen van subsidies voor onderzoeksprojecten op het terrein of een deelterrein van de zee- en kustvisserij
Periode 1945-
Opmerking Het betreft met name onderzoeksprojecten die voor de beleidsvorming worden gebruikt.

(23.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verzamelen en bewerken van gegevens ten behoeve van beleidsvoorbereiding of -evaluatie, dan wel ten behoeve van intern (wetenschappelijk) onderzoek op het gebied van (aspecten van) het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-

Subsidiëring van instanties en instellingen, garanties

(24.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verstrekken van subsidies aan instanties en instellingen die adviserend of uitvoerend werkzaam zijn op het gebied van de zee- en kustvisserij
Periode 1945-
Bron LNV-begrotingen

(25.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verlenen van garanties ten behoeve van de financiering van instellingen of objecten op het gebied van de zee- en kustvisserij
Periode 1945-
Bron LNV-begrotingen

Machtigingen

(26.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het machtigen van personen tot het nemen van beslissingen en het ondertekenen van stukken namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) voor wat betreft aangelegenheden in relatie tot het zee- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-
Product machtigings- en mandaatbesluiten

Formulieren

(27.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het vaststellen van formulieren die nodig zijn voor de uitvoering van het beleid betreffende de zee- en kustvisserij
Periode 1945-
Product formulieren

4.2 Europees, internationaal

Beleid, wet en regelgeving

(28.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden van bijdragen aan expertgroepen van de Europese Commissie inzake (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-
Opmerking Hieronder valt expliciet ook het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage.

(29.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen van concept-informatiefiches over voorstellen, mededelingen en Groenboeken van de Europese Commissie ter zake van (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-
Product concept-fiches
Opmerking De interdepartementale WBNC stelt de informatiefiches vast (deze handeling is opgenomen in het concept-RIO 'Gedane Buitenlandse Zaken').

(30.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van Raadswerkgroepen met betrekking tot (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-
Opmerking - Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.
- De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.
- Hieronder valt expliciet ook het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage.

(31.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden van bijdragen aan beheerscomités, andere regelgevende comités en werkgroepen op het terrein van het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-
Opmerking Hieronder valt expliciet ook het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage.

(32.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc (werk)groepen Raden/Attachés met betrekking tot (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-
Opmerking - Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg worden gevoerd met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.
- De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.
- Hieronder valt expliciet ook het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage.

- (33.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van het Coreper met betrekking tot (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-
Opmerking
  - Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.
  - De instructies voor de Nederlandse vertegenwoordiger in het Coreper (de PV) worden vastgesteld in interdepartementaal overleg onder leiding van het ministerie van Buitenlandse Zaken.
  - De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot concept-instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.
  - Hieronder valt expliciet ook het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage.
- (34.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc High Level-groepen met betrekking tot (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958 -
Opmerking
  - Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.
  - De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot concept-instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.
  - Hieronder valt expliciet ook het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage.
- (35.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen en wijzigen van standpunten over door de Europese Commissie voorgenomen besluiten, maatregelen en onderhandelingen met derde landen ter zake van (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid, voorzover deze niet zijn vastgelegd in Raadsbesluiten en worden besproken in commissies en werkgroepen
Periode 1958-
Opmerking Hieronder valt ook het opstellen van verslagen van vergaderingen van de commissies en werkgroepen.
- (36.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake agendapunten van Raadsvergaderingen met betrekking tot (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-
Opmerking
  - Nationale standpunten en onderhandelingsposities inzake agendapunten van Raadsvergaderingen komen tot stand in de Coördinatiecommissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen (CoCo).
  - Hieronder valt expliciet ook het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage.

(37.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake algemene en op langere termijn spelende zaken van EU-belang inzake (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1993-
Opmerking Overleg hierover in de Coördinatiecommissie op Hoog Ambtelijk Niveau (CoCoHan) leidt tot algemene rapporten aan de betrokken ministers.

Aanwijzing en voordracht van personen in commissies e.d.

(38.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voordragen dan wel benoemen van personen voor benoeming in een raadgevend comité, permanent comité, beheerscomité of reglementeringscomité inzake het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-

(39.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voordragen aan de Europese Commissie van deskundigen belast met de controle op de naleving van de bepalingen van communautaire besluiten betreffende het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-
Grondslag richtlijnen

(40.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aanwijzen van regeringsvertegenwoordigers in commissies of werkgroepen van de Europese Unie inzake het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-

Implementatie van Europese regelgeving - Europees perspectief

(41.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen en wijzigen van standpunten inzake door de Europese Commissie voorgestelde uitvoeringsbepalingen met betrekking tot (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid, die besproken worden in een raadgevend comité, een beheerscomité of een reglementeringscomité
Periode 1958-
Opmerking - Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.
- Wanneer meerdere departementen betrokken zijn leidt het eerstverantwoordelijke ministerie het coördinatieoverleg.
- Onder deze handeling valt ook het opstellen van instructies voor de Nederlandse vertegenwoordiging in de comités, alsook het opstellen van verslagen van vergaderingen van deze comités.

(42.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen van een plan ter implementatie van een door de Raad vast te stellen besluit op het gebied van het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1993-
Grondslag Aanwijzing voor regelgeving (Stcrt. 1992, 230), nr. 334
Product implementatieplan
Opmerking Het betreft hier plannen ter implementatie van richtlijnen en verordeningen die onderworpen zijn aan de samenwerkingsprocedure of de medebeslissingsprocedure (co-decisie) van Raad en Europees Parlement. Het implementatieplan moet binnen een maand nadat de Raad het gemeenschappelijk standpunt heeft vastgesteld, worden voorgelegd aan de Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen.

(43.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het rapporteren over de implementatie van Europese (of internationale) regels in bestaande of nieuwe wet- en regelgeving op nationaal niveau op het gebied van het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-
Opmerking De Europese regelgeving (bijv. verordeningen) waarmee de EC de communautaire besluiten uitwerkt, geven aan op welke aspecten de informatie betrekking heeft, bijvoorbeeld de aanwijzing van bevoegde instanties.

Implementatie van Europese regelgeving - nationaal perspectief

(44.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het geven van aanwijzingen aan uitvoeringsorganen over de toepassing van internationale verdragen of verordeningen inzake (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1958-
Product Bijv. circulaires

Internationale samenwerking

(45.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het leveren van een bijdrage aan de totstandkoming van internationale verdragen of verordeningen inzake (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-
Product bijv. Walvisverdrag

(46.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het toetreden tot internationale verdragen inzake (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-
Product bijv. Walvisverdrag

(47.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het onderhouden van bilaterale contacten met andere landen inzake (aspecten van) het zeevisserij- en kustvisserijbeleid
Periode 1945-
Product agenda's, notulen, correspondentie, rapporten

Deelname aan internationale overlegorganen

(48.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het deelnemen aan internationale overlegorganen op het gebied van het zeevisserij- en kustvisserijbeleid waarvan het secretariaat niet bij het ministerie berust
Periode 1945-
Product vergaderstukken, uitnodigingen
Opmerking Bijv. RAC (regionale adviesraden).

DEEL 3 - ALGEMENE BEPALINGEN ZEE- EN KUSTVISSERIJ

5. Hoofdlijn

In dit hoofdstuk komen zaken met betrekking tot de zee- en kustvisserij aan bod die van algemene of overkoepelende aard zijn. Met name zijn te noemen de bepalingen uit de Visserijwet 1963 die niet specifiek worden toegedeeld aan de zeevisserij of de kustvisserij. De bepalingen terzake komen met name uit de Visserijwet 1963.

6. Visserijwet 1963

De Visserijwet 1963 verving de Visserijwet 1931. Veel onderwerpen bleven min of meer gelijk. De wet heeft afzonderlijke onderdelen voor zeevisserij, kustvisserij en binnenvisserij. De Visserijwet 1963 begint echter met een deel waarin algemene bepalingen zijn opgenomen.

6.1 Werking Visserijwet 1963

Van belang is te weten en vast te leggen waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is. Dit geldt niet alleen voor de gebieden (zie volgende paragraaf), maar ook voor de dieren waarvoor de bepalingen gelden. Met het oog op dit laatste is het mogelijk om vissen, schaal- en/of schelpdieren onder de werking van de Visserijwet te brengen of ze van de lijst te schrappen.

(49.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het onder de werking van de Visserijwet brengen van vissen, schaal- en/of schelpdieren
Periode	1945-
Grondslag	Visserijwet 1931, art. 3, lid 2; Visserijwet 1963, art. 1, lid 2
Product	o.a. Regeling aanwijzing vissen, schaal- en schelpdieren (Stcrt. 1982, 253; Stcrt. 1985, 91)

6.2 Aanwijzing zee- en kustwateren, visserijzone en 12-mijlszone

Voor toepassing van de visserijwet- en -regelgeving dient vast te staan welke gebieden onder de werking van die wet- en regelgeving vallen. De Visserijwet 1963 bepaalt dat dit middels een Algemene Maatregel van Bestuur dient te gebeuren. Specifieke bepalingen inzake visserijzone en 12-mijlszone zijn op andere wijze tot stand gebracht.

Er wordt onderscheid gemaakt in:

- *zeegebied:*
als zodanig aangeduid gebied als bedoeld in het Besluit aanwijzing zeegebied en kustwateren 1970;
- *kustwateren:*
als zodanig aangeduid gebied als bedoeld in het Besluit aanwijzing zeegebied en kustwateren 1970; onder de kustwateren wordt grofweg verstaan de Waddenzee, de Zeeuwse wateren (o.a. Oosterschelde en Westerschelde) en de Voordelta;
- *visserijzone:*
de visserijzone, ingesteld in 1977, is een gebied van ten hoogste tweehonderd mijl, gemeten vanaf de basislijn van de territoriale zee van het Koninkrijk der Nederlanden; de buitengrens ervan wordt bepaald in overeenstemming met de staten waarvan een overeenkomstige zone grenst aan die van het Koninkrijk;
- *12-mijlszone:*
bij de totstandkoming van het GVB in 1983 is bepaald dat de lidstaten tot 31 december 1992 de bevoegdheid hadden voor hun kust een exclusieve 12-mijlszone in te stellen; deze bevoegdheid is

in 1993 met tien jaar verlengd en wederom (op basis van Verordening (EG) nr. 2371/2002) in 2002; de regelingen op dit gebied zijn voor wat betreft de visserij door LNV alleen opgesteld; de kaderwet (Wet grenzen Nederlandse territoriale zee - 1985) door de minister van Buitenlandse Zaken.

Vlak voor de totstandkoming van het communautaire visserijbeleid in 1983 zag de minister zich genoodzaakt om een tijdelijke regeling op te stellen waarbij de toegang van Nederlandse vissers tot de 12-mijlszone van Frankrijk, de Bondsrepubliek Duitsland, Groot-Brittannië en Ierland werd geregeld. Nederland en de genoemde staten hadden zich jegens elkaar verplicht de toegang tot elkaars 12-mijlszone voor hun eigen vissers te regelen. De regeling (Stcrt. 1982, 253) voorzag in een algemeen verbod om te vissen in genoemde zones, behalve voor bepaalde vissoorten en gebieden waarvoor ministeriële vrijstelling was verleend.

De 200-mijlszone ingesteld als exclusieve economische zone (cf. bijv. ook Stb. 1999, 281 en Stb. 2000, 167) is niet alleen gebruikt voor het vaststellen van een 200-mijls-visserijzone, maar ook voor andere doeleinden. Hierbij gaat het om zaken als exploratie en exploitatie, behoud en beheer van de levende en niet-levende natuurlijke rijkdommen van de wateren boven de zeebodem, enz. en de andere activiteiten voor de economische exploitatie en exploitatie van de zone, zoals de opwekking van energie uit het water, de stromen en de winden, alsook om de bouw en het gebruik van kunstmatige eilanden, installaties en inrichtingen, enz. Niet verwonderlijk derhalve dat de minister van Verkeer en Waterstaat hierbij mede-ondertekenaar is.

(50.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) Minister van Buitenlandse Zaken (BUIZA)
Handeling	Het (mede) voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende de aanwijzing van wateren als zijnde zeegebied, kustwater of visserijzone dan wel 12-mijlszone
Periode	1945-
Grondslag	Visserijwet 1931, art. 1, lid 3; Visserijwet 1963, art. 1, lid 4
Product	Besluit van 21 mei 1964, houdende uitvoering van artikel 1, vierde lid, onder b en c, van de Visserijwet 1963 (Stb. 1964, 163); Besluit aanwijzing zeegebieden en kustwateren 1970 (Stb. 1970, 176); Machtigingswet instelling visserijzone (Stb. 1977, 345); Uitvoeringsbesluit Machtigingswet instelling visserijzone (Stb. 1977, 665); Beschikking Toegang Nederlandse vissers in 12-mijlszones EG-Lid-Staten (Stcrt. 1982, 253); Regeling instelling 12-mijlszone (Stcrt. 1983, 165)

6.3 Afkoop visrechten

De Staat is niet per definitie voor alle wateren de zogenoemde visrechthebbende (bijv. de Waal, het Kanaal Zuid-Beveland). Uit het verleden dateren namelijk de zogenoemde "heerlijke visrechten". Om toch visrechthebbende te worden, was de Dienst Domeinen namens de minister van Financiën (die gaat over de staatseigendommen) bevoegd tot het afkopen van de visrechten. In 1998 werd het desbetreffende artikel uit de Visserijwet 1963 in die zin gewijzigd, dat "Onze Minister" (d.w.z. de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)) voortaan bevoegd was tot afkoop van visrechten (Stb. 1998, 449).

(51.)

Actor	Minister van Financiën (FIN)
Handeling	Het vaststellen van de voorwaarden waarop de Dienst Domeinen bevoegd is tot het afkopen van visrechten
Periode	1945-
Grondslag	Visserijwet 1931, art. 5, lid 3; Visserijwet 1963, art. 63, lid 3
Product	regels

(52.)

Actor	Minister van Financiën (Dienst der Domeinen) 1945-1998 Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) 1998-
Handeling	Het afkopen van visrechten
Periode	1945-

Grondslag	Visserijwet 1931, art. 5, lid 3; Visserijwet 1963, art. 63, lid 3
Product	overeenkomst
Opmerking	Het betreft de afkoop van zgn. "heerlijke rechten".

6.4 Leges visserijdocumenten

Met de inwerkingtreding van de Visserijwet 1963 werd ook een besluit tot uitvoering van artikel 74, lid 2, van die wet van kracht. Deze had betrekking op de kosten verbonden aan de uitreiking van consenten. Voor wat betreft de kustvisserij gold deze bepaling dus tot 1995, toen het consentartikel uit de Visserijwet 1963 werd geschrapt.

Sinds 1 november 2001 zijn aan het verkrijgen en behouden van een vergunning kosten verbonden. De hoogte van de leges voor de afgifte van visserijdocumenten werd vastgesteld in het Legesbesluit visserijdocumenten (Stb. 2000, 492), dat is gebaseerd op artikel 74, lid 1, van de Visserijwet 1963.

(53.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende de vaststelling van de leges voor de afgifte van visserijdocumenten
Periode	1963-
Grondslag	Visserijwet 1963, art. 74
Product	Besluit van 21 mei 1964, houdende uitvoering van artikel 74, tweede lid van de Visserijwet 1963 (Stb. 1964, 165); Legesbesluit visserijdocumenten (Stb. 2000, 492)

6.5 College voor de Visserijen, Raad voor de Visserij

De Visserijwet 1931 bevatte bepalingen ten aanzien van een College voor de Visserijen en een Raad voor de Visserij. Beide werden rond 1920 (resp. 1919 en 1921) ingesteld. Het College gaf voorlichting aan de regering omtrent alle met de visserijen in verband staande onderwerpen en trachtte de ontwikkeling van de visserijen zoveel mogelijk te bevorderen, ook door het opsporen, bekendmaken en helpen invoeren van elders tot stand gebrachte verbeteringen. Het College bestond uit vier afdelingen: Zeevisserij, Kustvisserij, Riviervisserij en Binnenvisserij, Juridische en economische aangelegenheden. Al vanaf 1921 werd de taak van het College sterk uitgehold door de instelling van de Raad voor de Visserij. Deze had tot taak de minister voor te lichten en te adviseren over de verlangens van hen die in de visserij werkzaam zijn. Ook de Raad kende vier afdelingen: Zeevisserij, Kustvisserij, Riviervisserij en Binnenvisserij. Beide instanties keerden niet meer terug in de Visserijwet 1963. Er bleef wel een Raad voor de Binnenvisserij bestaan. De archieven van beide organen zijn inmiddels overgebracht naar het Nationaal Archief.

(54.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het instellen van het College voor de Visserijen en de Raad voor de Visserij
Periode	1945-1964
Grondslag	Visserijwet 1931, artt. 25 en 25a
Product	instellingsbesluiten

(55.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het benoemen van leden en secretarissen van het College voor de Visserijen en de Raad voor de Visserij
Periode 1945-1964
Grondslag Visserijwet 1931, artt. 25 en 25a
Product instellingsbesluiten

(56.)

Actor College voor de Visserijen
Raad voor de Visserij
Handeling Het adviseren en voorlichten van de minister omtrent visserijaangelegenheden
Periode 1945-1964
Grondslag Visserijwet 1931, artt. 25 en 25a
Product instellingsbesluiten

DEEL 4 - ZEEVISSERIJ: STRUCTUURBELEID

7. Hoofdindeling visserijstructuurbeleid

In het algemene contextgedeelte van dit rapport is al het een en ander over de ontwikkeling van het visserijstructuurbeleid aan de orde gekomen. In dit deel wordt een toespitsing gemaakt op de verschillende onderdelen ervan, zoals ook uitgewerkt in regelingen.

Het visserijstructuurbeleid bestrijkt een grote hoeveelheid aan onderwerpen. Toch kan er een hoofdindeling worden gemaakt. Deze komt op het volgende neer:

a. modernisering en ontwikkeling

Een kant van het visserijstructuurbeleid betrof altijd al de modernisering en ontwikkeling. Om vitaal te kunnen blijven, moet de sector zich ontwikkelen. De modernisering en ontwikkeling betreffen niet alleen de vissersschepen, maar ook de havens, de visverwerkende en -bewerkende industrie en marketingaspecten.

Vanaf het ontstaan van het O&S-fonds voor de Visserij heeft het fonds regelingen in het leven geroepen die erop waren gericht de technische uitrusting van vissersschepen op een hoger peil te krijgen en (onderdelen van) de visserijsector verder te ontwikkelen; ook stimuleerde het fonds de experimentele visserij middels subsidies. Daarnaast droeg het fonds bij aan de financiering van EOGFL-projecten; bijdragen in dit kader behelsden onder andere modernisering van vissersvaartuigen en bouw en inrichting van visverwerkende bedrijven. Andere projecten betroffen onder meer de nieuwbouw van vissersschepen, bevordering van de structuur van de Nederlandse visdetailhandel, be- en verwerking van visproducten en marktonderzoek.

Ook de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft het aspect van de modernisering en ontwikkeling van de sector steeds ondersteund, zij het dat deze - gelet op de saneringsmaatregelen - niet meer mogen leiden tot vergroting van de visserij-inspanningscapaciteit. Zo verleende de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) subsidies in het kader van de Investeringsregeling markt en concurrentiekracht (Stcrt. 1997, 131), die met name betrekking hadden op projecten voor verbetering van de verwerking en afzet van visserijproducten. Andere onderwerpen die voor steun in aanmerking komen zijn: de verbetering van de uitrusting van vissershavens en promotie visserijproducten (cofinanciering uit FIOV en PESCA).

b. sanering

Al vanaf medio jaren '70 zijn maatregelen getroffen om de vissersvloot in te krimpen. Waren de motieven in eerste instantie vooral (ook) bedrijfseconomisch, later was het behoud van de visstand de belangrijkste pijler onder het saneringsbeleid.

Het O&S-fonds voor de Visserij kende in de loop der tijd verschillende saneringsbijdrageregelingen. Bestuursbesluit nr. 2 behelsde bijvoorbeeld al vaststelling van een bijdrageregeling ter bevordering van het staken van de bedrijfsmatig uitgeoefende visserij en het duurzaam onttrekken van vissersvaartuigen aan de visserij (Stcrt. 1975, 95). Deze regeling werd door verschillende Besluiten capaciteitsaanpassing vissersvloot gevolgd (bijv. besluit 1984: Bestuursbesluit nr. 49; besluit 1996: Bestuursbesluit nr. 87, Stcrt. 1996, 219).

In het algemeen gingen deze regelingen gepaard met flankerende maatregelen op sociaal gebied; deze hadden onder meer betrekking op vervroegde uittreding en scholing.

In 1999 publiceerde de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) de Regeling capaciteitsvermindering zeevisserij (Stcrt. 1999, 13). Deze regeling kwam in de plaats van de vergelijkbare O&S-fonds-regelingen. In het kader van de doorlichting van de ZBO's op de LNV-beleidsterreinen werd besloten om de subsidie voor capaciteitsvermindering voortaan zelf toe te kennen. In 2003 volgde nog een specifieke saneringsregeling voor een deel van de Nederlandse vloot: de Regeling capaciteitsvermindering rondvisserij 2003 (Stcrt. 2003, 200). Deze regeling vloeide voort uit het op Europees niveau vastgestelde herstelplan voor kabeljauw en heek.

c. aquacultuur

Onder aquacultuur wordt verstaan de kweek of teelt van aquatische organismen, waarbij technieken worden gebruikt om de aangroei van de betrokken organismen te verhogen tot boven de natuurlijke capaciteiten van het milieu. (Let op: de term 'aquacultuur' wordt, met name in Europees verband, ook wel gebruikt voor 'schelpdierencultuur'.) In Nederland bestaat aquacultuur hoofdzakelijk uit de kweek van vis en schelpdieren. Doelstellingen daarbij zijn het scheppen van werkgelegenheid op lange termijn (in bijzonder in de van visserij afhankelijke regio's), waarborging van een milieuvriendelijke ontwikkeling van de aquacultuursector en waarborgen voor de consument van gezonde, veilige en kwalitatief goede producten, alsmede bevorderen van de naleving van strenge normen inzake diergezondheid en dierwelzijn.

De meeste wet- en regelgeving in relatie tot de aquacultuur heeft te maken met de gezondheid en het welzijn van dieren en de voedselkwaliteit. Ter zake van het visserijstructuurbeleid zijn er met name enkele stimulerings- en ontwikkelingsregelingen, waar het FIOV een belangrijke rol in speelt.

De aquacultuur is een relatief nieuwe 'tak van sport' binnen de visserijsector. Toch speelt het een steeds belangrijker rol. In 1997 was de aquacultuur goed voor 15% van het volume en 25% van de waarde van de totale productie in de Gemeenschap.

8. Kader visserijstructuurbeleid: GVB

8.1 Algemeen

Al in 1970 kwam er op Europees niveau een verordening tot stand met betrekking tot het te voeren visserijstructuurbeleid. Was dit beleid eerst vooral gericht op de ontwikkeling, later is het steeds meer in het kader komen te staan van sanering en 'buitenzeese' ontwikkeling (aquacultuur), wat weer te maken had met de prioriteit voor bescherming van de maritieme ecologie en het behoud van de visstanden.

8.2 Meerjarige Oriëntatieprogramma's

Het sleutelelement van het structuurbeleid werd tot voor kort gevormd door de Meerjarige Oriëntatieprogramma's (MOP's). Deze worden omschreven als een geheel van doelstellingen, vergezeld van de voor de verwezenlijking noodzakelijke maatregelen die moeten leiden tot een duurzaam perspectief voor de visserij. Eenvoudiger gezegd: in de MOP's worden de doelstellingen voor de inkrimping van de vissersvloot vastgesteld om de visserij-inspanning in overeenstemming te brengen met de beschikbare visbestanden.

Hiertoe werd de lidstaten verzocht programma's op te stellen waarin zij de ontwikkeling van hun vloot in de komende vier of vijf jaar beschrijven. In dit perspectief zijn voor de vloot van elke lidstaat doelstellingen vastgesteld in termen van *viscapaciteit* (dat wil zeggen de tonnage van het schip en het motorvermogen) en *visserij-inspanning* (berekend door vermenigvuldiging van de capaciteit met het aantal zeedagen).

De programma's moeten er met name op gericht zijn dat:

- a) een levensvatbare vissersvloot wordt gevormd die aan de economische en sociale vereisten in de betrokken gebieden voldoet en is afgestemd op de op middellange termijn te verwachten vangstmogelijkheden;
- b) de visserijactiviteit op de ontwikkeling van de vraag van de consumenten wordt afgestemd en de markt regelmatig kan worden bevoorraad;
- c) rekening wordt gehouden met de sociaal-economische gevolgen en met de regionale weerslag van de verwachte ontwikkeling van de betrokken sector;
- d) technisch levensvatbare en economisch rendabele bedrijven voor de teelt van vis, schaal-, schelp- en weekdieren tot ontwikkeling worden gebracht.

De voorstellen van de Europese Commissie voor de verminderingdoelstellingen zijn gebaseerd op onafhankelijke wetenschappelijke adviezen. Verder bestudeert de Europese Commissie de nationale programma's voordat zij worden goedgekeurd. Bij de goedkeuringsbeschikking wordt met name een geheel van doelstellingen vastgesteld (vergezeld van een overzicht van de voor de verwezenlijking noodzakelijke middelen), aan de hand waarvan de visserij-inspanningen binnen een op duurzaamheid gericht totaalperspectief kunnen worden beheerd (cf. Verordening (EG) nr. 2792/1999).

Bij de vaststelling van de doelstellingen werd rekening gehouden met de opbouw en de omvang van de bestaande vloot. In het kader van de vaststelling van de MOP-doelstellingen waren de nationale vloeten van de verschillende lidstaten ingedeeld in vlootsegmente, waarbij rekening werd gehouden met de bestanden waarop werd gevestigd en met de toegepaste vangstechnieken. Voor elk afzonderlijk vlootsegment werd een MOP-doelstelling vastgesteld. De Nederlandse vloot werd bij Verordening (EG) nr. 2091/98 ingedeeld in zes vlootsegmenten.

In verschillende Europese verordeningen zijn bepalingen opgenomen ten aanzien van de MOP's. Een voorbeeld. Verordening (EG) nr. 2792/1999 bevatte nadere bepalingen voor de procedure tot vaststelling van de MOP's in de periode vanaf 1 januari 2002 en definieerde onder meer de inhoud van de plannen (situatiebeschrijving, strategie, middelen, uitvoering) en van de MOP's. Voorts werden regels vastgesteld voor de follow-up van de MOP's (jaarlijkse gegevens over de voortgang) en voor de comités die de Commissie bij de tenuitvoerlegging van de verordening assisteren.

Wat betreft de structurele acties die in de MOP's kunnen worden opgenomen, bevatte de verordening nadere bepalingen betreffende de verjonging van de vloot en de modernisering van vissersvaartuigen, de aanpassing van de visserijinspanning, de ontwikkeling van gemengde vennootschappen, de verlening van overheidssteun voor de verjonging van de vloot en de modernisering van vissersvaartuigen en het melden van steunmaatregelen aan de Commissie, alsmede bepalingen inzake de kleinschalige kustvisserij en acties met een sociaal en economisch karakter.

Verordening (EG) nr. 2371/2002 inzake de instandhouding en de duurzame exploitatie van de visbestanden in het kader van het gemeenschappelijke visserijbeleid (PbEG L 358) vormt het nieuwe kader voor het GVB vanaf 2003. Met deze basisverordening is binnen de Europese Unie een nieuwe wijze van beheer van de activiteiten van de communautaire zeevisserijvloot vastgesteld, teneinde de vangstcapaciteit van de vloot te kunnen volgen en in overeenstemming te brengen met de beschikbare hulpbronnen. Daarmee is het regime van de Meerjarige Oriëntatieprogramma's (MOP's) opgeheven, en wel per 1 januari 2003. Dit had ondermeer tot gevolg dat het nationale zeedagenstelsel (immers het instrument ter implementatie van het MOP, waarin de doelstellingen voor de capaciteit van de nationale vloten waren neergelegd) werd afgeschaft.

De MOP-systematiek werd niet behouden; daarin verviel ook de uitgebreide segmentering van de vloten van de lidstaten. Toch wilde de EC wel vasthouden aan de ingezette beperkingen van vloot en visserij. In dat kader werden zogenoemde 'referentiewaarden' gehanteerd. Dit waren de MOP-IV-waarden, die gehandhaafd werden.

Wel kon het nieuwe GVB nog een communautair inspanningsregime vaststellen in het kader van een beheers- of herstelplan. In 2003 en 2004 was dat het geval voor kabeljauw.

(57.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het aan de Europese Commissie verstrekken van gegevens die nodig zijn voor het vaststellen van een Meerjarige Oriëntatieprogramma (MOP)
Periode	1970-2002
Grondslag	Europese verordeningen, bijv. Verordening (EG) nr. 2792/1999, art. 4, lid 3
Product	overzichten, kerngetallen
Opmerking	- De EC stelt per lidstaat MOP's vast, uitgaande van de algemeen vastgestelde GVB-doelstellingen en met gebruikmaking van de door de lidstaat aangeleverde gegevens. - Het betreft onder meer ook de materiële kenmerken van de vissersvaartuigen (voorzover niet geleverd uit het Centraal Visserijregister) en het toezicht op de visserij-inspanningen per vlootsegment en per visserijtak.

(58.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het in het kader van Meerjarige Oriëntatieprogramma's voor de EC opstellen van (voortgangs)rapportages
Periode	1970-2002
Grondslag	Europese verordeningen, bijv. Verordening (EG) nr. 2792/1999, art. 5, lid 1
Product	rapportages

(59.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het bij de EC indienen van verzoeken tot verhoging van de capaciteitsdoelstelling van vissersvaartuigen
Periode	1999-
Grondslag	Verordening (EG) nr. 2792/1999, art. 6, lid 2
Opmerking	<ul style="list-style-type: none"> - In verband met maatregelen ter verbetering van de veiligheid, de navigatie op zee, de hygiëne, de productkwaliteit en de arbeidsomstandigheden, op voorwaarde dat die maatregelen niet leiden tot een verhoging van het exploitatieniveau van de betrokken visbestanden. - Tot en met 2002 in het kader van Meerjarige Oriëntatieprogramma's.

8.3 Informatieverstrekking aan de Europese Commissie

Sinds het opzetten van een gemeenschappelijk structuurbeleid voor de visserijsector zijn er in de diverse verordeningen terzake bepalingen opgenomen over de relatie tussen de nationale regeringen en de Europese Commissie. Belangrijk punt is dat de nationale overheden de EC informatie verstrekken over allerlei aspecten die voor de uitvoering van het Europese beleid van belang worden geacht. Zo dient nationale regelgeving al in de ontwerp-fase ter kennis van de EC te worden gebracht (de documenten die hieraan zijn gekoppeld, horen thuis bij de desbetreffende wet- en regelgevingsdossiers). Daarnaast moeten de lidstaten de EC gegevens en overzichten doen toekomen die de EC gebruikt voor het opstellen van Europese wet- en regelgeving. Over dit laatste gaat het in dit hoofdstuk.

(60.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het, in het kader van het visserijstructuurbeleid, aan de EC doen toekomen van documenten die een beeld geven van de situatie van de nationale visserijstructuur en van maatregelen en programma's voor de visserijsector
Periode	1970-
Grondslag	Europese verordeningen, bijv. Verordening (EEG) nr. 2141/70, art. 6; Verordening (EEG) nr. 101/76, art. 5
Opmerking	De documenten hebben betrekking op de situatie van de nationale visserijstructuur, de aard en omvang van de maatregelen tot structuurverbetering, de programma's en projecten voor onderzoek en technische en wetenschappelijke bijstand die door de overheid opgesteld of financieel gesteund worden, enz.

8.4 Verzamelen van gegevens ten behoeve van GVB

Bij Verordening (EG) nr. 1543/2000 tot instelling van een communautair kader voor het verzamelen en beheren van gegevens die essentieel zijn voor het gemeenschappelijk visserijbeleid (PbEG nr. L 176) is een communautair kader ingesteld voor het verzamelen en beheren van visserijgegevens die essentieel zijn voor het GVB. In de overwegingen van deze verordening staat onder meer het volgende:

- op grond van artikel 16 van Verordening (EEG) nr. 3760/92 tot invoering van een communautaire regeling voor de visserij en de aquacultuur moeten de toestand van de visbestanden en de economische consequenties daarvan regelmatig worden geëvalueerd (door het Wetenschappelijk, Technisch en Economisch Comité voor de visserij (WTECV));
- in de Gedragscode voor een verantwoorde visserij van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties en in de Overeenkomst van de Verenigde Naties inzake de instandhouding en het beheer van grensoverschrijdende en over grote afstanden trekkende visbestanden wordt gewezen op de noodzaak het onderzoek en de verzameling van gegevens te ontwikkelen om de wetenschappelijke kennis te vergroten;
- de wetenschappelijke evaluaties ten behoeve van het GVB vereisen dat volledige gegevens over de biologische toestand van de visbestanden, over de vloten en hun activiteiten en over de sociaal-economische situatie worden verzameld;

- voor de wetenschappelijke analyse is er niet in de eerste plaats behoefte aan zeer specifieke elementaire gegevens, maar wel aan aggregaten, die worden verkregen door samenvoeging en bewerking van de specifieke gegevens tot op een geschikt niveau;
- de bestaande regelingen met betrekking tot gegevensverstrekking (bijv. t.a.v. de vloot, de activiteiten en vangsten ervan, prijsontwikkelingen) strekken zich niet uit tot alle domeinen waarover gegevens nodig zijn om de volledigheid en betrouwbaarheid van de wetenschappelijke analyses te garanderen; ze hebben betrekking op individuele gegevens of op globale gegevens, maar niet op gegevens met het aggregatieniveau dat voor de wetenschappelijke werkzaamheden vereist is.

Deze en de overige overwegingen brachten de Raad ertoe om voor te schrijven dat er communautaire programma's voor het verzamelen en beheren van visserijgegevens moeten worden uitgevoerd, onder directe verantwoordelijkheid van de lidstaten. Deze dienen nationale programma's terzake uit te werken, en wel voor periodes van zes jaar (de eerste, bij wijze van uitzondering, van 2002 tot 2006). Deze programma's beschrijven gedetailleerd welke gegevens moeten worden verzameld en welke bewerkingen moeten worden uitgevoerd om de vereiste aggregaten te verkrijgen. Verder wordt in de nationale programma's de relatie met de communautaire programma's vastgelegd.

Aangezien het verzamelen van de gegevens en het aggregeren daarvan kosten met zich brengt, kunnen de lidstaten daarvoor bij de Europese Commissie een financiële vergoeding aanvragen.

Bij Beschikking 2000/439/EG van de Raad werd de betalingsregeling uitgewerkt; tevens werd daarin bepaald dat de Gemeenschap ook studies en modelprojecten ter ondersteuning van het GVB kon medefinancieren.

(61.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het opstellen van nationale programma's betreffende het verzamelen en in geaggregeerde vorm beheren van gegevens die essentieel zijn voor het Gemeenschappelijk Visserijbeleid
 Periode 2000-
 Grondslag Verordening (EG) nr. 1543/2000, art. 6, lid 1

(62.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het ten behoeve van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid samenstellen van meerjarige reeksen aggregaten van biologische en economische gegevens
 Periode 2000-
 Grondslag Verordening (EG) nr. 1543/2000, art. 3, lid 1
 Opmerking De aggregaten dienen in geautomatiseerde bestanden te worden opgenomen.

(63.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het bij de EC aanvragen van een financiële tegemoetkoming voor het opstellen van nationale programma's betreffende het verzamelen en in geaggregeerde vorm beheren van gegevens die essentieel zijn voor het Gemeenschappelijk Visserijbeleid
 Periode 2000-
 Grondslag Verordening (EG) nr. 1543/2000, art. 6, lid 4

(64.)

Actor

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Handeling

Het bij de EC indienen van rapportages en ramingen betreffende de uitvoering van de werkzaamheden voor het maken van geaggregeerde gegevensbestanden

Periode

2000-

Grondslag

Beschikking 2000/439/EG, art. 4

9. Instrumentarium visserijstructuurbeleid

9.1 Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij

Een belangrijke rol in de ontwikkeling en sanering van de visserijsector speelde het in 1975, overigens zonder enige wettelijke grondslag, in het leven geroepen Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij (Stcrt. 1975, 29). Artikel 2 van het oprichtingsbesluit vermeldt als doel: het bevorderen van de ontwikkeling en sanering van de zee- en kustvisserij. Daartoe kon zij maatregelen nemen en voorzieningen treffen “die kunnen leiden tot een verbetering van de structuur van de bedrijfsmatig uitgeoefende Nederlandse zee- en kustvisserij, waaronder begrepen de vangst en aanvoer, van de handel in door de zee- en kustvisserij verkregen produkten, en van de die produkten be- en verwerkende industrie” (art. 3).

Voor zover mogelijk dient de stichting op te treden door middel van instellingen en organen die al op de werkterreinen van de stichting werkzaam zijn (art. 4). De directie Visserijen heeft veel bijdrageregelingen van het O&S-fonds uitgevoerd.

De geldmiddelen bestaan uit het Stichtingskapitaal, door het Rijk verstrekte subsidies en andere wettige baten.

(65.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het instellen van het O&S-fonds voor de Visserij
Periode 1975-

(66.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het benoemen van bestuursleden van het O&S-fonds voor de Visserij, alsmede van de secretaris
Periode 1975-
Bron statuten O&S-fonds, art. 3 en 4

(67.)

Actor Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij (O&S fonds)
Handeling Het mandateren van andere organen tot het namens het bestuur van het O&S-fonds nemen van beslissingen en ondertekenen van stukken
Periode 1975-
Grondslag statuten O&S-fonds
Product Bestuursbesluiten betreffende mandaatverlening (bijv. Stcrt. 1998, 167)

(68.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het vernietigen van een besluit van het bestuur van het O&S-fonds voor de Visserij en het eventueel zelf nemen van een besluit betreffende de zaak in kwestie
Periode 1975-
Grondslag Statuten O&S-fonds, art. 6, lid 4

(69.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het besluiten tot wijziging van de statuten van het O&S-fonds voor de Visserij
Periode 1975-
Grondslag Statuten O&S-fonds, art. 10, lid 2

- (70.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het vaststellen van de financiële bijdrage aan het O&S-fonds voor de Visserij
 Periode 1975-
 Grondslag begrotingen
- (71.)
 Actor Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij (O&S fonds)
 Handeling Het opstellen van bijdrageregelingen voor de ontwikkeling of sanering van de visserijsector
 Periode 1975-
 Bron begrotingen
 Product regelingen
 Opmerking In verschillende hoofdstukken van dit rapport wordt deze handeling herhaald voor de daarin aan de orde komende sectoren/onderwerpen. Deze handeling dient daarom als vangnethandeling.
- (72.)
 Actor Landelijke Service bij Regelingen (LASER)
 Handeling Het behandelen van bezwaarschriften ingediend tegen door het O&S-fonds voor de Visserij genomen beslissingen
 Periode 1975-
 Bron begrotingen, mandaatsbesluiten O&S-fonds voor de Visserij
 Opmerking In 1997 werd LASER hiertoe gemandateerd.
- (73.)
 Actor Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij (O&S fonds)
 Handeling Het vaststellen van periodieke verslagen over de werkzaamheden van het O&S-fonds voor de Visserij
 Periode 1975-
 Grondslag statuten O&S-fonds voor de Visserij
 Product jaarverslagen
- (74.)
 Actor Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij (O&S fonds)
 Handeling Het vaststellen van begrotingen, jaarplannen en jaarrekeningen van het O&S-fonds voor de Visserij
 Periode 1975-
 Grondslag statuten O&S-fonds voor de Visserij, art. 9
 Product begrotingen, jaarplannen, jaarrekeningen
- (75.)
 Actor Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij
 Handeling Het goedkeuren van begrotingen, jaarplannen en jaarrekeningen van het O&S-fonds voor de Visserij
 Periode 1975-
 Grondslag statuten O&S-fonds voor de Visserij, art. 9
 Product jaarverslagen

9.2 Europese structuurfondsen

9.2.1 EOGFL

Het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL), dat dient ter financiering van het GLB, werd in januari 1962 ingesteld bij Verordening nr. 25 van de EEG-Raad. In 1964 werd het opgesplitst in een afdeling Oriëntatie en een afdeling Garantie (Verordening nr. 17/64/EEG). De eerste is met name

bedoeld voor financiering van het landbouwstructuurbeleid, terwijl de laatste is bestemd voor de financiering van de uitgaven die voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van het markt- en prijsbeleid.

Vanaf 1971 werden uit dit fonds ook gelden ter beschikking gesteld voor de visserijsector.

In het Pivot-rapport betreffende het landbouwstructuurbeleid wordt uitgebreid ingegaan op de doelstellingen en procedures van het EOGFL. Dit rapport neemt de belangrijkste teksten en (voor de visserijsector) aangepaste handelingen over.

Aanvankelijk waren de structuurmaatregelen beperkt tot de verplichting voor lidstaten om hun nationale steunmaatregelen in Brussel te melden, terwijl voor sommige projecten medefinanciering door de EEG mogelijk was (productie- en afzetstructuur). Uit het Plan-Mansholt (1968) kwam een nieuw type regelgeving voort, de zogenaamde *gemeenschappelijke acties*, die golden voor de hele gemeenschap en het principe vervingen van de terugbetaling van nationale steunmaatregelen. Hoewel de meeste acties binnen het landbouwstructuurbeleid indirect waren (richtlijnen), zijn er ook directe acties (verordeningen) ingevoerd, zoals voor de verwerking en afzet van landbouw- en visserijproducten.

Iedere gemeenschappelijke actie die gefinancierd wordt door de afdeling Oriëntatie van het EOGFL, moet per afzonderlijk besluit van de Europese Raad worden vastgesteld. Voor acties van de overige structuurfondsen is dat niet nodig, evenmin als voor de afdeling Garantie van het EOGFL. De vaststelling kan de vorm krijgen van een verordening, een richtlijn of een beschikking, en bepaalt de aard van de actie, de werkingssfeer en de toe te wijzen kredieten. Deze vaststellingen kunnen indirecte acties zijn, waarin bijstand wordt verleend aan lidstaten (die dan verantwoordelijk zijn voor het beheer van de toegewezen middelen), of directe acties, waarbij begunstigden rechtstreeks worden gesubsidieerd.

Bij *directe* acties wordt Europese subsidie rechtstreeks toegekend aan investeringsprojecten; deze aanpak werd al gehanteerd in de tijd voordat er een uitgewerkt structuurbeleid bestond. Een voorwaarde is wel dat de betrokken lidstaat de projecten goedkeurt, indient en medefinanciert. Sinds 1977 zijn alle directe acties ingekaderd in nationale programma's met betrekking tot sectoren of gebieden. De toegezegde steun voor een project wordt pas vastgesteld wanneer dit volgens plan wordt uitgevoerd. Na afloop van het project dient de lidstaat een aanvraag tot betaling in met bijsluiting van de relevante en zelf goedgekeurde documenten in bij de EC, en een bevestiging van de nationale deelneming. De eigenlijke betaling kan in tranches gebeuren, en in uitzonderingsgevallen zijn voorschotten mogelijk. Directe acties worden ingezet wanneer het aantal betrokkenen niet al te groot is en een communautaire beslissing over ieder project gewenst is. Een voorbeeld van een directe actie is die ter verbetering van de afzet van landbouw- en visserijproducten, Verordening (EEG) nr. 355/77, opgevolgd door Verordening (EEG) nr. 4042/89.

Wanneer er van projecten een zeer groot aantal is, wordt doorgaans een *indirecte* actie ingezet, bijvoorbeeld bij steunverlening voor investeringen in landbouwbedrijven. De aanvraag tot goedkeuring en de betaling wordt overgelaten aan de betreffende lidstaat, die eveneens uitvoeringsbepalingen vaststelt. De Commissie stelt als grondslag voor de steunverlening een alleen tot de lidstaat gerichte beschikking of richtlijn op, evenals uitvoeringsvoorschriften.

(76.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het vaststellen van specifieke programma's of plannen voor de ontwikkeling of rationalisering van ondernemingen op het gebied van de verwerking en afzet van visserijproducten, waarbinnen projecten mede uit het EOGFL gesubsidieerd kunnen worden
Periode	1971-
Grondslag	Verordening (EEG) nr. 355/77; Verordening (EEG) nr. 4042/89
Product	programma's, sectorplannen
Opmerking	Het formuleren en wijzigen van prioriteiten of criteria voor steunverlening maakt deel uit van deze handeling.

Betrokken organisatieonderdeel: DV

9.2.2 FIOV

omschrijving

Het FIOV is één van de vier structuurfondsen van de Europese Unie. Het werd in 1993 opgericht ter vervanging van de verschillende structuurinstrumenten die voordien bestonden.

Het FIOV draagt enerzijds bij tot de doelstellingen van het GVB door de herstructurering van de sector te begeleiden, en anderzijds tot de versterking van de economische en sociale cohesie van de Unie door de ontwikkeling te stimuleren van de kustgebieden waar de visserij een belangrijke plaats in de economische bedrijvigheid inneemt. Wat betreft dit laatste: de toegekende FIOV-bijdragen zijn hoger voor projecten in gebieden die een ontwikkelingsachterstand hebben (doelstelling-I-regio's).

De middelen van het FIOV worden toegekend op basis van meerjarige programma's die de Commissie en iedere lidstaat in onderling overleg opstellen. Deze programma's worden, naar gelang van de situatie, enkelvoudige programmeringsdocumenten (EPD's) of operationele programma's (OP's) genoemd. Op basis daarvan stelt de minister (in overleg met de visserijsector) een bestedingsplan voor deze middelen op.

Het structuurfonds werkt op basis van het cofinancieringsbeginsel: de lidstaten moeten altijd met overheidsmiddelen aan de financiering van de projecten bijdragen. De nationale bijdragen kunnen uit verschillende bronnen komen. Van 2001 tot 2004, bijvoorbeeld, kwamen gelden ter beschikking die voortvloeiden uit het zgn. Brandstofakkoord (zie paragraaf 9.3.1.2).

doelstellingen

Er wordt naar gestreefd een duurzaam evenwicht tussen visbestanden en visvangst te bereiken, de concurrentiekracht van de exploitatiestructuren te vergroten en de ontwikkeling van levensvatbare ondernemingen in de sector te bevorderen, de handelswaarde van de producten van visserij- en aquacultuur te verhogen en bij te dragen tot de heropleving van de gebieden die van deze sectoren afhankelijk zijn.

Het FIOV heeft tot doel in de sector visserij, aquacultuur en verwerking en afzet van producten daarvan, structurele acties te ondersteunen die erop gericht zijn de herstructurering van de sector te bevorderen door gunstige voorwaarden te scheppen voor de ontwikkeling en de modernisering van de sector, en bij te dragen aan het bereiken van de doelstellingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid.

Om deze doelstellingen te bereiken, wordt steun uit het FIOV toegekend voor maatregelen op de volgende gebieden (op grond van Verordening (EG) nr. 1263/1999):

- vernieuwing en modernisering van de vissersvloot: de steun op dit gebied moet in overeenstemming zijn met de meerjarige oriëntatieprogramma's;
- aanpassing van de visserij-inspanning ;
- kleinschalige kustvisserij;
- sociaal-economische maatregelen;
- bescherming van de levende rijkdommen van de zee;
- aquacultuur;
- uitrusting van vissershavens;
- verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten;
- verkoopbevordering en verkenning van nieuwe afzetmogelijkheden;
- innoverende acties: het betreft met name acties met een transnationaal karakter en acties die gericht zijn op de vorming van netwerken van marktdeelnemers uit de sector en uit zones die van de sector afhankelijk zijn; wanneer deze acties uitsluitend door het FIOV mogen worden gefinancierd, kan de werkingssfeer van het Fonds worden uitgebreid tot maatregelen die normaal door de andere Structuurfondsen worden gefinancierd;
- technische hulp.

(77.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het opstellen van een Enkelvoudige Programmeringsdocument (EPD) of Operationeel Programma (OP) voor het FIOV
Periode	1993-
Grondslag	Europese verordeningen, bijv. Verordening (EG) nr. 2792/1999
Product	EPD's

(78.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het vaststellen van een plan voor de besteding van toegewezen FIOV-gelden
Periode	1993-
Grondslag	Europese verordeningen, bijv. Verordening (EG) nr. 2792/1999
Product	bestedingsplan

9.3 Overige

9.3.1 Nationaal

9.3.1.1 Investeringsregeling markt en concurrentiekracht

In de nota *Dynamiek en vernieuwing* (1995) van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) werd aangekondigd dat er meer nadruk zou worden gelegd op het versterken van de markt en concurrentiekracht van de landbouw, bosbouw en visserij en op de vernieuwing van het landelijk gebied. De minister wilde zijn subsidies inzetten voor de vernieuwers en koplopers in de agrarische sectoren en het landelijk gebied, waarbij werd gestreefd naar beleidsmatige en financiële ontschotting. Daartoe werden ruim twintig subsidieregelingen omgevormd tot een nieuw overkoepelend subsidie-instrument: het Stimuleringskader. Hierin werden alle LNV-regelingen voor eenmalige of tijdelijke subsidies (maximaal drie jaar) opgenomen. Zo moest het mogelijk worden effectief steun te geven aan initiatieven die de dynamiek en vernieuwing van de agrarische sectoren en regio's zouden bevorderen.

Het Stimuleringskader valt uiteen in twee hoofdonderwerpen: *Markt en concurrentiekracht* en *Vernieuwing van het landelijk gebied*.

Het hoofdspoor *Markt en concurrentiekracht* is onderverdeeld in een innovatieprogramma en een verspreidingsprogramma, waarmee respectievelijk stimulering van het innovatievermogen en stimulering van de verspreiding van vernieuwingen en beleidsmatig gewenste ontwikkelingen worden beoogd. Het *Innovatieprogramma markt en concurrentiekracht* is ervoor bedoeld de agrosectoren in Nederland te versterken door middel van het stimuleren van de innovaties van praktijkexperimenten op bedrijfsniveau (dit geldt ook voor een nieuwe of verbeterde toepassing van een technologie). Hiertoe is de Stimuleringsregeling innovatie markt en concurrentiekracht opgesteld.

Onder het *Verspreidingsprogramma* vallen onder andere de Stimuleringsregeling investeringen markt en concurrentiekracht (Investeringsregeling markt en concurrentiekracht), de Subsidieregeling demonstratie- en kennisoverdrachtsprojecten, de Regeling stimulering biologische produktiemethoden en de (tijdelijke) Bijdrageregeling ARBO-projecten.

In het kader van de Investeringsregeling markt en concurrentiekracht (Stcrt. 1997, 131) dat een uitwerking vormde van Verordening (EEG) nr. 2328/91, werden er ook gelden vrijgemaakt voor het onderdeel 'verwerking en afzet visserijproducten' (cf. Verordening (EEG) 4042/89 en Verordening (EEG) 3699/93). Dit werd geregeld middels een wijziging van de Investeringsregeling (Stcrt. 1998, 216). De regeling werd voor het laatst opengesteld in 1999 (Stcrt. 1999, 72). Officieel werd deze regeling pas in 2004 ingetrokken (Stcrt. 2004, 14). Uitbetaling van de subsidies diende uiterlijk eind december 2001 plaats te vinden.

Overigens werden ook de projecten in het kader van deze investeringsregeling medegefinancierd uit het FIOV.

9.3.1.2 Project Brandstofakkoord

In oktober 2000 werd opdracht gegeven tot de vorming van een project voor implementatie van de financiële tegemoetkoming van de bewindslieden van Visserij en Financiën aan de visserijsector, in verband met de hoge brandstofkosten. Doelstellingen van het Project Brandstofakkoord waren: het structureel gezonder maken van de sector en stimulering van duurzame visserij. Het project gold voor de periode 2001 t/m 2004.

De beschikbaar gestelde gelden werden ingezet voor verschillende 'autonome' projecten en initiatieven, maar werden tevens gebruikt als nationale cofinancieringscomponent van projecten en initiatieven die mede door het FIOV werden gefinancierd.

Het initiatief werd uitgevoerd in de vorm van een project, waarvan de directeur Visserij was aangewezen als gedelegeerd opdrachtgever en de projectleider, tevens secretaris, speciaal was vrijgesteld.

Een specifieke regeling die werd gefinancierd uit de brandstofgelden, was de Regeling tegemoetkoming SFM-premielasten (Stcrt. 2001, 44) (paragraaf 10.4.1). Ook de beheervergoeding voor de Biesheuvelgroepen (zie 18.4) werd uit de brandstofbijdrage gefinancierd.

(79.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het opstellen, wijzigen en uitvoeren van het Project Brandstofakkoord
Periode	2001-2004
Grondslag	Investeringsregeling markt en concurrentiekracht, als gewijzigd (Stcrt. 1998, 216)
Product	projectarchief
Opmerking	De Stuurgroep was het hoogste besluitvormende orgaan binnen het project. Besluiten over financiering van maatregelen werden als bestedingsadvies aan de staatssecretaris voorgelegd. Naast de Stuurgroep waren er verschillende projectgroepen, die zich bezighielden met specifieke aspecten en onderwerpen.

9.3.2 Europees

9.3.2.1 PESCA-initiatief

Op grond van FIOV-verordeningen kan steun worden verleend voor aanpassing van de visserijactiviteiten aan de visstand en voor de modernisering van de structuren in de visserijsector. Wat echter ontbrak was een Europese inspanning gericht op de economische ontwikkeling van de kustgebieden. Met het oog daarop werd in 1994 het PESCA-initiatief gelanceerd. Het richtte zich op de kustgebieden waar de visserij een belangrijke rol speelt. Enerzijds moest PESCA in het kader van de herstructurering helpen om de sociale en economische gevolgen op te vangen, bijv. door steun te geven bij de omscholing van werknemers en bij te dragen aan de diversifiëring van de bedrijven in de visserijbedrijfstak. Anderzijds kon het daarbij een bijdrage leveren aan het instandhouden en creëren van werkgelegenheid in de kustgebieden.

Lidstaten die in aanmerking wensten te komen voor toedeling van PESCA-gelden, moesten daartoe een operationeel programma opstellen. Het Nederlandse programma gaf aan dat maatregelen werden overwogen op het gebied van het beheer van gemeenschappelijke visgronden, infrastructuur van vissershavens, projecten van algemene aard in de visserijsector en dienstverlening aan ondernemingen.

Een regeling die concreet uit het Nederlandse operationele programma voortvloeide, was de Tijdelijke stimuleringsregeling diversificatie vissershavens (Stcrt. 1999, 199) - zie hiervoor het hoofdstuk betreffende de modernisering en ontwikkeling van de visserijsector.

Overigens konden de subsidies die op grond van deze regeling werden verstrekt, worden gefinancierd uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

(80.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het in het kader van het PESCA-initiatief opstellen van een operationeel programma
Periode	1994-1999
Product	operationeel programma

10. Beleid en beleidsuitvoering

10.1 Modernisering, ontwikkeling

10.1.1 Algemeen

Met betrekking tot de modernisering en ontwikkeling van de visserijsector in Nederland was tot medio jaren '90 van de vorige eeuw het O&S-fonds voor de Visserij een belangrijke leverancier van regelingen. Daarna is het vooral de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) geweest die de regie naar zich toetrok.

Voor wat betreft de uitvoering van het moderniserings- en ontwikkelingsbeleid gaat het vooral om het verstrekken van geldelijke bijdragen aan ondernemers en andere belanghebbenden. Het O&S-fonds en het ministerie betaalden deze bedragen, al dan niet in cofinancieringsverband met Europese structuurfondsen. Naast de mogelijkheden die het O&S-fonds bood (zie volgende paragraaf), konden sinds 1973 bovendien een aantal malen bijdragen voor structuurverbeterende activiteiten (marktstructuurprojecten - cf. bijv. Stcrt. 1974, 204, Stcrt. 1975, 193 en Stcrt. 1985, 140) worden aangevraagd bij het Europese Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOFGL). Voorwaarde hierbij was dat een en ander moest passen in een door de lidstaat opgesteld sectorplan (zie ook paragraaf 9.2.1).

Zoals al aangegeven, omvat het deelbeleidsveld 'modernisering en ontwikkeling' een scala aan onderwerpen. De handelingen betreffende beleid en regelgeving zijn in deze paragraaf verzamelhandelingen: ze omvatten het geheel aan onderwerpen met betrekking tot de modernisering en ontwikkeling. Bij de beleidsuitvoering zal echter wel een uitsplitsing naar deelonderwerpen plaatsvinden.

10.1.2 Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

10.1.2.1 Beleid, wet- en regelgeving

(81.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden, vaststellen en evalueren van het beleid betreffende de modernisering en ontwikkeling van de zee- en kustvisserijsector
Periode 1945-

(82.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden dan wel zelf vaststellen van wet- regelgeving betreffende modernisering en ontwikkeling van de zee- en kustvisserijsector
Periode 1945-
Product o.a. Beschikking Bijzondere Visserij-Financiering 1968 (Stcrt. 1968, 145); Beschikking bijdrage technische voorzieningen zee- en kustvissersvaartuigen 1974 (Stcrt. 1974, 84); Beschikkingen Overbruggingskredietregeling Visserij (Stcrt. 1975, 230 en Stcrt. 1978, 183); Tijdelijke subsidieregeling promotie visserijproducten (Stcrt. 1999, 22); Tijdelijke subsidieregeling verbetering uitrusting vissershavens (Stcrt. 1999, 61); Tijdelijke stimuleringsregeling diversificatie vissershavens (Stcrt. 1999, 199)

10.1.2.2 Beleidsuitvoering

10.1.2.2.1 Algemeen

(83.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het toekennen van subsidies voor individuele projecten, initiatieven en onderzoeken betreffende de modernisering en ontwikkeling van de visserijsector
Periode 1945-
Product beschikkingen
Opmerking Het betreft hier projecten die niet direct voortvloeien uit een afzonderlijke regeling en niet direct zijn gerelateerd aan de Europese structuurfondsen. Voorbeeld: een project in het kader van de experimentele visserij.

(84.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het, met het oog op EOGFL-financiering, aan de Europese Commissie ter goedkeuring voorleggen van projecten, initiatieven en onderzoeken betreffende de modernisering en ontwikkeling van de visserijsector
Periode 1971-
Opmerking - Het betreft hier subsidieaanvragen voor projecten die los staan van specifieke regelingen. De projecten hebben veelal de verbetering van de marktstructuur als onderwerp. Voorbeelden: Stcrt. 1974, 204, Stcrt. 1975, 193, Stcrt. 1985, 140.
- De procedure kent de volgende stappen: bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant, toetsing van ingediende aanvragen, doorzending aanvragen naar Brussel, mededeling toegekende subsidie.

10.1.2.2.2 *Investeringsregeling markt en concurrentiekracht*

(85.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het, voor wat betreft de verwerking en afzet van visserijproducten, toekennen van een bijdrage in het kader van de Investeringsregeling markt en concurrentiekracht
Periode 1998-2001
Grondslag Investeringsregeling markt en concurrentiekracht, als gewijzigd (Stcrt. 1998, 216)
Product beschikkingen

10.1.2.2.3 *Promotie visserijproducten*

In het kader van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid bestaat de mogelijkheid om maatregelen te treffen ten gunste van acties inzake verkoopbevordering en het zoeken van nieuwe afzetmogelijkheden voor visserij- en aquacultuurproducten. In dat kader - zo valt uit het door de EC goedgekeurde programmeringsdocument af te leiden - is het ook belangrijk dat de sector in staat is snel en adequaat te reageren op de wijzigingen waarmee de betrokken sector wordt geconfronteerd, zoals gewijzigd consumentengedrag en veranderingen in de samenstelling van vangsten en importen. Met de Tijdelijke subsidieregeling promotie visserijproducten (Stcrt. 1999, 22) werd beoogd ondernemers te stimuleren om promotieactiviteiten te initiëren of bestaande promotieactiviteiten uit te breiden. Gedacht kan worden aan pure promotie, maar ook aan projecten die verband houden met promoties van zorgsystemen, deelname aan jaarmarkten, vakbeurzen e.d., marktonderzoek, studiereizen en handelsmissies, verkoopadviezen, enz.

De subsidies op grond van deze regeling werden volledig uit het FIOV gefinancierd.

(86.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op een aanvraag tot subsidieverlening op grond van de Tijdelijke subsidieregeling promotie visserijproducten
Periode 1999-2001
Grondslag Tijdelijke subsidieregeling promotie visserijproducten, art. 2
Product beschikkingen

(87.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen van een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidies die zijn verleend op grond van de Tijdelijke subsidieregeling promotie visserijproducten
Periode 1999-2001
Grondslag Tijdelijke subsidieregeling promotie visserijproducten, art. 20
Product evaluatieverslag

10.1.2.2.4 *Verbetering en diversificatie vissershavens*

Een aspect van de ontwikkeling en modernisering van de visserijsector is het treffen van voorzieningen ter verbetering van de uitrusting van vissershavens. In 1999 werd hiertoe de Tijdelijke subsidieregeling verbetering uitrusting vissershavens (Stcrt. 1999, 61) vastgesteld, met een subsidieplafond van meer dan 42 miljoen gulden. De subsidie kon worden verleend voor projecten die waren gericht op onder meer verbetering van de omstandigheden met betrekking tot de hygiëne of de gezondheid van de mens, verbetering van de kwaliteit van de aangevoerde vis, verbetering van de vissershaven als uitvalsbasis voor vissersvaartuigen en verbetering van de dienstverlenende functie van de vissershaven. De op basis van deze regeling verstrekte subsidies konden worden gefinancierd uit het FIOV.

(88.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op aanvragen tot subsidieverlening voor projecten gericht op verbetering van de uitrusting van vissershavens
Periode 1999-2000
Grondslag Tijdelijke subsidieregeling verbetering uitrusting vissershavens, art. 2
Product beschikkingen

Een andere regeling kwam voort uit het PESCA-initiatief (zie eerder) en had nadrukkelijk ook een werkgelegenheidsfactor in zich: Tijdelijke stimuleringsregeling diversificatie vissershavens (Stcrt. 1999, 199). Wilde een project in aanmerking komen voor subsidie, dan moest het passen in een van de volgende categorieën: aanleg/verbetering van infrastructuur of civiel- of milieutechnische werken, (her)inrichting van gebouwen voor culturele doeleinden, het treffen/verbeteren van toeristische of recreatieve voorzieningen, de aanleg/verbetering van kades of andere voorzieningen voor niet-vissersvaartuigen. De op basis van deze regeling verstrekte subsidies (subsidieplafond: 8,5 miljoen gulden) werden gefinancierd uit het EFRO.

(89.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op aanvragen tot subsidieverlening voor projecten gericht op diversificatie van vissershavens
Periode 1999-2000
Grondslag Tijdelijke stimuleringsregeling diversificatie vissershavens, art. 2
Product beschikkingen

10.1.3 **O&S-fonds voor de Visserij**

Zoals de naam van het fonds al zegt, speelde het O&S-fonds voor de Visserij een belangrijke rol in de ontwikkeling van de visserij. Dit gebeurde grotendeels door een groot aantal bijdrageregelingen, waarvan het onderwerp van subsidieverlening sterk verschilde. Het is doenlijk noch nuttig om alle bijdrageregelingen van het O&S-fonds voor de Visserij betreffende de modernisering en ontwikkeling van de visserijsector op te sommen. Ter indicatie volgt hieronder een aantal voorbeelden.

Bestuursbesluit nr.	Regeling
6	Besluit bijdrage Structuurverbetering Detailhandel in Vis 1975 (Stcrt. 1975, 154)
9	Besluit inzake de vaststelling van een bijdrageregeling ter verbetering van de be- en verwerking van voor menselijke consumptie bestemde vis (Stcrt. 1975, 221)
14	Besluit inzake vaststelling van een bijdrageregeling voor het treffen van technische voorzieningen ten behoeve van Nederlandse garnalenvaartuigen (Stcrt. 1976, 147)
31	Besluit inzake vaststelling van een bijdrageregeling voor het aanschaffen en aan boord van een mosselvaartuig installeren van een verzaaiinstallatie (Stcrt. 1978, 59)
44	Besluit houdende vaststelling van een bijdrageregeling experimentele plaatsing van scholstripmachines op vissersvaartuigen (Stcrt. 1984, 36)
47	Besluit inzake vaststelling van een bijdrageregeling voor herstructurering en modernisering van de visserij en de schelpdiersector alsmede de ontwikkeling van de kweek van vis en schaaldieren (Stcrt. 1984, 148)

Voor de uitvoering van deze regeling was veelal de Directeur Visserijen verantwoordelijk.

Vanaf de tweede helft van de jaren '80 zijn de bijdragen voor de ontwikkeling en nieuwbouw van vissersschepen teruggelopen.

Naast bijdragen in het kader van de bijdrageregelingen, voorzag het O&S-fonds ook in financiering van afzonderlijke projecten die in relatie stonden tot de ontwikkeling en modernisering van de visserijsector.

In onderstaande handelingen worden de regelingen betreffende de modernisering en ontwikkeling samengenomen.

(90.)

Actor Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij
Handeling Het vaststellen van bijdrageregelingen betreffende de modernisering en ontwikkeling van de visserijsector
Periode 1975-
Product Bestuursbesluiten O&S-fonds

(91.)

Actor Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij
Handeling Het beslissen over toekenning van bijdragen voor regelingen betreffende de modernisering en ontwikkeling van de visserijsector
Periode 1975-
Grondslag Bestuursbesluiten O&S-fonds
Opmerking - In het kader van dergelijke regelingen werden ook overeenkomsten met de desbetreffende vissers gesloten.
- Ook het eventueel terugvorderen van bijdragen valt onder deze handeling.

(92.)	
Actor	Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij
Handeling	Het toekennen van subsidies voor projecten, initiatieven en onderzoeken betreffende de modernisering en ontwikkeling van de visserijsector
Periode	1975-
Product	Bestuursbesluiten O&S-fonds voor de Visserij
Opmerking	Het betreft bijdragen aan onderzoeksprojecten (bijv. IVP-TNO) en projecten betreffende de experimentele visserij. Ook bijdragen in het kader van EOGFL-projecten vallen hieronder.

10.2 Sanering

10.2.1 Algemeen

De ontwikkelingen op het gebied van het Europese zeevisserijbeleid, en met name de uitwerking daarvan in de Meerjarige Oriëntatieprogramma's, hebben ertoe geleid dat de Nederlandse vissersvloot moest worden gesaneerd. Sanering houdt in dat het schip in kwestie aan de visserijactiviteit wordt onttrokken, bijvoorbeeld door sloop, door gebruik voor een andere bestemming of door overbrenging naar een ander land.

Voor de feitelijke sanering zijn in de loop der tijd diverse saneringssubsidieregelingen in het leven geroepen, waarmee in totaal vele miljoenen gulden/euro's gemoeid zijn (geweest). Vanaf medio jaren '70 (dus al vóór de totstandkoming van het GVB) tot 1999 betrof het met name bijdrageregelingen van het O&S-fonds (ook hier geldt: die naam werd niet voor niets gegeven). De laatste was het Besluit capaciteitsaanpassing vissersvloot 1996 (Stcrt. 1996, 219/220). Vanwege een heroriëntatie op de taak van de LNV-ZBO's werden saneringsregelingen vanaf 1999 door het ministerie zelf opgesteld en uitgevoerd.

Overigens zijn saneringsmaatregelen niet alleen ontwikkeld door de wetgever en voor de zeevisserij. Zo stelde de Stichting Structuurverbetering Mosselkweek en Garnalenvisserij (een samenwerkingsverband van betrokken organisaties, waaronder het toenmalige Produktschap voor Vis en Visprodukten) in 1995 in het kader van het PESCA-initiatief (zie elders in dit rapport) het Besluit uitkoopregeling garnalenvisserij westelijke Waddenzee 1995 vast (Stcrt. 1995, 77). Dit besluit heeft Europese (co)financiering niet gehaald.

De 'warme' sanering is altijd gepaard gegaan met flankerend beleid: steun voor omscholing, voor vervroegde uittreding (eigenlijk ook een vorm van sanering), inkomenscompensatie, enz.

De saneringsmaatregelen zijn sinds het eind van de jaren '90 gefinancierd uit FIOV-gelden, terwijl bijvoorbeeld de Regeling capaciteitsvermindering zeevis 2002 voor wat betreft het nationale deel werd gefinancierd uit de zogenoemde 'brandstofgelden' (zie elders in dit rapport).

10.2.2 Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

10.2.2.1 Beleid, wet- en regelgeving

(93.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden, vaststellen en evalueren van het beleid betreffende sanering van de vissersvloot
Periode	1945-

(94.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden dan wel zelf vaststellen van wet- en regelgeving voor en in relatie tot sanering van de vissersvloot
Periode	1945-
Product	o.a. Regeling Bijzondere Visserij-Financiering (1955); Regeling capaciteitsvermindering zeevisserij (Stcrt. 1999, 42); Besluit Openstelling en vaststelling subsidieplafond Regeling capaciteitsvermindering zeevisserij (Stcrt. 1999, 180); Regeling capaciteitsvermindering rondvisserij 2003 (Stcrt. 2003, 200); Vergoedingsregeling voor uittreding van vissers uit de visserij 2003 (Stcrt. 2002, 151); Vergoedingsregeling voor uittreding van vissers uit de visserij 2003 (Stcrt. 2003, 247)
Opmerking	Hieronder vallen ook regelingen betreffende de vaststelling van subsidieplafonds en aanvraagperiodes.

10.2.2.2 Beleidsuitvoering

(95.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het beslissen op aanvragen tot subsidieverlening op grond van een regeling betreffende capaciteitsvermindering van de zeevisserij
Periode	1945-
Grondslag	Regelingen capaciteitsvermindering zeevisserij
Product	beschikkingen
Opmerking	Deze handeling betreft de feitelijke sanering.

(96.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het beslissen op aanvragen tot subsidieverlening op grond van een ondersteunende regeling in relatie tot capaciteitsvermindering van de zeevisserij
Periode	1945-
Grondslag	o.a. Vergoedingsregeling voor uittreding van vissers uit de visserij 2002, art. 2; Vergoedingsregeling voor uittreding van vissers uit de visserij 2003, art. 2
Product	beschikkingen
Opmerking	Deze handeling betreft de flankerende maatregelen met betrekking tot bijvoorbeeld omscholing, inkomenscompensatie en vervroegde uittreding.

10.2.3 O&S-fonds voor de Visserij

Een aantal regelingen van het bestuur van het O&S-fonds voor de Visserij in relatie tot de sanering van de vissersvloot en daarmee samenhangende maatregelen is hieronder weergegeven:

Bestuursbesluit nr.	Regeling
2	Besluit inzake de vaststelling van een bijdrageregeling ter bevordering van het staken van de bedrijfsmatig uitgeoefende visserij en het duurzaam onttrekken van vissersvaartuigen aan de visserij (Stcrt. 1975, 95)
3	Besluit inzake de vaststelling van een bijdrageregeling voor vissers die werkloos zijn geworden ten gevolge van het onttrekken van vissersvaartuigen waarop zij werkzaam waren, aan de visserij (Stcrt. 1975, 95)
15	Besluit inzake de vaststelling van een bijdrageregeling ter bevordering van a. het staken van de bedrijfsmatige vanuit een Nederlandse haven uitgeoefende zee- en kustvisserij, b. het duurzaam onttrekken van daarvoor in aanmerking komende vissersvaartuigen aan die visserij (Stcrt. 1976, 164)
32	Besluit bijdrage stilligregeling kleine zeevisserij 1978 (Stcrt. 1978, 133)
33	Besluit bijdrage stilligregeling grote zeevisserij 1978 (Stcrt. 1978, 133)
34	Besluit bijdrage saneringsregeling grote zeevisserij 1978 (Stcrt. 1978, 133)
49	Besluit capaciteitsaanpassing vissersvloot 1984 (Stcrt. 1985, 33)

58	Besluit capaciteitsaanpassing vissersvloot 1988 (Stcrt. 1987, 252)
59	Vergoedingsregeling voor werknemers in de visserijsector (Stcrt. 1987, 252)
82	Besluit capaciteitsaanpassing vissersvloot 1994 (Stcrt. 1994, 105)
86	Subsidieregeling voor opvarenden in het kader van de sanering van de visserijsector (Stcrt. 1996, 54)
87	Besluit capaciteitsaanpassing vissersvloot 1996 (Stcrt. 1996, 219/220)
88	Vergoedingsregeling voor uittreding van vissers uit de visserij (Stcrt. 1998, 167)

Bovengenoemde besluiten betreffende het stilleggen van schepen dienen niet te worden verward met de latere stilligeregelingen in het kader van de quoterings- en visstandsbeschermingsmaatregelen (zie paragraaf 18.5). De O&S-regelingen betroffen het tijdelijk en betaald staken van visserijactiviteiten (eigenlijk een niet-permanente sanering), terwijl de latere stilligeregelingen van de minister, waarvoor geen vergoeding werd toegekend, waren ontworpen met het oog op de instandhouding van bevisbare soorten.

(97.)

Actor   Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij
Handeling   Het vaststellen van bijdrageregelingen voor de sanering van de vissersvloot en daarmee samenhangende maatregelen
Periode   1975-
Product   Bestuursbesluiten O&S-fonds voor de Visserij

(98.)

Actor   Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij
Handeling   Het beslissen op aanvragen tot subsidieverlening op grond van een bijdrageregeling betreffende capaciteitsvermindering van de zeevisserij
Periode   1975-
Grondslag   Bestuursbesluiten O&S-fonds voor de Visserij
Opmerking   Het gaat hierbij om bijdragen voor de sanering zelf.

(99.)

Actor   Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Visserij
Handeling   Het beslissen op aanvragen tot subsidieverlening op grond van een bijdrageregeling die samenhangt met de sanering van de zeevisserij
Periode   1975-
Grondslag   Bestuursbesluiten O&S-fonds voor de Visserij
Opmerking   Bijv. voor omscholing, inkomenscompensatie en vervroegde uittreding.

10.3 Aquacultuur

De meeste regelgeving voor de aquacultuur bestaat uit veterinaire rechtelijke voorschriften, ontleend aan Europese richtlijnen. Een belangrijk voorbeeld daarvan is de Regeling aquacultuur (Stcrt. 1993, 7). Beleid, regelgeving en beleidsuitvoering op het gebied van de voedselkwaliteit vormen het onderwerp van het Pivot-rapport terzake.

Ter stimulering van deze sector kende het O&S-fonds voor de Visserij al steun toe, dit veelal in het kader van de ontwikkeling en modernisering van de visserijsector (in de desbetreffende paragraaf komen dan ook geen afzonderlijke O&S-fondshandelingen betreffende aquacultuur aan de orde). Later stelde de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) een subsidiemogelijkheid vast: de Tijdelijke subsidieregeling aquacultuur (Stcrt. 1999, 159).

Bovengenoemde regeling was gebaseerd op Verordening (EG) nr. 2468/98 tot vaststelling van de criteria en de voorwaarden voor de structurele bijstand van de Gemeenschap in de sector visserij/aquacultuur en de verwerking en afzet van de producten daarvan (PbEG nr. L 312). De verordening bood de lidstaten de mogelijkheid om maatregelen te treffen ter bevordering van materiële investeringen op het gebied van de aquacultuur.

Met de nationale regeling werd beoogd om middels het stimuleren van aanpassingen bij viskweekbedrijven te komen tot een duurzame en structurele verbetering van de aquacultuursector. Financiering van de regeling geschiedde mede uit FIOV-gelden.

De EC heeft in september 2002 een Mededeling betreffende een strategie voor de duurzame ontwikkeling van de Europese aquacultuur (COM (2002) 511) uitgebracht in het kader van de hervorming van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB). De belangrijkste doelstellingen van deze strategie zijn:

- het scheppen van werkgelegenheid, met name in de van visserij afhankelijke regio's;
- de beschikbaarheid voor de consument van gezonde, veilige en kwalitatief goede producten te waarborgen, en de naleving van strenge normen inzake diergezondheid en dierenwelzijn te bevorderen;
- het waarborgen van een milieuvriendelijke gezonde sector.

De Raad en het EP hebben in hun advies van januari 2003 aangegeven deze strategie te ondersteunen. In de strategie wordt aangegeven dat het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV) een belangrijk hulpmiddel is voor het verwezenlijken van de doelstellingen van de strategie. De huidige verordening betreft een voorstel tot wijziging van de FIOV-verordening (Verordening (EG) nr. 2792/99) zodat bovengenoemde doelstellingen kunnen worden gerealiseerd.

(100.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden, vaststellen en evalueren van het beleid betreffende (de ontwikkeling van) de aquacultuur
Periode 1945-

(101.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden dan wel zelf vaststellen van wet- en regelgeving betreffende (de ontwikkeling van) de aquacultuur
Periode 1945-
Product Tijdelijke subsidieregeling aquacultuur (Stcrt. 1999, 159)

(102.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op aanvragen tot subsidieverlening op grond van regelgeving ter versterking en verduurzaming van de aquacultuursector
Periode 1999-
Grondslag Tijdelijke subsidieregeling aquacultuur, art. 2
Product beschikkingen

(103.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen van een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidies die zijn verleend op grond van de Tijdelijke subsidieregeling aquacultuur
Periode 1999-2003
Grondslag Tijdelijke subsidieregeling aquacultuur, art. 16
Product evaluatieverslag

10.4 Overige aspecten structuurbeleid visserijsector

10.4.1 Tegemoetkoming sociale premies

Op grond van een in september 2000 gesloten akkoord tussen de ministers van LNV en Financiën enerzijds en de visserijsector anderzijds over een financiële tegemoetkoming in verband met de stijgende olieprijs (zie paragraaf 9.3.1.2 betreffende het Project Brandstofakkoord), werd in 2001 een regeling vastgesteld die voorzorg in de overname van de premielasten van het Sociaal Fonds voor de Maatschapvisserij (SFM) voor het jaar 2000. Feitelijk kwam dit neer op een inkomensondersteunende maatregel, ter compensering van de inkomstenderving als gevolg van de stijging van de brandstofprijzen.

Op grond van de regeling konden belanghebbenden een subsidieaanvraag indienen. De regeling werd in medebewind door het Productschap Vis uitgevoerd (cf. Besluit Delegatie bevoegdheid subsidieverlening Regeling tegemoetkoming SFM-premielasten - Stcrt. 2001, 44).

(104.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het vaststellen van regelingen betreffende de tegemoetkoming in de betaling van SFM-premielasten
Periode	2000-2001
Product	Regeling tegemoetkoming SFM-premielasten (Stcrt. 2001, 44); Regeling Vaststelling aanvraagperiode en subsidieplafond Regeling tegemoetkoming SFM-premielasten (Stcrt. 2001, 44)

DEEL 5 - ZEEVISSERIJ: VISRECHTBEHEER

11. Hoofdlijn

Al decennia lang is visserij in de zee- en kustwateren niet vrij. Middels een stelsel van vergunningen, ontheffingen, vrijstellingen en licenties houdt de rijksoverheid greep op omvang en ontwikkeling van de Nederlandse vloot en beïnvloedt zij de omvang van de visbestanden. Dit alles natuurlijk in Europese kaders (in 1985 werd een Europees vergunningenstelsel ingevoerd).

In dit rapport wordt een indeling gehanteerd van structuurbeleid, visstandbeheer en marktordening. Op al deze deelbeleidsterreinen spelen de vergunningen en licenties een rol.

Zoals het geval is bij alle deelbeleidsterreinen waarbij Europese regelgeving is betrokken, moet ook met betrekking tot aspecten van het visrechtbeheer allerhande beleids- en uitvoeringsinformatie aan de EC worden verstrekt.

(105.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het in het kader van het visrechtbeheer verstrekken van informatie aan de Europese Commissie
Periode	1970-
Grondslag	Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 1627/94, art. 8
Product	overzichten, lijsten, rapporten
Opmerking	Het betreft informatie die betrekking heeft op bijv. de verstrekking van vergunningen of speciale visdocumenten en daarmee samenhangende gegevens over daarmee gemoeide visserij-inspanning.

12. Registratie

Voor zowel zee- en kustvisserij schepen als voor schepen waarmee wordt gevist op het IJsselmeer geldt een registratieplicht. Registratie was vooreerst van belang in de nationale context, maar naarmate het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) zich ontwikkelde, werd ook registratie van scheepsgegevens op Europees niveau steeds meer noodzaak voor een goede uitvoering van beleid en regelgeving.

12.1 Nationaal

Registratie

Al vóór de Tweede Wereldoorlog waren er voorschriften met betrekking tot de registratie van zee- en kustvisserij schepen en het voeren van lettertekens en nummers door kustvaartuigen. Het KB van 23 juni 1932 (Stb. 1932, 314) ging nog vooral over de verplichtingen van de plaatselijke registerhouders. Deze moesten overigens maandelijks volgens een door de minister vastgesteld model aan de minister opgave doen van alle wijzigingen, zodat er onofficieel toch een soort register op het ministerie aanwezig was. Ook moesten de registerhouders jaarlijks een verslag over de visserij in hun gemeenten aan de minister doen toekomen. Het Registratiebesluit vissersvaartuigen 1964 (Stb. 1964, 143) formaliseerde deze praktijk en riep een landelijk, centraal visserijregister in het leven, dat werd 'gevoed' door gegevens die werden geleverd door de houders van de plaatselijke visserijregisters.

In iedere gemeente, waar vissersvaartuigen thuishoren, werd tot 1998 een plaatselijk visserijregister gehouden, waarin de vissersvaartuigen werden ingeschreven die werden gebruikt voor de zeevisserij, de kustvisserij en de visserij op het IJsselmeer. Het Besluit registratie vissersvaartuigen 1998 (Stb. 1998, 61) bracht opheffing van de gemeentelijke registraties met zich, terwijl ook de naam van het Centraal Visserijregister wijzigde in Visserijregister. Dit register wordt door de minister bijgehouden; de vissersvaartuigen staan er ingeschreven onder vermelding van hun thuishaven.

Jaarlijks moet de eigenaar van een geregistreerd vissersvaartuig bescheiden toezenden die aantonen dat het vaartuig daadwerkelijk als vissersvaartuig is gebruikt. Dit kan ook worden bewezen middels door de minister gehouden of door hem erkende registratiesystemen of bestanden.

Een ander aspect dat met de registratie samenhangt, betreft het in bezit hebben van een nationaliteitsbewijs voor vissersvaartuigen. Op grond van artikel 2 van de Uitvoeringswet Visserijverdrag 1967 wordt dit document afgegeven door de houder van het Centraal Visserijregister. Er kunnen regels worden gesteld over de vorm van het document en de stukken die bij de aanvraag daarvan moeten worden overgelegd.

Lettertekens

Het Registratiebesluit vissersvaartuigen 1964 bepaalt dat elk vissersvaartuig een thuishaven moet hebben, en wel in de gemeente waar de onderneming van de eigenaar van het vissersvaartuig is gevestigd of waar de eigenaar een nevenvestiging heeft. De minister heeft de gemeenten aangewezen die als thuishaven worden aangemerkt en daarbij ook aangegeven welke de lettertekens zijn waarmee die gemeenten worden aangeduid. Grootte, kleur en plaats van de lettertekens en nummers zijn eveneens onderworpen aan ministeriële regelgeving. De Beschikking (later: Regeling) registratie vissersvaartuigen (Stcrt. 1964, 96), later opgevolgd door de Beschikking (later: Regeling) lettertekens en nummers vissersvaartuigen (Stcrt. 1978, 55) waren de regelingen die uit het Besluit voortkwamen. Per 1 maart 1998 trad het nieuwe Besluit registratie vissersvaartuigen 1998 in werking. Met de vervanging van het oude besluit uit 1964 vervielen ook de daaruit voortgesproten ministeriële regelingen. Deze regelingen werden vervangen door de Registratieregeling vissersvaartuigen 1998 (Stcrt. 1998, 40). Inhoudelijk veranderde er weinig. Er was met name sprake van actualisering van de gegevens, zoals de verwerking van de herindeling van visserijgemeenten.

(106.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende het registreren van vissersvaartuigen en het voeren van

	lettertekens en nummers door vissersvaartuigen
Periode	1945-
Grondslag	Visserijwet 1931, artt. 6-9 en art. 11; Visserijwet 1963, art. 3
Product	Besluit betreffende de registers voor de zee- en kustvisschersvaartuigen en het voeren van letterteekens en nummers door de kustvisschersvaartuigen (Stb. 1932, 314); Registratiebesluit vissersvaartuigen 1964 (Stb. 1964, 143); Beschikking (later: Regeling) registratie vissersvaartuigen (Stcrt. 1964, 96); Beschikking (later: Regeling) lettertekens en nummers vissersvaartuigen (Stcrt. 1978, 55); Regeling registratienummers op kleine vaartuigen en markeerboeien (Stcrt. 1991, 30); Besluit registratie vissersvaartuigen 1998 (Stb. 1998, 61); Registratieregeling vissersvaartuigen 1998 (Stcrt. 1998, 40)
Opmerking	Hieronder vallen ook afzonderlijke besluiten betreffende de toekenning van lettertekens voor vissersvaartuigen (bijv. Stcrt. 1961, 48). De meeste van de toegekende lettertekens stonden/staan al in de registratieregelingen zelf vermeld.
(107.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het bijhouden van het Centraal Visserijregister
Periode	1964-
Grondslag	Registratiebesluit vissersvaartuigen 1964, art. 3, lid 1; Besluit registratie vissersvaartuigen 1998, art. 4
Product	register (met brondocumenten)
(108.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het aanwijzen van een ambtenaar belast met het bijhouden van het Centraal Visserijregister
Periode	1964-
Grondslag	Registratiebesluit vissersvaartuigen 1964, art. 3, lid 1; Besluit registratie vissersvaartuigen 1998, art. 4
Product	Beschikking aanwijzing ambtenaar Centraal Visserijregister (Stcrt. 1964, 100)
Opmerking	In de beschikking uit 1964 werd de directeur Visserijen van het ministerie van Landbouw en Visserij hiertoe aangewezen. In het besluit van 1998 staat dat de minister ermee is belast. Feitelijk geen wijziging.
(109.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verwerken van door houders van plaatselijke visserijregisters toegezonden jaarverslagen over de toestand van de gemeentelijke visserij
Periode	1945-1964
Grondslag	Besluit betreffende de registers voor de zee- en kustvisschersvaartuigen en het voeren van letterteekens en nummers door de kustvisschersvaartuigen, art. 4, lid 2
Product	verslagen
Opmerking	De verslagen werden gebruikt als input voor het jaarverslag van de minister over de "toestand der visscherijen".

- (110.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het vaststellen van het model van het formulier aangifte vissersvaartuigen en van het inschrijvingsbewijs Centraal Visserijregister
Periode 1964-
Grondslag Registratiebesluit vissersvaartuigen 1964, art. 5, lid 1, en art. 6, lid 3
Product beschikkingen, bijv. Beschikking vaststelling aangifteformulier vissersvaartuigen (Stcrt. 1964, 87); Beschikking vaststelling model bewijs van registratie vissersvaartuigen in het Centraal Visserijregister (Stcrt. 1964, 103); Beschikking tot vaststelling model bewijs van registratie (Stcrt. 1978, 253), Beschikking vaststelling model formulier aangifte vissersvaartuigen (Stcrt. 1989, 193)
- (111.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verstrekken van inschrijvingsbewijzen Centraal Visserijregister
Periode 1964-
Grondslag Registratiebesluit vissersvaartuigen 1964
Product inschrijvingsbewijzen
- (112.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het, in het kader van inschrijving in het Centraal Visserijregister, controleren van het bedrijfsmatig gebruik van vissersvaartuigen
Periode 1994-
Grondslag Registratiebesluit vissersvaartuigen 1964, als gewijzigd (Stb. 1994, 64); Besluit registratie vissersvaartuigen 1998, art. 6, lid 2
Product inschrijvingsbewijzen
Opmerking Eerst op grond van eigen verklaring en accountantsverklaring, later (besluit 1998) aan de hand van toegezonden vangstgegevens, indien deze niet zijn opgenomen in een door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) gehouden registratiesysteem of in erkende particuliere registratiesystemen of -bestanden.
- (113.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het erkennen van aanvoergegevensbestanden voor de visserij
Periode 1998-
Grondslag Besluit registratie vissersvaartuigen 1998, art. 6, lid 2 en 3
Product regeling, bijv. Regeling Erkenning aanvoergegevensbestanden visserij (Stcrt. 1998, 140)
- (114.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende een nationaliteitsbewijs voor vissersvaartuigen
Periode 1974-
Grondslag Uitvoeringswet Visserijverdrag 1967, art. 2, lid 2
Product Besluit nationaliteitsbewijs vissersvaartuigen (Stcrt. 1974, 469)
Opmerking Hieronder vallen ook de voorschriften betreffende vorm en aanvraagprocedure.
- (115.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het afgeven van nationaliteitsbewijzen voor vissersvaartuigen
Periode 1974-
Grondslag Besluit nationaliteitsbewijs vissersvaartuigen
Product nationaliteitsbewijzen

12.2 Europees

Bij Verordening (EEG) nr.163/89 werd bepaald dat er een Europees geautomatiseerd gegevensbestand van vissersvaartuigen (Europees visserijregister) diende te komen dat het mogelijk moest maken alle gegevens over de Europese visserijvloot te beheren. Toen deze verordening in 1994 werd vervangen door Verordening (EG) nr. 109/94, kwam daar het gegeven van de nieuwe basisverordening (3760/92) bij, waarbij verdere differentiëring in de regelgeving (vlootsegmenten, visserij-inspanningen) een goede registratie vereisten. Verordening (EG) nr. 2090/98 ging in hetzelfde spoor verder.

(116.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het aan de EC doen toekomen van de nationale vlootgegevens ten behoeve van het Europese visserijregister
Periode	1989-
Grondslag	Verordening (EEG) nr. 163/89, artt. 2 en 3; Verordening (EG) nr. 109/94, art. 3; Verordening (EG) nr. 2090/98, art. 3; Verordening (EG) nr. 26/2004
Opmerking	De meeste info wordt betrokken uit het nationale Centraal Visserijregister.

13. Licenties

Voor elk schip hebben schippers een licentie nodig. In 1984 werd daartoe een regeling in het leven geroepen. Gedachte erachter was dat de handhaving van vangstbeperkende maatregelen en het in verband daarmee ontwikkelde saneringsbeleid door een dreigende toename van de toen al bestaande overcapaciteit in gevaar werden gebracht. Met de Beschikking (later: Regeling) visserijlicentie (Stcrt. 1984, 253) werd bepaald dat het vanaf februari 1985 verboden was om zonder geldige licentie met een vissersvaartuig op bepaalde in de bijlage bij de regeling genoemde (gequoteerde) vissoorten te vissen en deze aan te landen. Voorwaarde voor het verkrijgen van een dergelijke licentie is registratie in het Centraal Visserijregister (als bedoeld in het Registratiebesluit vissersvaartuigen 1964).

Het licentiesysteem vormt een effectief instrument voor het tegengaan van uitbreiding van de vloot. Na de eerste uitgifte van de visserijlicenties zijn er overigens geen nieuwe meer toegekend, zodat de Nederlandse vissersvloot vanaf 1985 niet meer is gegroeid. Verder kunnen bij de overdracht van licenties eisen worden gesteld aan onder meer lengte en totaal motorvermogen (vermeld in kilowatten of brutotonnen) van de schepen, samenhangend met de regulering van de verschillende vlootsegmenten. Dit soort wijzigingen in de Regeling is in de later toegevoegde artikelen 4, 4a en 5a opgenomen. In artikel 5b werd geregeld dat de minister - in het kader van de MOP-doelstellingen - voor de overdracht of overschrijving van licenties een afromingspercentage kon vaststellen, hetgeen tot gevolg moest hebben dat geleidelijk een capaciteitsreductie (motorvermogen/tonnage) zou worden gerealiseerd.

De vissers kunnen de licenties vrij verhandelen. Tot en met 2002 was het mogelijk om, wanneer iemand zijn schip verkocht of onder een andere vlag bracht door in het betreffende land een licentie te kopen, de licentie te verkopen of te reserveren. De reservering gold voor twee jaar (tot en met 1995 was dit een half jaar). De visser of reder moest binnen die tijd een ander schip in de vaart brengen. Tot 2003 werd de opkoop van visserijlicenties verricht door het O&S-fonds voor de Visserij. (De handeling van het O&S-fonds is ondergebracht in het rapportgedeelte betreffende het visserijstructuurbeleid, onderdeel 'sanering', O&S-fondsregelingen.)

In 2002, toen onder meer de Regeling capaciteitsvermindering zeevisserij 2002 ter goedkeuring werd voorgelegd, achtte de Europese Commissie het Nederlandse systeem van gereserveerde licenties onvoldoende transparant en een belemmering voor de naleving van de uit het Gemeenschapsrecht inzake het vlootbeheer voortvloeiende verplichtingen. Nederland moest de regeling derhalve aanpassen. In eerste instantie werd de reserveringstermijn weer verkort en werden de voorwaarden voor reservering aangescherpt. In verband met dit laatste werd ondernemers de mogelijkheid geboden om hun gereserveerde licenties ter opkoop aan te bieden aan de Staat (alleen gehele licenties en tot een bepaald motorvermogen). De Opkoopregeling gereserveerde licenties (Stcrt. 2002, 249) bevatte alle bepalingen terzake. Afzonderlijk werd de aanvraagperiode voor de regeling nog vastgesteld (Stcrt. 2002, 249).

Verordening (EG) nr. 2371/2002 inzake de instandhouding en de duurzame exploitatie van de visbestanden in het kader van het gemeenschappelijke visserijbeleid (PbEG nr. L 358) zorgde ervoor dat niet langer de licentie maar de Europese visvergunning het instrument voor het vlootbeheer werd. Het licentiesysteem is dan ook afgebouwd, om in 2004 plaats te maken voor het communautaire visvergunningensysteem (zie de desbetreffende paragraaf).

(117.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende de toekenning van licenties voor vissersvaartuigen
Periode	1985-2003
Grondslag	Reglement zee- en kustvisserij 1977, art. 3
Product	Beschikking (later: Regeling) visserijlicentie (Stcrt. 1984, 253)

- (118.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het toekennen van visserijlicenties
 Periode 1985-2003
 Grondslag Beschikking (later: Regeling) visserijlicentie, art. 3
 Product licentiebeschikkingen
 Opmerking Hieronder valt ook wijziging van de tenaamstelling van de licentie en de overdracht van licenties.
- (119.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het beslissen op een verzoek tot overdracht of overschrijving van een visserijlicentie
 Periode 1985-2003
 Grondslag Beschikking (later: Regeling) visserijlicentie, art. 5, lid 4
 Product beschikkingen
 Opmerking Hieronder valt ook wijziging van de tenaamstelling van de licentie en de overdracht van licenties.
- (120.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het beslissen op een aanvraag tot opkoop van gereserveerde visserijlicenties
 Periode 2001-2003
 Grondslag Opkoopregeling gereserveerde licenties, art. 2
 Product beschikkingen
- (121.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het vaststellen van capaciteitsafomingspercentages bij overdracht of overschrijving van visserijlicenties
 Periode 2001-
 Grondslag Opkoopregeling gereserveerde licenties, art. 2
 Product regelingen (bijv. Regeling vaststelling afomingspercentage zeevisserij (Stcrt. 2001, 250))

14. Communautaire visvergunningen

De beoefening van de visserij kan worden gebonden aan de uitgifte van vergunningen. Hiermee worden visrechten uitgeoefend. Voor de kustvisserij en de binnenvisserij bestond de vergunningplicht al vóór de Tweede Wereldoorlog. Voor de visserij in de zeegebieden waren er echter geen privaat- of publiekrechtelijke vergunningen; deze visserij werd gereguleerd middels licenties en visdocumenten. In de jaren '90 is echter een communautaire visvergunning ingevoerd. Daarnaast is er ook een communautair speciaal visdocument in het leven geroepen.

Verordening (EG) nr. 3690/93 tot invoering van een communautair stelsel van regels voor de minimuminformatie die visvergunningen moeten bevatten, bevatte per 1 januari 1995 de verplichting voor alle communautaire vissersvaartuigen om in het bezit te zijn van een bij het vaartuig behorende visvergunning. De nationale overheden zijn belast met de uitgifte van deze visserijvergunningen. Hieraan werd in eerste instantie uitvoering gegeven middels artikel 4 van de Regeling visserijlicentie. De verlening van een visserijvergunning werd daarmee gekoppeld aan de verlening van een visserijlicentie (gekoppeld aan motorvermogen en tonnage). Dit leverde problemen op, aangezien visserijlicenties alleen golden voor gequoteerde vissoorten. Om toch alle schepen te voorzien van een visserijvergunning, werd de verstrekking ervan gekoppeld aan registratie in het Centraal Visserijregister (Stcrt. 1996, 113). In de praktijk bleek dit een te ongeclausuleerd toekenningsbeleid (Stcrt. 2000, 170). Er moest ook rekening worden gehouden met de MOP-doelstellingen, die onder meer werden beheerd middels een indeling in vlootsegmenten. Een en ander leidde ertoe dat alleen voor de garnalenvisserij en de visserij op oesters,

kokkels of mosselen in de kustwateren geen communautaire vergunning nodig was. De uitzonderingspositie van deze laatste visserijcategorie verviel echter door de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 1438/2003, waarmee ook de visserij op oesters, kokkels en mosselen onder het entry/exit-regime werden gebracht.

De visvergunning is langzaam maar zeker het leidende instrument voor het vlootbeheer geworden, ten koste van de licenties en garnalenvergunningen. Toetreding tot de vloot (inschrijving in het Centraal Visserijregister) is nu alleen nog mogelijk wanneer ten aanzien van het betreffende vissersvaartuig een visvergunning is verleend. De toekenning van de visvergunning vindt slechts plaats als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Ten eerste dient voorafgaand aan de aanvraag tot inschrijving in het register en toekenning van de visvergunning voor een vissersvaartuig met een bepaalde capaciteit, eenzelfde hoeveelheid capaciteit aan de vloot te zijn onttrokken (dit heeft te maken met het entry/exit-regime). Ook moet het behoren tot hetzelfde segment als het aan de vloot onttrokken vaartuig. Is er sprake van uitschrijving uit het Centraal Visserijregister, dan vervalt ook de visvergunning. Na doorhaling van de inschrijving kan een volledig verzoek om toekenning van een visvergunning worden gedaan; bij een positieve beschikking wordt een nieuwe registratie ingevoerd.

Met de invoering van de communautaire visvergunningen verloren de licenties en garnalenvergunningen dus hun functie van vlootbeheersinstrument en waren daardoor uitsluitend nog van belang voor de toegang tot de visserij op de gequoteerde soorten en de garnalen. Echter, ook deze functie kwam te vervallen. Als gevolg van Verordening (EG) nr. 2371/2002 is de licentieregeling gefaseerd afgebouwd. Per 1 januari 2004 verving de Regeling visvergunning (Stcrt. 2003, 252) de Regeling visserijlicentie.

In de nieuwe regeling is qua systematiek nog wel steeds de Regeling visserijlicentie te herkennen, maar bepaalde elementen uit laatstgenoemde regeling keren niet weer terug in de Regeling visvergunning. Zo zijn visvergunningen niet overdraagbaar; ze komen te vervallen zodra met het vissersvaartuig de visserij niet meer wordt uitgeoefend. Een nieuwe bepaling, daarentegen, is dat een verzoek kan worden ingediend tot verhoging van het tonnage van een vissersvaartuig indien dat vaartuig wordt verbouwd ter verbetering van de arbeidsomstandigheden, de veiligheid, de hygiëne of de productiecapaciteit (zie hiervoor overigens ook de handeling in de paragraaf betreffende de MOP's).

(122.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verlenen van visvergunningen in het kader van het Europese visvergunningenstelsel
Periode	1995-
Grondslag	Verordening (EG) nr. 3690/93; Regeling visserijlicentie, art. 4, lid 2; Regeling visvergunning, art. 2
Product	visvergunningen

(123.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het beslissen op een verzoek tot verhoging van het tonnage van een vissersvaartuig
Periode	2004-
Grondslag	Regeling visvergunning, art. 7, lid 1
Product	beschikkingen
Opmerking	Verhoging van het tonnage is mogelijk indien het vaartuig wordt verbouwd ter verbetering van de arbeidsomstandigheden, de veiligheid, de hygiëne of de productiecapaciteit.

15. Overige regulerende documenten

15.1 Speciale visdocumenten

Nauw verwant aan het Europese vergunningenstelsel is het Europese systeem van speciale visdocumenten, dat bij Verordening (EG) nr. 1627/94 werd geregeld.

Het speciale visdocument wordt in de verordening als volgt omschreven: een voorafgaande machtiging tot het uitoefenen van de visserij die aan een communautair vissersvaartuig wordt verleend ter aanvulling van zijn visvergunning en hem in staat stelt overeenkomstig de door de Raad vastgestelde maatregelen in een bepaalde periode visserijactiviteiten uit te oefenen in een bepaalde zone en voor een bepaalde tak van visserij.

Het speciale visdocument is derhalve een instrument dat met name van belang is om het visstandbeheer te kunnen reguleren. Zo zijn er in de nationale vangstbeperkingsregelingen steeds ook bepalingen betreffende bepaalde visdocumenten opgenomen.

Overigens waren er op nationaal niveau vanaf medio jaren '80 ook al visdocumenten (cf. Stcrt. 1984, 254). Dit waren de "documenten inzake de uitoefening van" bijvoorbeeld de kabeljauwvisserij, de makreelvisserij, de (seizoen)rondvisserij. Per 1 januari 1986 werd het visdocument overdraagbaar (Stcrt. 1985, 253).

De lidstaten dienen de EC op de hoogte te stellen van de gegevens (o.a. een lijst van de betreffende vaartuigen) die nodig zijn om de bepalingen van deze verordeningen te kunnen monitoren en evalueren. Ook moeten alle overtredingen en in het kader daarvan genomen maatregelen worden gemeld.

Naast het 'gewone' speciale visdocument is er ook nog het visdocument "visserijovereenkomst", waarover Verordening (EG) nr. 3317/94 gaat. Dit document is een machtiging tot het verrichten van visserijactiviteiten in de wateren van een derde land in het kader van een visserijovereenkomst.

(124.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verstrekken van (speciale) visdocumenten
Periode	1985-
Grondslag	Regeling technische maatregelen, art. 4, lid 2; Beschikking regeling vangstbeperking, art. 7, lid 1, art. 10, lid 1; Regeling vangstbeperking, art. 7, lid 1; Verordening (EG) nr. 1627/94, art. 4
Product	beschikkingen
Opmerking	- In 1994/1995 kwamen de communautaire speciale visdocumenten in de plaats van de nationale visdocumenten, die al sinds medio jaren '80 bestonden. - Het betreft zowel 'gewone' speciale visdocumenten als visdocumenten "visserijovereenkomst" (als bedoeld in Verordening (EG) nr. 3317/94).

(125.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op een verzoek tot overdracht van visdocumenten
Periode 1986-
Grondslag Beschikking regeling vangstbeperking, art. 11, lid 2 en 3; Regeling vangstbeperking, art. 8, lid 2 en 4
Product beschikkingen
Opmerking De overdracht vindt plaats door kennisgeving van de minister aan de ondernemer aan wie het document wordt overgedragen.

(126.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aan de EC verstrekken van gegevens in het kader van de regelingen betreffende de (speciale) visdocumenten
Periode 1996-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EG) nr. 2943/95, art. 2; Verordening (EG) nr. 850/98, art. 29; Verordening (EG) 1922/1999, art. 5
Product lijsten (o.a. Lijst 1 en Lijst 2), rapportages
Opmerking Bij voorkeur via computer, per e-mail.

15.2 Machtigingen

De Regeling technische maatregelen 2000 geeft een groot aantal verboden. Een uitzondering op het verbod van artikel 12, lid 1 ("Het is verboden de visserij uit te oefenen in de gebieden, bedoeld in artikel 1 van Verordening (EG) nr. 2027/95 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 15 juni 1995 tot invoering van een regeling voor het beheer van de visserij-inspanning voor bepaalde vangstgebieden en visbestanden van de Gemeenschap (PbEG nr. L 199), met het vistuig, bedoeld in de bijlage bij die verordening, op de aldaar daarbij genoemde doelsoorten"), wordt geformuleerd in artikel 12, lid 3. Deze uitzondering geldt - voorzover het betreft Nederlands vissersvaartuigen en voorzover een speciaal visdocument niet is vereist - voor de visserij die wordt uitgeoefend met een vissersvaartuig waaraan een voorafgaande schriftelijke machtiging door de minister is verleend. Dus: voor de visserij met bepaald vistuig, in bepaalde gebieden en voor bepaalde vissoorten is een schriftelijke machtiging vereist, indien die visserij niet al is gereguleerd middels speciale visdocumenten.

(127.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verlenen van schriftelijke machtigingen voor de visserij op bepaalde vissoorten in bepaalde gebieden en met bepaalde vistuigen
Periode 2000-
Grondslag Regeling technische maatregelen 2000, art. 12, lid 3
Product schriftelijke machtigingen

15.3 Bijzondere visvergunningen (NEAFC-verdrag)

Het Verdrag inzake toekomstige multilaterale samenwerking op visserijgebied in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan, hierna "NEAFC-Verdrag" te noemen, is door de Raad bij Besluit 81/608/EEG van 13 juli 1981 goedgekeurd en op 17 maart 1982 in werking getreden. Het NEAFC-Verdrag vormt het juiste kader voor multilaterale samenwerking voor de instandhouding en het rationele beheer van de visbestanden in het gebied zoals omschreven in het verdrag.

De Visserijcommissie voor het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan heeft op haar van 17 tot en met 20 november 1998 gehouden Jaarlijkse Vergadering twee aanbevelingen aangenomen, tot instelling respectievelijk van een controle- en rechtshandavingsregeling (hierna "de regeling" te noemen) voor vissersvaartuigen die in het NEAFC-gebied, buiten de onder de nationale jurisdictie van de verdragssluitende partijen vallende wateren, opereren, en van een programma ter bevordering van de naleving van de NEAFC-aanbevelingen door de vissersvaartuigen van niet-verdragssluitende partijen (hierna "het programma" te noemen) dat moet verzekeren dat de instandhoudings- en beheersmaatregelen die de NEAFC neemt, volledig worden geëerbiedigd.

Verordening (EG) nr. 2791/1999, waaruit het bovenstaande is overgenomen, bepaalde in dat kader onder meer dat voor de visserij in het NEAFC-gebied een bijzondere visvergunning vereist is. De verordening trad begin 2000 in werking.

(128.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verlenen van bijzondere visvergunningen voor de visserij in het NEAFC-gebied
Periode	2000-
Grondslag	Regeling technische maatregelen 2000, art. 12, lid 3
Product	bijzondere visvergunningen

DEEL 6 - ZEEVISSERIJ: VISSTANDBEHEER

16. Algemeen

Het visstandbeheer is grofweg op te delen in twee deelonderwerpen: technische maatregelen en vangstbeperkende maatregelen in soorten en maten.

De technische maatregelen gelden voor zowel de zee- als de kustvisserij, terwijl de in dit rapport besproken vangstbeperkende maatregelen met name opgaan voor de zeevisserij.

Doordat het visstandbeheer bij uitstek een Europese aangelegenheid is en Europa de kaders stelt, wil de EC ook op de hoogte blijven van ontwikkelingen, cijfers en rapportages ten behoeve van beleidsvorming, -uitvoering en -evaluatie.

(129.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het in het kader van het Europese visstandbeheer verstrekken van informatie aan de Europese Commissie
Periode	1970-
Grondslag	Europese verordeningen
Product	overzichten, lijsten, rapporten
Opmerking	Het betreft informatie over quotering, contingentering e.d.

17. Technische maatregelen

Doel van de technische maatregelen is vooral: jonge vis beschermen en ongewenste bijvangst verminderen, bijvoorbeeld door bepalingen inzake maaswijdte en minimummaten van te vangen vis. De bepalingen inzake technische maatregelen behelzen in dat kader in hoofdzaak een groot aantal verboden. Vrijstellingen en ontheffingen behoren echter tot de mogelijkheden.

Het onderwerp 'technische maatregelen' laat zich verdelen in twee (uiteraard met elkaar samenhangende) soorten maatregelen:

- a. het niet mogen vangen van vissen met een lengte beneden de voorgeschreven minimummaat (gedurende een bepaalde periode);
- b. het niet mogen vissen met bepaalde vistuigen of het stellen van beperkingen aan gebruikt vistuig.

Waren de bepalingen ter zake van minimummaten eerst nog heel expliciet ("Vis, behorende tot onderstaande soorten, dient onmiddellijk nadat deze is opgehaald, weer in hetzelfde water te worden teruggezet, indien de vis, gemeten van de punt van de snuit tot het uiteinde van de staartvin, niet ten minste de achter de desbetreffende soort vermelde maat heeft: bot - 20 cm" enz.), in de latere regelingen werd globaal gesproken van "ondermaatse vis".

Aan de bepalingen betreffende minimummaten en gesloten tijden waren tot 1985 ook nog voorwaarden verbonden betreffende het voorhanden of in voorraad hebben, dan wel het aanvoeren, vervoeren, te koop aanbieden, vervreemden, afleveren, bewerken of verwerken van niet-verduurzaamde vis waarvoor een gesloten tijd was bepaald. Deze handelingen waren verboden, tenzij de vis was opgeslagen in een door de minister geregistreerd vrieshuis en er voor het vervoer gebruik werd gemaakt van een door de minister vastgesteld model geleidebiljet.

Voor wat betreft de bepalingen met betrekking tot puur technische maatregelen, zijn die welke gaan over een minimummaaswijdte wellicht de bekendste voorbeelden. Echter, met name de latere regelingen bevatten een groot aantal andere verboden op technisch gebied.

In de meeste gevallen kwamen/komen combinaties van maatregelen voor. Echter ook 'one-issue-regelingen' zijn tot stand gebracht. Zo sloot Nederland zich al in 1946 aan bij het Verdrag nopens het vaststellen van een maaswijdte van visnetten en van minimum-maten (Stb. 1946, H 192.), dat zich in 1954 vertaalde in de Wet op de maaswijdte van zeevisnetten (Stb. 1954, 250). Een later voorbeeld vormt het Reglement minimummaten en gesloten tijden 1970 (Stb. 1970, 178), dat zowel voor de zeevisserij als voor de binnenvisserij gold, in tegenstelling tot het Reglement minimummaten en gesloten tijden

1985 (Stb. 1985, 301), dat enkel nog voor de binnenvisserij geldt, aangezien de beperkingen ten aanzien van zeevissoorten onder de communautaire regelgeving zijn gebracht.

Als 'combinatieregelingen' zijn te noemen de verschillende visserijreglementen uit 1964 (voor de Zuidhollandse Stromen, de Zeeuwse stromen en de Waddenzee) en het Besluit bescherming zeevissoorten (Stb. 1964, 160), die naast beperkingen ten aanzien van de minimummaat ook beperkingen aan te gebruiken vistuig stelden. (Overigens, in bepaalde gevallen kon middels vergunningen toch toestemming worden verleend voor het vissen met bepaald vast vistuig. Dit onderwerp is behandeld in het deel betreffende de kustvisserij van dit rapport.)

Tot 1983 waren technische maatregelen verspreid over vele regelingen te vinden. Met de komst van Verordening (EEG) nr. 171/83 kwam het onderwerp 'technische maatregelen' afzonderlijk op de kaart te staan. Reden voor de Nederlandse overheid om deze lijn ook in de eigen regelgeving te volgen. Sinds 1983 heeft Nederland tegelijk besloten, en wel uit controletechnische maatregelen, om de communautaire technische maatregelen ook van toepassing te verklaren op de wateren bedoeld in het Besluit aanwijzing zeegebied en kustwateren 1970, zoals de Westerschelde.

De belangrijkste regelingen sinds de invoering van de Europese verordening 'technische maatregelen' zijn:

- Regeling technische maatregelen (Stcrt. 1983, 31);
- Regeling technische maatregelen 2000 (Stcrt. 1999, 252).

Een belangrijke toevoeging betrof in 1998 de bepalingen betreffende satellietvolgapparatuur. Dit onderwerp komt aan de orde in het hoofdstuk betreffende de controle op de technische en andere vangstbeperkende maatregelen.

(130.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende vangstbeperkende technische maatregelen
Periode	1945–
Grondslag	Visserijwet 1963, artt. 4 en 9; Reglement zee- en kustvisserij, art. 3
Product	o.a. Waddenzeevisserijreglemen 1932 (Stb. 1932, 316); Wet op de maaswijdte van zeevisnetten (Stb. 1954, 250); Visserijreglement voor de Zuidhollandse Stromen (Stb. 1964, 144); Visserijreglement voor de Zeeuwse Stromen (Stb. 1964, 145); Visserijreglement voor de Waddenzee (Stb. 1964, 155); Besluit bescherming zeevissoorten (Stb. 1964, 160); Reglement minimummaten en gesloten tijden 1970 (Stb. 1970, 178); Beschikking maaswijdte netten zeevisserij (Stcrt. 1977, 255); Beschikking uitvoering EEG-verordening technische maatregelen voor de instandhouding van visvoorraden (Stcrt. 1980, 198); Beschikking technische maatregelen voor de instandhouding van visvoorraden (Stcrt. 1981, 209); Regeling technische maatregelen (1983, 31); Reglement minimummaten en gesloten tijden 1985 (Stb. 1985, 301); Regeling technische maatregelen 2000 (Stcrt. 1999, 252)

(131.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verlenen van vrijstelling van bepalingen betreffende vangstbeperkende technische maatregelen
Periode	1945–
Grondslag	o.a. Wet op de maaswijdte van zeevisnetten, art. 9, lid 2
Product	Regelingen en beschikkingen, bijv. Stcrt. 1962, 107, Stcrt. 1970, 82 en Stcrt. 1994, 252

(132.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verlenen van ontheffing van bepalingen betreffende vangstbeperkende technische maatregelen
Periode 1945–
Grondslag o.a. Regeling technische maatregelen (maaswijdte garnalenkuil) (Stcrt. 1955, 131; Reglement minimummaten en gesloten tijden 1970, art. 12; Reglement minimummaten en gesloten tijden 1985, art. 11;
Product ontheffingen

(133.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het vaststellen van een model geleidebiljet voor het vervoer van bepaalde soorten vis gevangen na het ingaan van gesloten tijden
Periode 1970–1985
Grondslag Reglement minimummaten en gesloten tijden 1970, art. 9, lid 5
Product Beschikking Vaststelling model geleidebiljet (Stcrt. 1970, 82)

(134.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het registreren van vrieshuizen voor de opslag van bepaalde soorten vis gevangen na het ingaan van gesloten tijden
Periode 1970–1985
Grondslag Reglement minimummaten en gesloten tijden 1970, art. 9, lid 5
Product registratielijst

18. Quotering

Medio jaren '70 van de vorige eeuw werd de vangst van bepaalde vissoorten al aan banden gelegd. De vangstbeperkingsbeschikkingen, gebaseerd op artikel 7 van het Reglement zeevisserij 1971, hadden onder meer betrekking op tong, schol, makreel, haring, schelvis, kabeljauw en wijting (cf. Stcrt. 1975, 42). De meeste van deze beschikkingen strekten tot uitvoering van aanbevelingen van de Noordoost Atlantische Visserij Commissie.

Vanaf 1983 geldt ook in Europees GVB-verband dat de vissers van een groot aantal vissoorten slechts een bepaalde hoeveelheid mogen vangen. Deze quotering vloeide enerzijds voort uit de wijziging van het zeerecht medio jaren '70, toen door de VN werd bepaald dat landen een 200-mijlszone mochten instellen waarop hun visserijwetgeving van toepassing was, met als gevolg dat er geen vrije zee meer overbleef. Anderzijds werd ook toen al enigszins gelet op de gevolgen van een intensievere visserij voor de instandhouding van het visbestand, al is deze laatste factor vooral in de jaren '90 structureel vastgelegd.

Voor de uitvoering van de diverse quoteringsregelingen werd en wordt expliciet de medewerking van het visproductschap gevorderd (zie bijv. Stcrt. 1975, 56 - een afzonderlijke beschikking terzake). Deze medewerking "kan onder meer bestaan in het bij verordening stellen van nadere regelen voor de uitoefening van de visserij, het uitvaren ter visserij, het overladen van vis, het aanlanden van gevangen vis en de verdeling van hoeveelheden te vangen vis onder de gezamenlijke Nederlandse vissers" (art. 14, lid 2, van de Regeling vangstbeperking).

In het hierna volgende zullen verschillende onderwerpen aan bod komen die voortvloeien uit het Europese quoteringsbeleid voor zeevis.

18.1 Van TAC naar quota

De Raad voor Visserijministers stelt jaarlijks in december per vissoort de Total Allowable Catch (TAC) vast. Dit is de maximale hoeveelheid vis die de gezamenlijke Europese vissers het daaropvolgende jaar van die vissoorten mogen vangen. Elke EU-lidstaat krijgt via een vaste verdeelsleutel per vissoort een nationaal quotum of vangsthoeveelheid toegewezen. Landen kunnen onderling quota geheel of gedeeltelijk ruilen met andere landen. (Dit gebeurt overigens op ambtenarenniveau, met - in geval van overeenstemming - melding van de transactie aan de EC, die deze vastlegt in een Europees systeem.)

De TAC is gebaseerd op adviezen van visserijbiologen, die met hun adviezen het 'veilig biologisch minimum' (de hoeveelheid vis die minimaal nodig is om voldoende aanwas te krijgen om de soort te laten overleven) en een goede verdeling van de vis over jaarklassen pogen te waarborgen. In dit kader is de 12-mijlszone van elk land van belang. In dit gebied bevinden zich de paaigebieden en kinderkamers van veel vissoorten. Slechts een beperkt aantal schepen, met een maximum op het beschikbare motorvermogen, mogen daar vissen.

Ten aanzien van de vastgestelde quota doet zich het verschijnsel van quotahopping voor: het grensoverschrijdend economisch verkeer van vangstrechten, waarbij vissers door omvlagging van visserij schepen toegang pogen te verkrijgen tot de quota van andere landen.

(135.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het met andere lidstaten geheel of gedeeltelijk uitwisselen van toegewezen quota
Periode	1983-
Grondslag	o.a. Verordening (EEG) nr. 170/83, art. 5, lid 1; Verordening (EG) nr. 2340/2002

18.2 Regelingen vangstbeperking

Al decennia lang is ingezien dat ongelimiteerd vissen een bedreiging kan vormen voor de visstanden in de visgebieden. Er zijn dan ook in de loop van de tijd vele regelingen vastgesteld die ten doel hebben de vangst op bepaalde vissoorten te beperken.

Een vroeg voorbeeld betrof bepalingen in het Waddenzeevisscherijreglement 1932 (Stb. 1932, 316), waarin stond dat de minister bij beschikking bepaalde gedeelten van de Waddenzee kon sluiten dan wel aan de visserij kon onttrekken ter bescherming van de schelpdierenvisserij of de bevordering van de teelt van schelpdieren.

Vanaf de jaren '70 hielden de vangstbeperkende regelingen vooral verband met Europese quoteringsregelingen. Een voorbeeld hiervan vormen de vangstbeperkingsbeschikkingen voor tong, schol en makreel (Stcrt. 1975, 42), alsook de Beschikking uitvoering EEG-quoteringsmaatregelen haring 1977/1978 (Stcrt. 1977, 225). Hoewel er op dat moment nog geen officieel communautair visserijbeleid tot stand was gebracht, waren er in Europees verband dus wel degelijk al samenwerkingsafspraken om voor bepaalde vissoorten totaal toegestane hoeveelheden (TAC's) vast te stellen. Niet alleen golden dergelijke afspraken voor Nederlandse vissers in buitenlandse visserijzones, maar ook voor buitenlandse vissers in de Nederlandse visserijzone (cf. Beschikking visserij EG-Lid-Statens in Nederlandse visserijzone - Stcrt. 1982, 253).

Op basis van Reglement zee- en kustvisserij 1977 werd in 1984 de Beschikking regeling vangstbeperking (Stcrt. 1984, 254) vastgesteld. Deze beschikking verving in zekere zin de verschillende vangstbeperkingsbeschikkingen uit de jaren '70.

Met ingang van 1 januari 1994 werd de Beschikking regeling vangstbeperking vervangen door de Regeling vangstbeperking (Stcrt. 1993, 252). Een van de redenen voor een geheel nieuwe regeling was dat in de communautaire regelgeving onderscheid werd gemaakt tussen vangstbeperkende en technische maatregelen. Dit onderscheid werd ook doorgevoerd ten aanzien van de nieuwe regeling; de 'technische bepalingen' kregen een plaats in de Regeling technische maatregelen (zie hoofdstuk 17).

Hoofdelement van de regelingen is steeds dat er een verbod geldt voor het vangen van de in de beschikking of de bijlage aangegeven vissoort(en), per deelgebied of sector en gedurende een bepaalde periode. Van dit verbod is vrijstelling (middels een ministeriële regeling) mogelijk. Indien in het communautaire belang noodzakelijk, kan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) de vrijstelling weer intrekken. Hij kan echter de intrekking van de vrijstelling ook weer ongedaan maken. Ter nakoming van de communautaire verplichtingen kan de minister verder ook nog de in de regeling vermelde, per vissoort toegedeelde hoeveelheden wijzigen.

(136.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van kaderregelingen betreffende de beperking van de vangst op bepaalde vissoorten
Periode	1945-
Grondslag	o.a. Reglement zee- en kustvisserij 1977, artt. 3, 4 en 6
Product	o.a. Beschikking visserij EG-Lids-Statens in Nederlandse visserijzone (Stcrt. 1982, 253); Beschikking regeling vangstbeperking (Stcrt. 1984, 254); Regeling vangstbeperking (Stcrt. 1993, 252)
Opmerking	De Regeling vangstbeperking wordt jaarlijks gewijzigd om de voor het lopende jaar toegekende quota daarin vast te leggen.

sluiting en openstelling van de visvangst

(137.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het ter bescherming van de schelpdierenvisserij dan wel de bevordering van de teelt van schelpdieren sluiten van delen van de Waddenzee voor de openbare visserij
Periode 1945-1964
Grondslag Waddenzeevisscherijreglement 1932, artt. 14 en 15
Product beschikkingen, bijv. Beschikking Teruggave aan de openbare visserij van mosselpercelen in de Waddenzee (Stcrt. 1955, 5 en Stcrt. 1960, 12), Beschikking Onttrekking gedeelte Waddenzee aan de openbare visserij (Stcrt. 1960, 111)
Opmerking Na onttrekking aan de visserij kon een bepaald gebied ook weer aan de openbare visserij worden teruggegeven.

(138.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het sluiten dan wel weer openstellen van de vangst van bepaalde vissoorten in bepaalde gebieden
Periode ca. 1975-
Grondslag o.a. Reglement zeevisserij 1971, art. 7; Reglement zee- en kustvisserij 1977, artt. 3, 4 en 6; Beschikking voorlopige regeling vangstbeperking tong en schol 1984; Beschikking regeling vangstbeperking, artt. 3, 5 en 6; Regeling vangstbeperking, artt. 2, 3 en 6
Product Beschikkingen, bijv. vangstbeperkingsbeschikkingen voor tong, schol, makreel (Stcrt. 1975, 42); Beschikking uitvoering EEG-quoteringsmaatregelen haring 1977/1978 (Stcrt. 1977, 225); Verbod tongvisserij in sector VII h, j en k (Stcrt. 1984, 48); Vervallenverklaring intrekking vrijstellingen visserij (Stcrt. 1987, 253); Sluiting visserij koolvis in de Noordzee en Noorse Zee (Stcrt. 1989, 41); Sluiting vangst blauwe wijting (Stcrt. 1999, 80), Intrekking sluiting vangst langoestines (Stcrt. 1999, 221), Sluiting vangst makreel in bepaalde sectoren (Stcrt. 1999, 240), Sluiting haringvangst (Stcrt. 2003, 180)
Opmerking Sluiting gebeurt door intrekking van de vrijstelling op het vangstverbod; het opnieuw openstellen door de intrekking ongedaan te maken.

(139.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het wijzigen van de hoeveelheden vis die door de gezamenlijke Nederlandse vissers per soort mogen worden gevangen
Periode 1985-
Grondslag Beschikking regeling vangstbeperking, art. 3, lid 2, en art. 5, lid 2; Regeling vangstbeperking, art. 2, lid 3
Product Beschikkingen

(140.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het bekendmaken van het tijdstip waarop door de Nederlandse vissers de jaarlijks per vissoort te vangen hoeveelheden zullen zijn opgevist
Periode 1985-
Grondslag Beschikking regeling vangstbeperking, art. 3, lid 3, art. 5, lid 4, en art. 9, lid 4; Regeling vangstbeperking, art. 2, lid 4
Product Beschikkingen

ontheffingen

(141.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het aan scheepswerven verlenen van ontheffing van het verbod om met een vaartuig met bepaalde netten te vissen op bepaalde vissoorten in de bij die vissoorten genoemde wateren alsmede dergelijke netten aan boord te hebben van dat vaartuig
Periode	1988-
Grondslag	Beschikking regeling vangstbeperking, als gewijzigd, art. 3, lid 6; Regeling vangstbeperking, art. 3, lid 5
Product	beschikkingen

(142.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het beschikken op verzoeken van ondernemers in het bezit van een seizoenrondvisdocument om in een andere periode dan de vastgestelde periode de kabeljauwvisserij te mogen uitoefenen
Periode	1989-1993
Grondslag	Beschikking regeling vangstbeperking, art. 8a, lid 2
Product	beschikkingen

18.4 Contingentering

Nederland heeft de meeste van de toegekende quota verdeeld in individuele contingenten. Deze worden rechtstreeks door de Staat aan de visser toegewezen. De vissers kunnen hun vangstrechten binnen bepaalde regels vrij verhandelen of geheel of gedeeltelijk verhuren.

Al vanaf het midden van de jaren '70 zijn er contingenteringsregelingen (bijv. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee - Stcrt. 1976, 63). Vanaf 1983 werkten dergelijke regelingen in het kader van het GVB. Waren de regelingen eerst nog naar vissoorten gedifferentieerd, eind 1996 voorzag de Regeling contingentering zeevis (Stcrt. 1996, 250) in de integratie van deze regelingen. Hiermee werd beoogd te komen tot een eenvoudiger en transparanter geheel aan regels met betrekking tot de contingentering van de betrokken vissoorten. Beleidsinhoudelijk veranderde er niets. De opzet van de regelgeving wijzigde zich wel, en wel in die zin dat de elementen uit de regeling die als gevolg van het jaarlijks in communautair verband vast te stellen TAC- en quotasysteem veranderlijk zijn, werden ondergebracht in een bijlage. Zodoende hoeft niet de gehele regeling jaarlijks te worden herzien, maar alleen de bijlage.

Biesheuvelgroepen

Sinds 1993 werken de meeste kottervissers samen in zogenoemde Biesheuvelgroepen (genoemd naar de voorzitter van de stuurgroep die de voorstellen voor het vissen in groepen lanceerde). Deze groepen beogen het volgende:

- gezamenlijk beheer van de individuele quota van de groepsleden;
- vangstbeheersing;
- maximaal economisch voordeel voor de groepsleden door een gespreide aanvoer per jaar.

De vissers hebben zich verenigd in een achttal groepen, met een ledental variërend van 15 tot meer dan 100 vissers. De groepsleden zijn lid van dezelfde producentenorganisatie. Elke groep heeft een eigen bestuur met een onafhankelijke voorzitter. Het Productschap Vis coördineert de activiteiten van de groepen.

Het groepsbestuur van de Biesheuvelgroepen is op grond van de Regeling contingentering zeevis verantwoordelijk voor het beheer van het groepscontingent. Om het door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) aan de groepen toegekende contingent adequaat te beheren, houdt het bestuur onder meer een deugdelijke administratie bij, stelt het een groepsvisplan op en registreert het huur- en verhuurtransacties. Ook ziet het groepsbestuur erop toe dat het groepsvisplan, het huishoudelijk reglement en de groepsstatuten worden nageleefd. Dit gebeurt door onder meer controle van logboek- en afslaggegevens en de controle op naleving van de private verplicht. In 2000 werd overeengekomen dat

de groepen eenmalig een tegemoetkoming in de beheerkosten konden aanvragen. Hiertoe werd de Regeling tegemoetkoming beheerkosten Biesheuvelgroepen (Stcrt. 2001, 133) opgesteld. Aan het Productschap Vis werd de beslissingsbevoegdheid inzake aanvragen gedelegeerd (Stcrt. 2001, 133).

Procedure toekenning contingenten

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) kent op 1 januari van elk jaar aan de vissers hun individuele quotum toe. De vissers brengen hun quotum in in de groep (dit kon overigens ook al in het kader van een door een producentenorganisatie te beheren groepscontingent, vanaf medio jaren '80 - bij wijziging van de Beschikking contingentering tong en schol Noordzee 1985 - Stcrt. 1985, 64). Het bestuur stelt op basis van de ingebrachte quota een visplan voor het betreffende jaar op. Het visplan stemt onder meer de visserij-inspanning van de deelnemers af op de te vangen hoeveelheid. Na een positief advies van het Productschap Vis verstrekt de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) een groepsquotum, dat gelijk is aan het totaal van de individueel ingebrachte quota. Op grond van het jaarplan stellen de vissers een eigen aanvoerplan per vissoort op. Daaruit blijkt of ieder zijn contingent kan volvissen. Contingenten die niet worden volgevisst, biedt het groepsbestuur te huur aan aan de andere leden. Hieruit ontstaan de definitieve toegestane vangsthoeveelheden voor de vissers voor dat jaar. Wanneer die vaststaan, kent het groepsbestuur zeedagen toe aan haar leden. Het aantal zeedagen is gebaseerd op de definitieve individuele contingenten plus extra dagen. Groepsvissers mogen meer dagen op zee verblijven dan niet-aangeslotenen. De vissers hebben zich verplicht hun aanvoer te laten veilen.

Bij de toekenning van contingenten vis reikt de minister per vissoort een document uit (hier verder "viscontingentdocument" genoemd).

Evaluatie

In 1996 werd het Biesheuvelsysteem geëvalueerd. Daaruit is onder meer gebleken dat de sector flexibeler is geworden, dat de quota beter zijn benut, de aanvoer beter is gespreid over het jaar en dat de inkomens beter zijn gespreid.

(143.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende de contingentering
Periode	ca. 1975-
Grondslag	Reglement zee- en kustvisserij 1977, artt. 3 en 4
Product	o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee (Stcrt. 1976, 63); Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987 (Stcrt. 1986, 252); Regeling contingentering tong en schol 1996 (Stcrt. 1995, 252); Regeling contingentering makreel westelijke wateren 1996 (Stcrt. 1995, 252); Regeling contingentering zeevis (Stcrt. 1996, 250)
Opmerking	Ook wijzigingen in percentages bij de vaststelling van de omvang van de contingenten, die immers wijzigingen van de desbetreffende regelingen behelzen, vallen onder deze handeling.

contingentering, individueel

(144.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aan vissers toekennen van individuele viscontingenten
Periode 1976-
Grondslag o.a. Contingenteringsregeling tong en schol Noordzee 1976, art. 2; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 4; Regeling contingentering zeevis, art. 10, lid 1, en art. 11.
Product beschikking
Opmerking - Ook wijzigingen van de contingenten, al dan niet op verzoek van de ondernemer, en kortingen vallen hieronder.
- De minister kan, op verzoek, het totaal van de aan een ondernemer toegewezen contingenten over diens eigen vaartuigen verdelen volgens een alternatieve verdeelsleutel, zodat de individuele contingenten anders worden verdeeld.

(145.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op een verzoek tot ingebruikgeving van individuele viscontingenten
Periode 1985-
Grondslag o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 9; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 8; Regeling contingentering zeevis, art. 12
Product beschikking
Opmerking Het betreft hier het mede door anderen laten opvissen van het contingent.

(146.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op een verzoek tot overdracht van individuele viscontingenten
Periode 1985-
Grondslag o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 10; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 9; Regeling contingentering zeevis, art. 13
Product beschikking
Opmerking De overdracht vindt plaats door kennisgeving van de minister aan de ondernemer aan wie het contingent wordt overgedragen.

rederijcontingenten

(147.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het op verzoek toekennen van rederijcontingenten
Periode 1996-
Grondslag o.a. Regeling contingentering makreel westelijke wateren 1996, art. 7; Regeling contingentering zeevis, art. 15
Product beschikking
Opmerking Het samenvoegen tot een rederijcontingent verschilt van het volgens een andere verdeelsleutel toekennen van individuele contingenten (bijv. art. 11 van de Regeling contingentering zeevis).

groepscontingenten

(148.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het op verzoek toekennen van groepscontingenten
Periode 1985-
Grondslag o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 10; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 10, lid 1; Regeling contingentering zeevis, art. 13
Product beschikking
Opmerking - De groepscontingenten zijn gelijk aan het totaal van de ingebrachte individuele contingenten. Samen met het verzoek wordt een visplan voorgelegd.
- Ook wijzigingen van de contingenten, al dan niet op verzoek van de ondernemer, en kortingen vallen hieronder.

(149.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het op verzoek verlenen van ontheffing betreffende het minimumaantal deelnemers aan een groepscontingent of de omvang van het groepscontingent
Periode 1985-1993
Grondslag o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 11, lid 4; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 10, lid 5
Product beschikking

(150.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op een verzoek tot samenvoeging van (gedeelten van) groepscontingenten
Periode 1985-
Grondslag o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 11, lid 6; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 10, lid 7; Regeling contingentering zeevis, art. 18, lid 1
Product beschikking

(151.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op een verzoek tot ingebruikgeving van (gedeelten van) groepscontingenten
Periode 1985-
Grondslag o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 11, lid 8; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 10, lid 9; Regeling contingentering zeevis, art. 19, lid 1
Product beschikking
Opmerking Het betreft hier het mede door anderen laten opvissen van het contingent.

(152.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het beslissen op een verzoek tot uitsluiting van een deelnemer aan een groepscontingent
 Periode 1985-
 Grondslag o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 11, lid 14; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 10, lid 15; Regeling contingentering zeevis, art. 22, lid 1
 Product beschikking
 Opmerking - Het verzoek kwam eerst van de producentenorganisatie, later van het Productschap Vis en het desbetreffende groepsbestuur.
 - Uitsluiting heeft aanpassing van het groepscontingent tot gevolg.

viscontingentdocument

(153.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het aan vissers verstrekken van viscontingentdocumenten
 Periode 1976-
 Grondslag o.a. Contingenteringsregeling tong en schol Noordzee 1976, art. 9, lid 1, en art. 10; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 11; Regeling contingentering zeevis, art. 25, lid 1
 Product viscontingentdocumenten
 Opmerking Ook wijziging van de tenaamstelling valt onder deze handeling.

producentenorganisaties en Biesheuvelgroepen

(154.)
 Actor producentenorganisaties 1985-1993
 Biesheuvelgroepen 1993-
 Handeling Het vaststellen van visplannen
 Periode 1985-
 Grondslag o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 11, lid 10; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 10, lid 11; Regeling contingentering zeevis, art. 16, lid 6
 Product visplan
 Opmerking Het visplan dient door het Productschap Vis te zijn goedgekeurd (Regeling contingentering zeevis).

(155.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het beheren en toetsen van toegezonden visplannen (zeevisserij)
 Periode 1985-
 Grondslag o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 11, lid 10; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 10, lid 11; Regeling contingentering zeevis, art. 16, lid 6
 Product afschriften visplannen

(156.)		
Actor	producentenorganisaties Biesheuvelgroepen	1985-1993 1993-
Handeling	Het voeren van een deugdelijke administratie betreffende met de groepscontingentering samenhangende zaken	
Periode	1985-	
Grondslag	o.a. Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987, art. 11, lid 12; Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1989, art. 10, lid 13; Regeling contingentering zeevis, art. 17	
Product	overzichten, rapportages	
Opmerking	Het betreft onder meer de administratie van huur- en verhuurtransacties, alsook de administratie betreffende de benutting en uitvoering van de groepscontingenten (omvang groepscontingent, hoeveelheden aangelande vis, gegevens ondernemers en vissersvaartuigen).	
(157.)		
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)	
Handeling	Het vaststellen van regelingen voor een tegemoetkoming in de beheerkosten van Biesheuvelgroepen	
Periode	2001	
Grondslag	akkoord; Kaderwet LNV-subsidies	
Product	Regeling tegemoetkoming beheerkosten Biesheuvelgroepen (Stcrt. 2001, 133)	

18.5 Stilligregeling en Zeedagenregeling

In 1986 werd reeds geconcludeerd dat er sprake was van een zodanige uitoefening van de visserij dat de voor een jaar beschikbare hoeveelheden vis in een hoog tempo werden volgevisd. Het gevolg daarvan was dat de visserij op een aantal soorten vroegtijdig moest worden gesloten. Teneinde te komen tot een gelijkmatiger spreiding van de visserij (noodzakelijk voor de handhaving van de toegestane quota en daarmee voor de instandhouding van de visbestanden), werd een stilligregime in het leven geroepen. Bij ministeriële regeling werd bepaald dat vissersvaartuigen een bepaald aantal weken, over het hele jaar verspreid, niet mochten uitvaren. Producentenorganisaties moesten in hun visplan (zie vorige paragraaf) door de minister goedgekeurde stilligvoorschriften opnemen. (Overigens dienen deze stilligregelingen niet te worden verward met de stilligregelingen van het O&S-fonds voor de Visserij uit de jaren '70, waarbij voor het stilleggen van schepen zelfs premies werden uitgekeerd - zie het rapportgedeelte betreffende het visserijstructuurbeleid, onderdeel 'sanering', O&S-fondsregelingen.)

In 1987 werd de systematiek omgedraaid. Niet langer ging men uit van stillegging van schepen, maar van dagen dat vissersvaartuigen wél mochten uitvaren. (Overigens zijn er in Europees verband wel stilligregelingen blijven bestaan, bijv. voor de kabeljauw- en schelvisvisserij in 1991. Deze Europese bepalingen worden 'verwerkt' in (wijzigingen van) de Zeedagenregelingen.)

De Zeedagenregeling bepaalt dat vissers voor het volvissen van hun quotum maar een bepaald aantal dagen op zee mogen doorbrengen. De vissers bepalen zelf welke vaartuigen zij wanneer inzetten. De Nederlandse regering stuurt, elk jaar middels een nieuwe Zeedagenregeling, het aantal zeedagen zo dat de capaciteit van de vloot die uitvaart, overeenkomt met de toegestane vangsthoeveelheden. Het nationale zeedagensysteem is een unicum binnen Europa.

De steeds verdergaande reductiedoelstellingen die de Nederlandse vissersvloot door Europa werden opgelegd (vermindering totaal motorvermogen en/of tonnage), is ook het aantal zeedagen vanaf eind jaren '90 steeds verder teruggeschroefd.

In de Zeedagenregeling 1999 werden de nieuwe, uit Europese regelgeving voortkomende termen van *inspanningsquote* en *inspanningsuitputting* ingevoerd. Deze termen, die betrekking hebben op de vermenigvuldiging van het aantal zeedagen met het motorvermogen en/of het tonnage van de schepen, werden vanaf dat moment gebruikt voor de bepaling van de hoeveelheid zeedagen voor groepscontingenten, daarbij inbegrepen de overdracht van een deel van de inspanningsquote (vanaf 2003).

Het nationale zeedagenstelsel heeft tot en met 2003 gediend als instrument ter implementatie van het communautaire Meerjarig Oriëntatieprogramma (MOP), waarin de doelstellingen voor de capaciteit van de nationale vloten waren neergelegd. Het MOP-instrument is echter met de inwerkingtreding van het nieuwe GVB (per 1 januari 2003) komen te vervallen. Op grond van het nieuwe GVB stelt de EC referentiewaarden vast, die de MOP-doelstellingen vervangen. Het referentieniveau voor Nederland gaf geen aanleiding meer om het nationale stelsel van zeedagen te handhaven. Wel kon het nieuwe GVB nog een communautair inspanningsregime vaststellen in het kader van een beheers- of herstelplan. In het kader van het tijdelijk herstelplan kabeljauw werd de zeedagenregeling nog tot 1 februari 2004 verlengd (zie volgende paragraaf).

(158.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende het stilleggen van vaartuigen en toekennen van zeedagen
 Periode 1985-1987
 Grondslag Reglement zee- en kustvisserij 1977, artt. 3 en 4
 Product o.a. Stilligregeling 1986 (Stcrt. 1986, 58); Stilligregeling 1987 (Stcrt. 1986, 252); Zeedagenregeling 1987 (Stcrt. 1987, 62); Zeedagenregeling 1991 (Stcrt. 1990, 253); Zeedagenregeling 1996 (Stcrt. 1995, 252); Tijdelijke Regeling zeedagen 1998 (Stcrt. 1997, 250); Zeedagenregeling 2003 (Stcrt. 2003, 21)

stilligregelingen

(159.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het afzonderlijk vaststellen of wijzigen van het aantal stilligweken
 Periode 1986-1987
 Grondslag Stilligregeling 1986, art. 4 en art. 7, lid 2; Stilligregeling 1987, art. 3, lid 5 en 6, en art. 4, lid 5
 Product beschikkingen
 Opmerking Deze handeling geldt voor onder meer de volgende gevallen:
 - aanpassing aan mate van uitputting van de voor de gezamenlijke Nederlandse vissers beschikbare hoeveelheden vis;
 - vaststelling voor vaartuigen waarvoor na een bepaalde datum een licentie werd toegekend;
 - vaststelling stilligweken voor uit producentenorganisatie gestoten vaartuig;
 - goedkeuring van stilligvoorschriften in visplannen van producentenorganisaties.

(160.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het beslissen op een verzoek tot ontheffing van het verplichte stilligregime
 Periode 1986-1987
 Grondslag Stilligregeling 1986, art. 9; Stilligregeling 1987, art. 7
 Product ontheffingen

zeedagenregelingen

(161.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het afzonderlijk vaststellen of wijzigen van het aantal zeedagen dan wel de inspanningsquote
 Periode 1987-2003
 Grondslag o.a. Zeedagenregeling 1987, art. 3, lid 6 en 7; Zeedagenregeling 1996, art. 3, lid 3 en 4, en art. 10; Zeedagenregeling 1999, art. 12, lid 6 en 7; Zeedagenregeling 2003, art. 10
 Product beschikkingen
 Opmerking Deze handeling geldt voor onder meer de volgende gevallen:
 - toekenning zeedagen aan deelnemers groepscontingenten;

- aanpassing aan mate van uitputting van de voor de gezamenlijke Nederlandse vissers beschikbare hoeveelheden vis;
- aanpassing (= korting) in verband met goedkeuring MOP;
- vaststelling voor vaartuigen waarvoor na een bepaalde datum een licentie werd toegekend;
- vaststelling aantal zeedagen voor van een groepscontingent uitgesloten vaartuig;
- goedkeuring van zeedagenregeling in visplannen van producentenorganisaties.

De toewijzing van de inspanningsquote geldt voor groepscontingenten, vanaf 2003.

(162.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op een verzoek tot ontheffing van het verbod tot het uitoefenen van de visserij of het aanlanden van vis op grond van de Zeedagenregeling
Periode 1987-2003
Grondslag o.a. Zeedagenregeling 1988, art. 5, lid 1; Zeedagenregeling 1991, art. 5; Zeedagenregeling 1996, art. 6; Zeedagenregeling 2003, art. 8
Product ontheffingen
Opmerking Vanaf de Zeedagenregeling 1996 hoeft de ondernemer voor het verkrijgen van een ontheffing geen administratieve plichtplegingen meer te verrichten en wordt de ontheffing hem automatisch verleend, hetgeen mogelijk is omdat de daarvoor benodigde gegevens reeds bekend zijn.

(163.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beslissen op een verzoek tot overdracht van een gedeelte van het aantal aan een groep toegewezen zeedagen dan wel een deel van de inspanningsquote of groepsinspanning aan deelnemers van een andere groep
Periode 1998-2003
Grondslag o.a. Zeedagenregeling 1998, art. 12, lid 5; Zeedagenregeling 2003, art. 11, lid 3, en art. 13, lid 3

Product

Beschikkingen

DEEL 7 - ZEEVISSERIJ: MARKTORDENING

19. Marktordening voor de sector visserijproducten en producten voor de aquacultuur

19.1 Algemeen

De eerste basisverordening betreffende de marktordening voor visserijproducten (sinds 1992 ook voor producten van de aquacultuur) was Verordening (EEG) nr. 2142/70. Sindsdien is deze opgevolgd door vele andere, waarbij vaak ook de noodzaak tot codificatie een rol speelde:

- Verordening (EEG) nr. 100/76;
- Verordening (EEG) nr. 3796/81;
- Verordening (EEG) nr. 3687/91;
- Verordening (EEG) nr. 3759/92;
- Verordening (EG) nr. 104/2000.

Het oogmerk van de gemeenschappelijke marktordening voor visserijproducten was aanvankelijk het bieden van marktstabiliteit en het garanderen van een billijk inkomen voor de producenten van visserijproducten. Inmiddels draagt de marktordening bij tot de algemene doelstelling van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid in haar streven naar duurzame visserij en het veiligstellen van de toekomst van de visserijsector.

De gemeenschappelijke marktordening voor producten van de visserijsector (later ook voor die van de aquacultuur) omvat de volgende hoofdelementen:

- instelling van gemeenschappelijke handelsnormen en informatieverstrekking aan de consument;
- vorming van producentenorganisaties (PO's);
- invoering van een prijsondersteuningsregeling op basis van interventie maatregelen;
- uitwerking van regels voor de handel met landen van buiten de Gemeenschap.

Dit rapport richt zich met name op de producentenorganisaties en de prijsondersteuning. De bepalingen over handelsnormen en informatieverstrekking aan de consument vallen buiten het bestek van dit rapport (zie ook het Pivot-rapport betreffende voedselkwaliteit).

prijisregeling

De prijsregeling gaat over ophoudvergoedingen, oriëntatieprijzen, steun voor verkoopuitstel, steun voor particuliere opslag en andere vergoedingen. Over de werking van een en ander wordt verwezen naar het Pivot-rapport betreffende het agrarische markt- en prijsbeleid en de voedselvoorziening. Toepassing van prijsondersteuningsmaatregelen is in handen gelegd van erkende producentenorganisaties.

producentenorganisaties

Producentenorganisaties vormen de hoofdpijlers van de gemeenschappelijke marktordening voor visserij- en aquacultuurproducten en moeten op hun niveau zorgen voor de gedecentraliseerde werking van de marktordening. Onder "producentenorganisatie" wordt verstaan: elke erkende organisatie of vereniging van dergelijke organisaties die op initiatief van de producenten is opgericht met het doel geëigende maatregelen te treffen voor de rationele beoefening van de visserij en de verbetering van de voorwaarden voor de verkoop van hun producten. Deze maatregelen dienen met name ter bevordering van de tenuitvoerlegging van visserijprogramma's, de concentratie van het aanbod en de regulering van de prijzen. Anno 2002 telde Nederland een negental van deze organisaties.

De verschillende basisverordeningen voor de marktordening van visserij- en aquacultuurproducten bevatten bepalingen over de erkenning van producentenorganisaties (vanaf 2000 worden ook brancheorganisaties genoemd), hun werkwijze en de controle daarop, alsook de verbindendverklaring door de lidstaten van de besluiten en dergelijke van deze organisaties. Gelet op het belang dat aan de producentenorganisaties wordt toegeschreven zijn er in de basisverordening bepalingen vastgesteld om ervoor te zorgen dat de producentenorganisaties geen overheersende positie in de Gemeenschap innemen.

handelsregelingen

De marktordening regelt ook het handelsverkeer met derde landen. Er is een invoerrechtenbeleid voor visserijproducten, zodat het beginsel van bescherming van communautaire belangen van toepassing is. In relatie met internationaal handelsbeleid en voorziening van de markt zijn er maatregelen mogelijk die gehele of gedeeltelijke verlaging van een invoerrecht mogelijk maken.

19.2 Algemene handelingen in het kader van de marktordening

19.2.1 Gegevensverstrekking aan de Europese Commissie

Voor een soepele werking van de marktordening voor visserij- en aquacultuurproducten is het van belang dat de lidstaat de EC de relevante gegevens aanlevert. Bij veel handelingen van de lidstaat is het al een vaste bijkomende activiteit dat ook de EC op de hoogte wordt gesteld. Daarnaast zijn er meerdere informatieverstrekkingshandelingen aan betreffende beleidsdirectie van de Commissie (DG Visserij); de informatie heeft betrekking op overzichten van prijzen en hoeveelheden, lijsten van producten waarop een prijsregeling van toepassing is, enz.

(164.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het in het kader van de marktordening voor visserij- en aquacultuurproducten verstrekken van structurele informatie aan de Europese Commissie
Periode	1970-
Grondslag	Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 100/76, art. 8, lid 4; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 17, lid 4, en art. 34; Verordening (EG) nr. 80/2001
Product	overzichten, lijsten, rapporten
Opmerking	Het betreft bijv. informatie over geconstateerde of voorgenomen prijzen, gegevens over producentenorganisaties, producten waarop de interventieregeling van toepassing is, lijsten van be- en verwerkende bedrijven, enz.

19.3 Steun aan producentenorganisaties

Vanaf de inwerkingtreding van Verordening (EEG) nr. 2142/70 bestaat de mogelijkheid voor de lidstaten om aan producentenorganisaties steun toe te kennen om de oprichting ervan te bevorderen en de werking ervan te vergemakkelijken. Momenteel mag deze steun worden toegekend voor de eerste drie jaar na oprichting en niet meer bedragen dan respectievelijk 3%, 2% en 1% van de waarde van de verhandelde producten, met een limiet tot een bepaald percentage van de beheerkosten van de organisatie. De steun werd voor een gedeelte betaald uit het EOGFL-O.

De steun aan producentenorganisaties die werd verleend uit hoofde van de basisverordeningen, is vanaf de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 2792/1999 gebaseerd op deze verordening.

(165.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verlenen van steun aan producentenorganisaties ter bevordering van de oprichting en vergemakkelijking van de werking ervan
Periode	1971-
Grondslag	Europese verordeningen, o.a. Verordening (EG) nr. 2142/70, art. 6, lid 1; Verordening (EEG) nr. 100/76, art. 6, lid 1; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 7, lid 1; Verordening (EG) nr. 2792/1999, art. 15, lid 1
Product	beschikkingen
Opmerking	De verleende steun moet middels een verslag ter kennis van de EC worden gebracht.

19.4 Erkenning producentenorganisaties en brancheorganisaties

De producentenorganisaties dienen erkend te zijn, zo stellen de Europese verordeningen.

Niet alleen producentenorganisaties maar ook brancheorganisaties kunnen door de lidstaat worden erkend. Deze laatste zijn samenwerkingsverbanden van producenten, personen of organisaties die de producten op de markt brengen en/of verwerken en zich tot brancheorganisaties verenigen om de kennis van de markt, de doorzichtigheid, de ontwikkeling van verbeterde technologieën, de kwaliteit van de producten, het ontzien van de visbestanden, de opleidingsmethoden, enz. te verbeteren. De erkenning van de rol van brancheorganisaties vloeide voort uit de hervorming van de marktordening bij Verordening (EG) nr. 104/2000.

Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 12, lid 1, bepaalt dat lidstaten ook een 'specifieke erkenning' aan producentenorganisaties kunnen verlenen, wanneer deze een plan ter verbetering van de productkwaliteit hebben ingediend dat door de bevoegde nationale autoriteiten is goedgekeurd. Ook aquacultuurproducten vallen onder deze regeling.

Verordening (EG) nr. 1924/2000 voorziet in de uitwerking van het bovenstaande.

(166.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het nemen van een besluit betreffende de erkenning van producentenorganisaties
Periode	1971-
Grondslag	Europese verordeningen, o.a. Verordening (EG) nr. 2142/70; Verordening (EEG) nr. 170/71, art. 1, lid 1; Verordening (EEG) nr. 105/76, art. 1, lid 2; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 6, lid 1
Product	beschikking

(167.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het op verzoek verbindend verklaren van regels van producentenorganisaties voor niet-aangesloten organisaties
Periode	1976-
Grondslag	Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 100/76, art. 7; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 5, lid 1; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 7, lid 1
Product	beschikking
Opmerking	De EC dient hiervan op de hoogte te worden gesteld.

(168.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het nemen van een besluit betreffende de erkenning van brancheorganisaties
Periode	2001-
Grondslag	Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 13, lid 3
Product	beschikking

(169.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Handeling	Het op verzoek verbindend verklaren van regels van brancheorganisaties voor niet-aangesloten marktdeelnemers of samenwerkingsverbanden
Periode	2001-
Grondslag	Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 15, lid 1
Product	beschikking
Opmerking	De EC dient hiervan op de hoogte te worden gesteld.

specifieke erkenning

(170.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het nemen van een besluit betreffende de 'specifieke erkenning' van producentenorganisaties
Periode	1995-
Grondslag	Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 7bis; Verordening (EG) nr. 2636/95, art. 5, lid 2; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 12, lid 1; Verordening (EG) nr. 1924/2000, art. 3, lid 3
Product	beschikking

(171.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verlenen van steun aan producentenorganisaties die een 'specifieke erkenning' hebben gekregen
Periode	1995-
Grondslag	Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 7ter; Verordening (EG) nr. 2636/95, art. 5, lid 2; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 12, lid 1; Verordening (EG) nr. 1924/2000, art. 3, lid 3
Product	beschikking
Opmerking	De producenten dienen aan de nationale autoriteiten een lijst met de te verbeteren producten en een gedetailleerd plan voor verbetering van de kwaliteit van de betreffende producten ter goedkeuring voor te leggen.

19.5 Werkprogramma's producentenorganisaties

Aan de producentenorganisaties zijn taken overgedragen op het gebied van de marktordening en het beheer van de hulpbronnen (evenwicht van bestanden, behoud van de soortenrijkdom, enz. - in Nederland functioneren in dat kader ook de Biesheuvelgroepen). Zij sturen de productie van hun leden en kunnen voor hun taken een financiële tegemoetkoming van de Gemeenschap krijgen (via de lidstaat die erkend heeft).

Op grond van de basisverordening uit 2000 en de daarop gebaseerde uitvoeringsverordeningen moeten de erkende producentenorganisaties een werkprogramma opstellen. Een werkprogramma is, volgens Verordening (EG) nr. 104/2000, een geheel van anticiperende maatregelen voor de planning van de aanvoer, de regeling van het aanbod en - eventueel - specifieke maatregelen voor producten die traditioneel afzetproblemen ondervinden.

De inhoud van het werkprogramma moet worden gedefinieerd, zodat de producentenorganisaties hun verplichtingen kunnen nakomen. Er moet dus duidelijk worden gepreciseerd aan welke voorwaarden de producentenorganisaties, zowel in de gewone visserij als in de aquacultuur, moeten voldoen wat betreft de afzetstrategie, het specifieke visplan en het productieplan (dit laatste geldt voor de aquacultuur). Voor wat betreft de specifieke visplannen bepaalt artikel 2 van Verordening (EG) nr. 2508/2000: als in een lidstaat visplannen op een ander niveau worden opgesteld dan op dat van de producentenorganisaties, dan mag de producentenorganisatie naar die plannen verwijzen. Dit is in Nederland van toepassing. Immers, de Biesheuvelgroepen stellen - in het kader van de contingentering; zie het desbetreffende deel van dit rapport - de visplannen op.

De kosten voor het opstellen van een werkprogramma werden in 2003 vergoed, en wel op basis van de Regeling werkprogramma's producentenorganisaties visserij- en aquacultuursector (Stcrt. 2002, 213), die zelf weer is gebaseerd op Verordening (EG) nr. 104/2000. Daartoe dient het desbetreffende werkprogramma echter wel door de minister te zijn goedgekeurd.

- (172.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het vaststellen van een regeling voor een tegemoetkoming in de kosten van het opstellen van werkprogramma's door producentenorganisaties
 Periode 2001-
 Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 10, lid 1
 Product Regeling werkprogramma's producentenorganisaties visserij- en aquacultuursector (Stcrt. 2002, 213)
- (173.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het goedkeuren van werkprogramma's van producentenorganisaties
 Periode 2003-
 Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 9, lid 2; Verordening (EG) nr. 2508/2000, art. 9, lid 3
 Product goedkeuringsbeschikking
- (174.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het beslissen op een verzoek tot toekenning van een tegemoetkoming in de kosten van het opstellen van werkprogramma's door producentenorganisaties
 Periode 2003-
 Grondslag Regeling werkprogramma's producentenorganisaties visserij- en aquacultuursector, art. 5
 Product beschikking
- (175.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het toekennen van aanvullende steun aan producentenorganisaties die in het kader van hun werkprogramma's marktverbeterende maatregelen treffen
 Periode 2001-
 Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 11
 Product beschikking

19.6 Interventiemaatregelen

Door de aard van de visserijactiviteit en de onvoorspelbaarheid en wisselvalligheid van de productie is een zeker onevenwicht tussen vraag en aanbod onvermijdelijk, met name in het geval van seizoengebonden vissoorten. Om dit enigszins te ondervangen zijn er interventiemechanismen in het leven geroepen. Er wordt steun verleend voor het uit de markt nemen van onverkochte producten of voor het tijdelijk uitstellen van de verkoop (en bewerking en opslag) ervan, om ze later weer in de markt te kunnen zetten. De marktinterventiemechanismen treden in werking wanneer de prijzen van producten op de markt onder de interventiedrempelprijzen zakken. Deze prijzen zijn gebaseerd op oriëntatieprijzen die jaarlijks voor elk product door de Raad worden vastgesteld op grond van de over de afgelopen drie jaar in representatieve havens opgetekende gemiddelde marktprijzen. De marktmechanismen worden ten uitvoer gelegd via de erkende producentenorganisaties, die van de Gemeenschap operationele steun ontvangen.

De interventie maatregelen betreffen het verlenen van:

- a. een financiële ophoudvergoeding;
- b. steun voor verkoopuitstel;
- c. steun voor particuliere opslag;
- d. een vergoeding voor door producentenorganisaties aan be- en verwerkende bedrijven geleverde producten (in casu: een compenserende vergoeding voor de verwerking van tonijn).

Aangezien Nederland geen tonijnverwerkende industrie kent, is het verlenen van vergoedingen op dat vlak niet aan de orde. Verder zijn de opties van steun voor verkoopuitstel en steun voor particuliere opslag zo goed als niet van toepassing. De financiële ophoudvergoeding wordt wel toegekend en uitbetaald. De handelingen terzake worden wel uitgewekt, aangezien de bevoegdheid tot het verlenen van de genoemde vergoedingen is gebaseerd op direct bindende Europese verordeningen. De mogelijkheid is er theoretisch wel dat de vergoedingen worden toegekend.

19.6.1 Ophoudvergoedingen

In Europees verband wordt een communautaire ophoudprijs vastgesteld. De ophoudprijs is de prijs waaronder producten niet meer worden verkocht. Producentenorganisaties die ophoudmaatregelen nemen, kunnen daarvoor een vergoeding krijgen, mits de uit de markt genomen producten ongeschikt voor menselijke consumptie worden gemaakt (gedenatureerd) of op zodanige wijze worden afgezet dat zij geen belemmering vormen voor de normale afzet van de andere producten. De producentenorganisatie verdeelt de aan haar toegekende ophoudvergoeding over de in aanmerking komende producenten. Van deze vorm van ophoudvergoeding is geen gebruik gemaakt.

De producentenorganisaties kunnen ook zelf een ophoudprijs ("autonome ophoudprijs") vaststellen en hanteren; de producentenorganisatie laat dan de bij haar aangesloten vissers de producten niet onder de ophoudprijs verkopen. Voor de financiering van deze interventie maatregel moesten de producentenorganisaties interventiefondsen oprichten. De vergoedingen aan de producenten worden betaald uit een door de producentenorganisatie opgericht interventiefonds. Tot en met de werkingsduur van de basisverordening van 1992 konden de lidstaten gedurende vijf jaar na de vorming van de interventiefondsen de producentenorganisaties (rechtstreeks of via kredietinstellingen) steun verlenen in de vorm van leningen op bijzondere voorwaarden, bedoeld als gedeeltelijke dekking van de in verband met marktinterventies te verwachten kosten. De basisverordening uit 2000 bepaalt dat het interventiefonds wordt gevormd uit bijdragen gebaseerd op in de handel gebrachte hoeveelheden of door bijdragen voortvloeiend uit de toepassing van een eveneringsstelsel (was al zo), maar van steun van de lidstaten wordt in deze verordening niet meer gerept.

Voor bepaalde producten waarvoor een autonome ophoudprijs is vastgesteld, kunnen de lidstaten forfaitaire steun toekennen aan producentenorganisaties. Deze mogelijkheid is opgenomen vanaf Verordening (EEG) nr. 3687/91.

De toekenning van de steun, momenteel op basis van Verordening (EG) nr. 104/2000, artikelen 21 en 24, geschiedt door LASER (eerder was ook het Productschap Vis hiermee belast). LASER declareert de kosten en stuurt verantwoordingen aan 'Brussel'. (Cf. ook Verordening (EG) nr. 2509/2000 en Verordening (EG) nr. 2493/2001. In dit traject spelen het Productschap Vis en de AID een informatieverschaffende en controlerende rol.

(176.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aan producentenorganisaties toekennen van ophoudvergoedingen (voor uit de markt genomen vis) op basis van communautair vastgestelde ophoudprijzen
Periode 1971-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 2142/70, art. 10, lid 1; Verordening (EEG) nr. 100/76, art. 11; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 12; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 21
Product beschikking

(177.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het verstrekken van financiële steun aan producentenorganisaties ten behoeve van door deze organisaties gevormde interventiefondsen
Periode 1971-2001
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 2142, art. 6, lid 2; Verordening (EEG) nr. 100/76, art. 6, lid 2; Verordening (EEG) nr. 3796/81, art. 6, lid 4; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 7, lid 4
Product beschikking

(178.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aan producentenorganisaties toekennen van vergoedingen in het kader van door deze organisaties genomen autonome ophoudmaatregelen (voor uit de markt genomen vis)
Periode 1991-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 3687/91, art. 16, lid 1; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 15, lid 1; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 24, lid 1
Product beschikking

(179.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het bij de Europese Commissie declareren van de bedragen die zijn toegekend in het kader van door producentenorganisaties uitgevoerde ophoudmaatregelen (voor uit de markt genomen vis)
Periode 1991-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 3687/91; Verordening (EEG) nr. 3759/92; Verordening (EG) nr. 104/2000; Verordening (EG) nr. 2509/2000
Product beschikking

19.6.2 Verkoopuitstel

Steun voor verkoopuitstel wordt onder meer verleend voor bepaalde producten die tegen de communautaire ophoudprijs uit de markt zijn genomen en voor bepaalde producten die ter verkoop zijn aangeboden maar niet tegen de communautaire verkoopprijs zijn verkocht. Deze producten dienen vervolgens te worden bewerkt en verduurzaamd (invriezen, zouten, drogen, marinieren, koken en pasteuriseren; fileren of in moten snijden).

De producentenorganisaties kunnen ook zelf, dus min of meer los van de Europese prijzen, besluiten om producten te laten bewerken en verduurzamen. Voor deze autonome maatregel kan de lidstaat aan de producentenorganisatie een forfaitair steunbedrag toekennen.

(180.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aan producentenorganisaties toekennen van steun voor verkoopuitstel op basis van communautair vastgestelde ophoud- en verkoopprijzen
Periode 1982-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 3796/81, art. 14; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 14; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 23
Product beschikking

(181.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aan producentenorganisaties toekennen van vergoedingen in het kader van door deze organisaties genomen autonome verkoopuitstelmaatregelen
Periode 1991-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 3687/91, art. 16, lid 1; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 15, lid 4; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 24, lid 4
Product beschikking

19.6.3 Particuliere opslag

Het kan vóórkomen dat visserijproducten niet tegen de communautaire verkoopprijs kunnen worden verkocht en enige tijd worden opgeslagen, om vervolgens weer op de markt te worden gebracht. Voor de tijdelijke opslag van deze producten kunnen de producentenorganisaties een vergoeding krijgen.

(182.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aan producentenorganisaties toekennen van steun voor de particuliere opslag van bepaalde visserijproducten
Periode 1971-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 2142/70, art. 14, lid 1; Verordening (EEG) nr. 76/100, art. 15; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 16; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 25
Product beschikking

19.6.5 Overige

In geval van verbindend verklaren van maatregelen voor niet-aangeslotenen bestaat de mogelijkheid om van de lidstaat financiële steun te krijgen voor bepaalde interventie maatregelen.

(183.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aan niet bij producentenorganisaties aangesloten producenten toekennen van een vergoeding voor producten die niet kunnen worden verhandeld of die uit de markt zijn genomen
Periode 1982-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 3796/81, art. 8; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 6, lid 1; Verordening (EG) nr. 104/2000, art. 8, lid 1
Product beschikking

In bijzondere gevallen kan de prijs gedurende enige tijd zodanig laag zijn dat de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) moet besluiten in te grijpen en over te gaan tot crisisinterventie aankopen.

(184.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Handeling Het in crisissituaties (doen) aankopen van visserijproducten
Periode 1976-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 100/76, art. 12, lid 2
Opmerking Hiervan is sprake indien de producentenprijzen die op representatieve markten zijn genoteerd, drie dagen achter elkaar beneden de interventieprijs liggen.

Handelsverkeer derde landen (vrijwaringsmaatregelen).

Bij ernstige verstoring van de communautaire markt als gevolg van invoer of uitvoer, kunnen in het handelsverkeer met derde landen passende maatregelen worden toegepast totdat de verstoring is opgeheven of het gevaar daarvoor is geweken.

(185.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het met de Europese Commissie overleggen over te nemen spoedmaatregelen in geval van ernstige verstoringen van de markt ten gevolge van de invoer of uitvoer van visserijproducten
Periode 1971-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 2142/70, art. 20, lid 2; Verordening (EEG) nr. 100/76, art. 22, lid 2; Verordening (EEG) nr. 3759/92, art. 24, lid 2
Opmerking In conformiteit met verordening 3285/94.

DEEL 8 - ZEEVISSERIJ: FINANCIERINGSASPECTEN

20. Financiering visserijbeleid vanuit Europese fondsen

De ontvangsten en uitgaven van gelden in het kader van het Europese visserijbeleid lopen langs verschillende lijnen.

20.1 EOGFL

Het structuurbeleid van de EEG is gericht op het herstel van het evenwicht tussen de omvang van de bestaande vissersvloot en de reële vangstmogelijkheden. Daartoe wordt sinds 1971 een deel van de gelden van het "Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw" gereserveerd. Dit betekent dat gelden ter ondersteuning van de maatregelen in de visserijsector aanvankelijk (tot 1993) werden betaald uit een structuurfonds dat niet het woord 'visserij' maar 'landbouw' in de naam had.

In 1993 werd het FIOV in het leven geroepen. Dit betekende dat de meeste aanvragen in het kader van het visserijbeleid op grond van de FIOV-verordeningen werden gedaan. Echter, betalingen uit het EOGFL waren daarmee niet volledig gestopt. Eind jaren '90 werd geconstateerd dat het Productschap Vis, dat fungeerde als betaalorgaan, maar weinig betalingen in het kader van het EOGFL verrichtte. Dit leidde ertoe dat in 1999 de betaalorgaanstatus van het Productschap Vis werd ingetrokken (Stcrt. 1999, 200), 'ten gunste' van LASER. (Zie voor de handelingen betreffende de betaalorganen: Pivot-rapport betreffende het agrarisch markt- en prijsbeleid en de voedselvoorziening.)

(186.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het bij de EC indienen van een verzoek tot vergoeding van de uitgaven die zijn gedaan voor maatregelen die vallen onder het communautaire visserijbeleid (EOGFL)
Periode	1971-
Grondslag	Europese verordeningen, bijv. Verordening (EEG) nr. 729/70
Product	declaraties
Opmerking	De directie FEZ verzorgt de periodieke declaraties bij de EC voor de EOGFL-uitgaven.

(187.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het opstellen van stukken voor de financiële verantwoording, aan de Europese Commissie, van de uitgaven van EOGFL-middelen ten behoeve van de visserijsector
Periode	1971-
Grondslag	Verordening nr. 17/64/EEG, art. 22, lid 2; Verordening (EEG) nr. 729/70, art. 4, lid 3
Product	voortgangs- en eindrapporten, (samenvattende) rekeningen
Opmerking	De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) doet deze stukken aan de Europese Commissie toekomen. Hierbij kunnen ook rapporten van de bevoegde controlediensten worden gevoegd.

(188.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het opstellen van stukken voor de Europese Commissie betreffende de nationale handhavings- en controlemaatregelen ter zake van de uitgaven van de EOGFL-gelden voor de visserijsector
Periode	1971-
Grondslag	Verordening (EEG) nr. 729/70, artt. 8 en 9; Verordening (EG) 1258/1999, art. 8, lid 1
Opmerking	Deze stukken kunnen onder andere betrekking hebben op de regelmatigheid van de uitvoering van regelingen, terugvorderingen en administratieve en gerechtelijke procedures.

20.2 FIOV

Het Financieringsinstrument voor de oriëntatie van de visserij (FIOV) werd in 1993 in het leven geroepen bij Verordening (EEG) nr. 2080/93 van de Raad. Verordening (EG) nr. 1263/1999 is er in 1999 voor in de plaats gekomen. De doelstellingen van het FIOV zijn ongewijzigd gebleven en nagenoeg alle maatregelen die in aanmerking kwamen voor financiële ondersteuning zijn gehandhaafd.

Ten aanzien van de bepalingen en voorwaarden voor communautaire interventie in het kader van het FIOV is een nieuwe verordening, Verordening (EG) nr. 2792/1999 van de Raad van 17 december 1999, van toepassing. Deze verordening geldt voor de periode 2000 tot 2006. De interventieregelingen en -voorschriften uit deze nieuwe verordeningen zijn afgeleid van de nieuwe bepalingen met betrekking tot de algehele hervorming van de Structuurfondsen van de Gemeenschap.

Het FIOV kent de volgende doelstellingen:

- bijdragen aan een duurzaam evenwicht tussen visbestanden en hun exploitatie;
- bevorderen van de ontwikkeling van economisch levensvatbare bedrijven in de visserijsector;
- verbeteren van de aanvoer naar de markt en vergroten van de toegevoegde waarde van vis en producten van aquacultuur, door middel van verwerkingsprocessen;
- bijdragen aan de revitalisering van sectoren die afhankelijk zijn van de visserij en de aquacultuur.

Het FIOV kan vanuit deze doelstellingen bijdragen aan de financiering van de volgende maatregelen:

- aanpassing van de visserij-inspanningen (premies voor definitieve bedrijfsbeëindiging, oprichting van gemengde vennootschappen);
- vernieuwing van visserijvloten en modernisering van schepen;
- investeringen in de aquacultuur, de faciliteiten in kustregio's, de installaties in visserijhavens, de verwerking en de afzet van visserijproducten (kwaliteitsverbetering, perfectionering van de sanitaire voorzieningen, milieubescherming, ontwikkeling van het statistisch instrumentarium enz.);
- andere maatregelen waaronder het bevorderen van en het zoeken naar nieuwe markten en de inschakeling van professionele deskundigen (beheer van vangstquota, tijdelijke stilleggingen enz.).

Het FIOV is gebaseerd op het cofinancieringsbeginsel. Altijd moet ook de lidstaat zelf een bijdrage aan een maatregel leveren. Bij de EC kan worden gedeclareerd en uiteraard zijn ook bij het FIOV financiële controlemechanismen ingebouwd.

- (189.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het bij de EC indienen van een verzoek tot vergoeding van de uitgaven die zijn gedaan voor maatregelen die vallen onder het communautaire visserijbeleid (FIOV)
Periode 1993-
Grondslag Europese verordeningen, bijv. Verordening (EEG) nr. 2080/93; Verordening (EG) nr. 1263/1999
Product declaraties
Opmerking De directie FEZ verzorgt de periodieke declaraties bij de EC voor de FIOV-uitgaven.
- (190.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen van stukken voor de financiële verantwoording, aan de Europese Commissie, van de uitgaven van FIOV-middelen
Periode 1993-
Grondslag Europese verordeningen, bijv. Verordening (EEG) nr. 2080/93; Verordening (EG) nr. 1263/1999
Product voortgangs- en eindrapporten, (samenvattende) rekeningen
Opmerking De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) doet deze stukken aan de Europese Commissie toekomen. Hierbij kunnen ook rapporten van de bevoegde controlediensten worden gevoegd.
- (191.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het opstellen van stukken voor de Europese Commissie betreffende de nationale handhavings- en controlemaatregelen ter zake van de uitgaven van de FIOV-gelden
Periode 1993-
Grondslag Europese verordeningen, bijv. Verordening (EEG) nr. 2080/93; Verordening (EG) nr. 1263/1999
Opmerking Deze stukken kunnen onder andere betrekking hebben op de regelmatigheid van de uitvoering van regelingen, terugvorderingen en administratieve en gerechtelijke procedures.

21. Financiering controlemiddelen

Controle op naleving van het Europese visserijbeleid en de uitvoering daarvan wordt door de Raad van groot belang geacht. Echter, de kosten die met controleactiviteiten zijn gemoeid, of die de aanschaf van controlemiddelen met zich brengen, kunnen hoog oplopen. Daarom besloot de Raad in 1989 om te voorzien in een tegemoetkoming in dergelijke kosten (Beschikking EEG nr. 89/631).

De voor financiering in aanmerking komende uitgaven van de lidstaten kunnen betrekking hebben op de aankoop of de modernisering van:

- vaartuigen, vliegtuigen en vervoermiddelen te land die worden gebruikt voor het toezicht en de controle op de visserijactiviteiten, alsmede van de uitrusting daarvan;
- systemen voor het opsporen en registreren van de visserijactiviteiten (inclusief uitrusting daarvoor aan boord van vissersvaartuigen);
- systemen (inclusief systemen aan de wal) voor het registreren en het meedelen van vangstgegevens en andere nuttige informatie.

Om voor deze tegemoetkoming in aanmerking te komen, moesten de lidstaten echter wel een controleprogramma aan de EC te leveren, met daarin onder meer de volgende gegevens:

- de technische kenmerken en de kosten van de uitrusting en de voorgenomen wijze van betaling;
- het tijdschema van de geraamde uitgaven;
- het doel waarvoor de uitrusting zal worden gebruikt en de datum waarop deze in gebruik wordt genomen;
- voor vaartuigen of vliegtuigen, of uitrusting die aan boord van vaartuigen of vliegtuigen is geïnstalleerd, het met het betrokken vaartuig of vliegtuig uit te voeren werkprogramma voor toezicht en controle.

De lidstaten geven een nauwkeurige beschrijving van de huidige organisatie, procedures, problemen en resultaten van de controleactiviteiten op zee en aan land en geven tevens aan op welke wijze de overwogen uitgaven zullen bijdragen tot een verbetering van de doeltreffendheid van deze activiteiten. Hiertoe stellen de lidstaten nauwkeurige doelstellingen vast aan de hand van hun eigen prioriteiten.

Een soortgelijke beschikking uit 1995 (95/527/EG) ging in hetzelfde spoor verder. De daarop volgende beschikking (2001/431/EG) breidde de regeling uit tot controle-, inspectie- en toezichtregelingen. Ook de onderwerpen waarvoor een financiële tegemoetkoming kon worden verstrekt, breidden zich uit, en wel tot:

- a) de totstandbrenging van informaticavoorzieningen en computernetwerken voor de uitwisseling van gegevens in verband met de controle;
- b) de beproeving en toepassing van nieuwe technologieën waarmee de controle op de visserij kan worden verbeterd;
- c) de opleiding van controlefunctionarissen;
- d) het opzetten van nieuwe inspectie- en waarnemersregelingen in het kader van een regionale visserijorganisatie, waarbij de Europese Gemeenschap overeenkomstsluitende partij is;
- e) de aanschaf of de modernisering van controle-, inspectie- en toezichtapparatuur.

(192.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het aanvragen van bijdragen ter financiering van uitgaven in het kader van de controle, inspectie en/of toezicht op naleving van de communautaire regels voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden
Periode	1989-
Grondslag	Beschikking 89/631/EEG; Beschikking 95/527/EG; Beschikking 2001/431/EG

(193.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het in het kader van een financieringsbijdrage opstellen van programma's, verslagen, ramingen e.d. betreffende de organisatie en de kosten van controle, toezicht en/of inspectie
Periode 1989-
Grondslag Beschikking 89/631/EEG; Beschikking 95/527/EG; Beschikking 2001/431/EG
Product rapporten, ramingen, programma's

DEEL 9 - KUSTVISSERIJ

22. Algemeen

22.1 Regelingen kust- en binnenwatercultures (KBC)

De visserijactiviteiten in de kustwateren worden gereguleerd middels de zogenoemde Regelingen kust- en binnenwatercultures. Deze regelingen, kortweg KBC, regelen de uitgifte van vergunningen, ontheffingen en huurovereenkomsten in de Nederlandse kust- en binnenwateren. Op grond van deze regelingen worden verleend:

- publiekrechtelijke vergunningen op grond van de Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren voor het mogen gebruiken van een bepaald vistuig ten behoeve van een bepaalde vorm van visserij;
- privaatrechtelijke vergunningen op grond van het Besluit beperking vrije visserij kustwateren voor het mogen vissen in de wateren die in eigendom zijn van de Staat [privaat];
- huurovereenkomsten op grond van het eigendomsrecht voor het exclusief mogen gebruiken van de bodem (mosselen) of visvakken (vaste vistuigen) [privaat];
- publiekrechtelijke ontheffingen op grond van de Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren voor het uitoefenen van wetenschappelijk onderzoek.

22.1 Privaatrechtelijk, publiekrechtelijk

Zoals ook blijkt uit de in de vorige paragraaf gegeven opsomming, is er een belangrijk onderscheid, namelijk dat tussen privaatrechtelijk en publiekrechtelijk. "Privaatrechtelijk" heeft altijd te maken met de grond onder het water. Zo zijn huurovereenkomsten altijd privaatrechtelijk. "Publiekrechtelijk" heeft in dezen te maken met een uitgevaardigd verbod, waarop uitzonderingen kunnen worden verleend middels vergunningen en ontheffingen.

22.2 Uitvoering

Per 1 november 1989 is de uitgifte van visrecht door middel van huurovereenkomsten of vergunningen (excl. het IJsselmeer en de wateren in beheer bij Staatsbosbeheer en DBL) overgedragen van de directie Visserij (en de directie Openlucht recreatie) aan de directeuren LNO.

Tot 1995 waren de districts bureahouders - die hiërarchisch onder de directie LNO vielen - belast met de ontvangst van aanvragen. De beoordeling en afhandeling van de aanvragen geschiedde op de provinciale hoofdkantoren. Het operationaliseren en beheren van de regeling was bij de directie Uitvoering Regelingen gepositioneerd. De Dienst Uitvoering Regeling (DUR - sinds 1 januari 1996: LASER) was vanaf 1 januari 1995 namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) belast met de uitvoering van deze regelingen. Per 1 januari 1998 is (met uitzondering van de recreatieve visserij) de uitvoering - en de bijbehorende archieven - overgedragen aan de directie Visserijen.

23. Visrechtbeheer: consenten en vergunningen

23.1 Consenten kustvisserij

Tot 1995 was in de Visserijwet 1963 de bepaling opgenomen dat het verboden was om in de kustwateren te vissen zonder een geldig consent te kunnen tonen. Een consent is een schriftelijke verklaring, een soort vergunning, uitgegeven door de burgemeester van de gemeente waaronder het desbetreffende kustwater valt. De consenten voor de kustvisserij werden tegen betaling uitgereikt door de autoriteit in de gemeente die ook het register bijhoudt (bij wijzigingswet 1954 werd "autoriteit" veranderd in "burgemeester").

Bij wetswijziging van 15 december 1994 (Stb. 1995, 24), ingaande in maart 1995, kwam artikel 6 van de Visserijwet 1963, dat betrekking had op de consenten, te vervallen. Vanuit efficiency-oogpunt was het niet langer noodzakelijk om de consenten voor de kustvisserij te handhaven.

(194.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het vaststellen van het model van de consenten voor uitoefening van de kustvisserij
Periode 1945-1995
Grondslag Visserijwet 1931, art. 12, lid 9; Visserijwet 1963, art. 6, lid 6
Product beschikkingen, bijv. Beschikking vaststelling model van het consent tot uitoefening van de kustvisserij (Stcrt. 1964, 92)

(195.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het bij AMvB geven van afwijkende voorschriften omtrent de consenten tot uitoefening van de kustvisserij in de Zeeuwse stromen
Periode 1945-1964
Grondslag Visserijwet 1931, art. 12, lid 10

(196.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het vaststellen van nadere voorschriften voor een goede uitvoering van het bepaalde over consenten ter uitoefening van de kustvisserij
Periode 1945-1995
Grondslag Visserijwet 1931, art. 12, lid 8; Visserijwet 1963, art. 6, lid 10
Product beschikkingen, bijv. Beschikking vaststelling van voorschriften betreffende het uitreiken van consenten tot uitoefening van de kustvisserij (Stcrt. 1964, 100)

(197.)

Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voeren van de (financiële) registratie van door gemeenten verstrekte consenten ter uitoefening van de kustvisserij
Periode 1945-1995
Grondslag Beschikking vaststelling van voorschriften betreffende het uitreiken van consenten tot uitoefening van de kustvisserij
Product overzichten, overschrijvingen/stortingsbewijzen
Opmerking Zo moesten gemeenten in januari na het verslagjaar de aan het ministerie verschuldigde bedragen storten of overmaken met vermelding van de relevante gegevens.

23.2 Vergunningen voor de visserij met vaste vistuigen in de kustwateren

De visserij met vaste vistuigen is reeds lang aan vergunningen gebonden. Zo bevatten de diverse visserijreglementen uit 1964 bepalingen terzake. Vrijstellingen (generiek) werden bij ministeriële regeling vastgelegd, terwijl ontheffingen (op individueel niveau) een zaak was van bijvoorbeeld de Visserij-inspectie of het Zeeuws Visserijbestuur (officieel het Bestuur der Visserijen op de Zeeuwse Stromen). Artikel 3 van de Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren stelt dat het verboden is te vissen met vaste vistuigen in het zeegebied en de kustwateren wanneer de visser niet beschikt over een vergunning.

De vergunningen voor de visserij met bepaalde vaste vistuigen kunnen concreet betrekking hebben op bijvoorbeeld (paling)kubben, fuiken, staand want en zegen. Het gaat met name om de visserij op ongequoteerde vissen, zoals aal, platvis, zeebaars, geep, harder, ansjovis, spiering en kreeft.

In de beroepsmatige visserij met vaste vistuigen waren tot en met 31 maart 2003 twee typen publiekrechtelijke vergunningen te onderscheiden:

- *traditionele vergunningen:*

Dit betreft de vergunningen voor de visserij met vaste vistuigen, zoals die zijn verleend in 1988. Deze traditionele vergunningen zijn overdraagbaar. Per publiekrechtelijke vergunning mag met één of meer typen vaste vistuigen worden gevestigd. Een 'traditionele' vergunninghouder dient ook nog in het bezit te zijn van een privaatrechtelijke vergunning voor de visserij op de vrije gronden. Daarnaast beschikken de meeste 'traditionele' vergunninghouders over de mogelijkheid om te vissen in visvakken (visgebieden die voornamelijk langs de wal zijn gelegen en exclusief aan een vergunninghouder in gebruik zijn gegeven via een privaatrechtelijke huurovereenkomst met de eigenaar van het water).

- *tijdelijke vergunningen:*

Dit zijn vergunningen die voor de eerste maal medio 1989 zijn verleend aan nieuwe aanvragers. Deze categorie bestaat deels uit 'slapende' vergunningen, die in de praktijk niet of nauwelijks worden gebruikt. De tijdelijke vergunningen zijn niet overdraagbaar. 'Tijdelijke' vergunninghouders beschikken uitsluitend over een vergunning voor visserij op de vrije gronden.

Sinds 1991 worden geen nieuwe 'traditionele' of 'tijdelijke' vergunningen meer uitgegeven voor de visserij met vaste vistuigen.

In het Beleidsbesluit Vaste Vistuigen (december 2002) is ingezet op professionalisering van de uitoefening van de visserij met vaste vistuigen en daarmee op een eliminatie van het aantal vergunningen dat niet beroepsmatig wordt gebruikt. Per 1 april 2003 kwamen alle 'tijdelijke' vergunningen te vervallen. Uiteindelijk moet het verschil tussen 'traditionele' en 'tijdelijke' vergunningen verdwijnen. Voor de 'tijdelijke' vergunningen gold in de overgangperiode een inkomenstoets. (Vissers die de toets 'doorstonden' en niet beschikten over een geregistreerd vissersvaartuig, kwamen - als uitzondering op het *entry/exit-regime* - in aanmerking voor toekenning van een visvergunning en werden derhalve in staat gesteld een vissersvaartuig in het Visserijregister te registreren.) Na de overgangperiode (2003) is ook de visserij met vaste vistuigen onder het *entry/exit-regime* gebracht (augustus 2003). Er komt een publiekrechtelijke 'standaardvergunning' voor de vrije gronden en de vaste-vistuigen-vakken, waarin is vastgelegd met welke vistuigen de vergunninghouder mag vissen. Deze 'standaardvergunning', die overdraagbaar is, is gekoppeld aan een geregistreerd vaartuig.

De implementatie van Verordening (EG) nr. 2371/2002, de basis van het GVB vanaf 2003, zorgde ervoor dat de visvergunningen het vlootbeheersinstrument werden (in plaats van de licenties). Bij aanvraag tot inschrijving van een vissersvaartuig in het Visserijregister kan de minister een vergunning verlenen indien is voldaan aan bepaalde voorwaarden, waaronder die ter zake van het *entry/exit-regime*.

(198.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) Visserij-inspectie 1945-1955
Handeling	Bestuur der Visserijen op de Zeeuwse stromen 1945-1969 Het verlenen van vergunningen voor het beoefenen van visserijactiviteiten met vaste vistuigen in de Nederlandse kustwateren
Periode	1945-
Grondslag	o.a. Visserijreglement voor de Zuidhollandse stromen 1964, art. 9, lid 5; Visserijreglement voor de Zeeuwse stromen 1964, art. 9, lid 2; Visserijreglement voor de Waddenzee 1964, art. 8, lid 2; Beschikking Verboden vistuigen in de gesloten gedeelten van de kustwateren, art. 3, lid 1; Visserijwet 1963, art. 7; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, art. 11
Product	vergunningen
Opmerking	- In 2003 werd een inkomenstoets aan de beoordeling van de aanvraag gekoppeld (alleen voor 'tijdelijke' vergunningen). - De 'tijdelijke' en 'traditionele' vergunningen voor vaste vistuigen zijn vervangen door de 'standaardvergunningen' voor de vaste gronden. - Tot en met 2007 blijven er nog wel separate staand-wantvergunningen van kracht. Ook worden er nog separate zegenvergunningen verleend, naast de standaardvergunningen. - Binnen deze handeling horen ook stukken met betrekking tot de voorwaarden waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen voor een vergunning.
(199.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verlenen van vrijstellingen voor het beoefenen van visserijactiviteiten met vaste vistuigen in de Nederlandse kustwateren
Periode	1945-
Grondslag	Visserijreglement voor de Zuidhollandse stromen 1964, art. 13, lid 1; Visserijreglement voor de Zeeuwse stromen 1964, art. 14, lid 1; Visserijreglement voor de Waddenzee 1964, art. 13, lid 1; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, artt. 12 en 13
Product	ministeriële regelingen, bijv. Vrijstellingsregeling mossel- en oestervisserij (Stcrt. 1997, 222)
Opmerking	Binnen deze handeling horen ook stukken met betrekking tot de voorwaarden waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen voor een vergunning.
(200.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) Visserij-inspectie 1945-1955
Handeling	Bestuur der Visserijen op de Zeeuwse stromen 1945-1969 Het verlenen van ontheffingen voor het beoefenen van visserijactiviteiten met vaste vistuigen in de Nederlandse kustwateren
Periode	1945-
Grondslag	o.a. Visserijreglement voor de Zuidhollandse stromen 1964, art. 13, lid 2; Visserijreglement voor de Zeeuwse stromen 1964, art. 14, lid 2; Visserijreglement voor de Waddenzee 1964, art. 13, lid 2; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, artt. 12 en 13
Product	ontheffingen

23.4 Vergunningen voor recreatieve visserij in de kustwateren

Naast de professionele visserij in de kustwateren is er ook nog de recreatieve visserij. Het betreft voornamelijk kleinschalig, historisch medegebruik in de zomerperiode. Ook bij deze vergunningen gaat het veelal om het gebruik van vast vistuig. Het gaat om kleinschalige visserij, waarbij in zijn algemeenheid (niet per aanvraag) al rekening is gehouden met de natuurbelangen.

(201.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het verlenen van vergunningen voor de recreatieve visserij in de Nederlandse kustwateren
 Periode 1945-
 Grondslag Visserijwet 1963, art. 7; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, art. 11
 Product vergunningen
 Opmerking Het betreft 'recreatieve' vergunningen. Het betreft 'recreatieve' vergunningen. Binnen deze handeling horen ook stukken met betrekking tot de voorwaarden waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen voor een vergunning.

(202.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het verlenen van vrijstellingen voor de recreatieve visserij met vaste vistuigen in de Nederlandse kustwateren
 Periode 1977-
 Grondslag Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, artt. 12 en 13
 Product ministeriële regelingen, bijv. Regeling vrijstelling visserij vaste vistuigen kustwateren 1988 (Stcrt. 1988, 91)

23.5 Schelpdiervergunningen

Andere visserijvergunningen die worden afgegeven, zijn gelieerd aan de volgende visserijactiviteiten:

- het opvissen van oesters, mosselen, spisula, ensis, enz.;
- de wijze van vissen (bijv. niet-mechanische kokkelvisserij, sleepnettvisserij);
- het uitzaaien van oesters of mosselen (per 2004: alle schelpdiersoorten).

Deze activiteiten hebben betrekking op zowel de kustvisserij als de zeevisserij.

Ten aanzien van de verstrekking van vergunningen voor de beoefening van visserijactiviteiten met betrekking tot schelpdiersoorten, is het volgende relevant. De regeling tot wijziging van de Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren (Stcrt. 2003, 252) wijzigde de genoemde beschikking zodanig dat de uitoefening van de visserij in de visserijzone, het zeegebied en de kustwateren op alle onder het regime van de Visserijwet 1963 vallende schelpdiersoorten aan een vergunningplicht onderhevig werd (dus niet alleen oesters en mosselen). (Hiertoe werd overigens ook de Regeling aanwijzing vissen, schaal- en schelpdieren aangepast.) De vergunningplicht geldt echter niet voor mosselen in de Waddenzee en mosselen en oesters in de Oosterschelde, indien daaruit afkomstig.

(203.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Bestuur der Visserijen op de Zeeuwse stromen 1945-1969
 Visserij-Inspectie 1945-1955
 Handeling Het verlenen van vergunningen voor de beoefening van schelpdiervisserijactiviteiten in de Nederlandse zee- en kustwateren
 Periode 1945-
 Grondslag o.a. Visserijwet 1963, art. 7; Visserijreglement voor de Waddenzee 1964, art. 11, lid 2; Visserijreglement voor de Zeeuwse stromen, art. 12, lid 2; Beschikking Verboden vistuigen in de gesloten gedeelten van de kustwateren, art. 3, lid 1; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, art. 11
 Product vergunningen
 Opmerking Het betreft vergunningen voor onder meer het zoeken en vissen van mosselzaad en het uitzaaien van mosselen en oesters op percelen. Ook het rapen van schaal- en schelpdieren kan hier worden ondergebracht. Het betreft tevens vergunningen voor de mechanische en de niet-mechanische kokkelvisserij (sinds 1974). Binnen deze handeling horen ook stukken met betrekking tot de voorwaarden waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen voor een vergunning.

(204.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het verlenen van vrijstellingen voor de beoefening van schelpdiervisserijactiviteiten in de Nederlandse zee- en kustwateren
 Periode 1945-
 Grondslag o.a. Visserijreglement voor de Zeeuwse stromen 1964, art. 14, lid 1; Visserijreglement voor de Waddenzee 1964, art. 13, lid 1; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, artt. 12 en 13
 Product ministeriële regelingen

(205.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Visserij-inspectie 1945-1955
 Bestuur der Visserijen op de Zeeuwse stromen 1945-1969
 Handeling Het verlenen van ontheffingen voor de beoefening van schelpdiervisserijactiviteiten in de Nederlandse zee- en kustwateren
 Periode 1945-
 Grondslag o.a. Visserijreglement voor de Zuidhollandse stromen 1964, art. 13, lid 2; Visserijreglement voor de Zeeuwse stromen 1964, art. 14, lid 2; Visserijreglement voor de Waddenzee 1964, art. 13, lid 2; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, artt. 12 en 13
 Product ontheffingen

23.6 Garnalenvergunningen

Een belangrijke categorie vergunningen, die ook steeds als afzonderlijke categorie is blijven bestaan, wordt gevormd door de garnalenvergunningen. Tot aan 2002 vormden deze vergunningen een beheersinstrument voor de omvang van de garnalenvloot. Vergunningen werden wel of niet afgegeven en daarmee groeide de garnalenvloot wel of niet. Het tot dan toe bestaande stelsel (met de mogelijkheid van overdracht en overschrijving van vergunningen) kon echter niet de capaciteit (motorvermogen en tonnage) van het segment regelen. Bij wijziging van artikel 11 van de Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren (Stcrt. 2001, 250) werd de verlening van garnalenvergunningen gekoppeld aan het motorvermogen en de tonnages van de vissersvaartuigen (het principe dat ook al werd toegepast bij het licentiesysteem). Bij overdracht of overschrijving van de garnalenvergunning kan deze capaciteit worden afgeroomd.

(206.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het verlenen van garnalenvergunningen
 Periode 1945-
 Grondslag o.a. Visserijwet 1963, art. 7; Beschikking regeling garnalenvangst, art. 1, lid 1; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, art. 11
 Product vergunningen
 Opmerking Binnen deze handeling horen ook stukken met betrekking tot de voorwaarden waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen voor een vergunning.

(207.)
 Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
 Handeling Het vaststellen van het capaciteitsafromingspercentage bij overdracht of overschrijving van garnalenvergunningen
 Periode 2002-
 Grondslag Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, art. 11
 Product regelingen

23.7 Overige vergunningen kustvisserij

Vergunningen kunnen ook worden verleend voor de visserij op de vrije gronden ofwel de visserijgronden buiten de vaste visvakken.

(208.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verlenen van (overige) vergunningen voor de visserij op de vrije gronden in de Nederlandse kustwateren
Periode	1945-
Grondslag	Visserijwet 1963, art. 7; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, art. 11
Product	vergunningen
Opmerking	Niet te verwarren met de 'standaardvergunningen' voor de visserij met vaste vistuigen op de vrije gronden

23.8 Overdracht van vergunningen kustvisserij

(209.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het beslissen op een verzoek tot overdracht van een vergunning voor de kustvisserij
Periode	2002-
Grondslag	bijv. Beschikking regeling garnalenvangst; Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren, art. 11
Product	beschikkingen

23.9 Toestemmingsbewijzen Eems/Dollard

Op 8 april 1960 werd ondertekend het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland tot regeling van de samenwerking in de Eemsmonding (Eems-Dollardverdragen) tot regeling van de samenwerking met betrekking tot het waterbeheer en het natuurbeheer in de Eemsmonding (Eems-Dollardmilieuprotocol) (Trb. 1960, 69). Op grond van artikel 41, lid 4b, van het Eems-Dollardverdrag is een toestemmingsbewijs voor de uitoefening van de visserij in de Eemsmonding noodzakelijk.

(210.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland
Handeling	Het verlenen van toestemmingsbewijzen voor visserijactiviteiten in het Eems/Dollard-gebied
Periode	1960-
Grondslag	Eems-Dollardverdrag, art. 41, lid 4b
Product	vergunningen
Opmerking	De aanvragen dienen te worden ingediend bij de directeur van de Directie Noord (Waddenzee), dan wel bij de het College van GS van Zeeland (Oosterschelde).

23.10 Vergunningen uit hoofde van de Natuurbeschermingswet

Bepaalde gebieden die zijn aangewezen voor de uitoefening van visserijactiviteiten, zijn ook gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet (Waddenzee, Oosterschelde). Artikel 12, lid 1, van die wet bepaalt dat het zonder vergunning van de minister verboden is om handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen die schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van een beschermd natuurmonument of die een beschermd natuurmonument ontsieren. Deze vergunningplicht geldt daarmee ook voor de visserij met vaste vistuigen, de bodemberoerende visserij en de visserij op mosselen, kokkels en oesters. In 2003 is deze vergunning voorschrijvende bepaling geëffectueerd.

(211.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland
Handeling	Het verlenen van vergunningen voor visserijactiviteiten uit hoofde van de Natuurbeschermingswet
Periode	2003-
Grondslag	Natuurbeschermingswet, art. 12
Product	vergunningen
Opmerking	De aanvragen dienen te worden ingediend bij de directeur van de Directie Noord (Waddenzee), dan wel bij de het College van GS van Zeeland (Oosterschelde).

24. Visrechtbeheer: huurovereenkomsten

De Rijksoverheid kan, net als alle grondbezitters, visrechten (privaatrechtelijk) verhuren. Dit geldt voor de binnenvisserij (zie desbetreffend Rapport Institutioneel Onderzoek), maar ook voor bepaalde onderdelen van de kustvisserij.

24.1 Oester- en mosselvisserij

De uitgifte van visrecht door middel van huurovereenkomsten gebeurt ten behoeve van de oester- en mosselcultuur. De kwekers huren percelen waarop de oesters en mosselen tot wasdom komen. Met de oester- en de mosselvisserij werden in het verleden steeds huurovereenkomsten gesloten voor het gehele visrecht op de door hen gehuurde percelen. Overige vissers konden daardoor niet op die plaatsen vissen. Tegenwoordig worden slechts huurovereenkomsten gesloten voor het visrecht uitsluitend voor zover dit betreft het kweken van mosselen of oesters en het vissen van schelpdieren en zeesterren.

(212.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het sluiten van overeenkomsten betreffende de verhuur van voor de oester- en mosselvisserij te gebruiken percelen
Periode	1945-
Grondslag	Visserijwet 1931; Visserijwet 1963, art. 7; Burgerlijk Wetboek
Product	huurovereenkomsten
Opmerking	De uitgifte van percelen kan plaatsvinden bij openbare inschrijving, waarbij het hoogste bod wordt gehonoreerd.

24.2 Vaste visvakken

Een ander soort huurovereenkomst gaat over het toewijzen van een vaste visplaats in de kustwateren. Dergelijke (privaatrechtelijke) overeenkomsten zijn gesloten voor bijvoorbeeld de Oosterschelde (o.a. ten behoeve van de kreeftvisserij) en de Waddenzee. Op grond van deze huurovereenkomsten hebben de huurders het recht om met bepaalde vaste vistuigen te vissen in bepaalde, nader omschreven visvakken waarvan de Staat eigenaar is. De vistuigen worden vermeld in een nader op te stellen vrijstellingsregeling, die in de plaats zal komen van de publiekrechtelijke vaste-vistuigenvergunning die dan geldt voor de desbetreffende visvakken. Het recht om de visserij met vaste vistuigen uit te oefenen in de vaste visvakken, is overdraagbaar.

De visvakken werden om niet aan de vissers verhuurd. Vanaf 2003 is aan de nieuw te sluiten huurovereenkomsten een huurprijs gekoppeld.

(213.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Handeling Het sluiten van overeenkomsten betreffende de verhuur van vaste visplaatsen in aangewezen kustwateren
Periode 1945-
Grondslag Visserijwet 1963, art. 7; Burgerlijk Wetboek
Product huurovereenkomsten

25. Visplannen kustvisserij

Analoog aan de ontwikkelingen in de zeevisserij is het ook in de kustvisserij gekomen tot het vastleggen van gegevens en planningen in visplannen.

(214.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het beheren en toetsen van toegezonden visplannen (kustvisserij)
Periode ca. 1992-
Bron Beleidsbesluit Vaste Vistuigen
Product afschriften visplannen

DEEL 10 - ALGEMEEN: CONTROLE EN TOEZICHT

26. Controle en toezicht

26.1 Algemeen

Zoals op alle beleidsvelden geldt ook voor het visserijbeleid dat controle noodzakelijk is om naleving van wet- en regelgeving te bevorderen. Controlebepalingen en -werkzaamheden zijn er dan ook van meet af aan geweest. Ook bij de totstandkoming van het Europese visserijbeleid werd voorzien in controlemaatregelen. In de loop der tijd is de nadruk op verantwoording - en daarmee op controle en toezicht - wel steeds sterker geworden.

Tot aan de vorming van het Europese visserijbeleid werd de controle op naleving van de visserijwet- en regelgeving gefundeerd op de Nederlandse wetgeving (de Visserijwetten en andere kaderregelingen). Daarna waren het de verschillende Europese verordeningen die de toon aangaven. Met name Verordening (EEG) nr. 2057/82 en Verordening (EG) nr. 2847/93 zijn in dit verband te noemen. Een groot aantal bepalingen uit de algemenere verordeningen is - ondanks dat de verordeningen rechtstreeks bindend zijn - in Nederlandse regelgeving omgezet. Daar waar dat het geval is, worden de Nederlandse regelingen afzonderlijk uitgewerkt. Eerst komen in dit hoofdstuk echter verschillende wat algemenere handelingen betreffende controle, toezicht en inspectie aan de orde.

Bij deze algemenere handelingen kan worden gedacht aan een scala van aan controle onderhevige zaken:

- het voldoen aan vergunningvoorwaarden (bijvoorbeeld ten aanzien van licenties en visvergunningen - controle op motorvermogen);
- het uitvoeren van periodieke controles bij instanties die financiële steun ontvangen of controle van de erkenningsvoorwaarden van producentenorganisaties;
- vangsthoeveelheden;
- enz.

Controles kunnen worden uitgevoerd door ambtenaren van de AID (onderdeel van LNV) en door ambtenaren van LASER (agentschap van LNV). Maandverslagen van de AID-controles gaan naar het ministerie.

(215.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het aanwijzen van ambtenaren belast met de controle op naleving van de uit de wet- en regelgeving betreffende de zee- en kustvisserij voortvloeiende bepalingen
Periode	1945-
Grondslag	Visserijwet 1931, art. 26; Visserijwet 1963, art. 59
Product	Beschikking aanwijzing opsporingsambtenaren (Stcrt. 1964, 96)
Opmerking	In genoemde beschikking werden de ambtenaren van de AID van het ministerie van Landbouw en Visserij aangewezen. In latere regelingen zijn bijvoorbeeld ook LASER-ambtenaren hiertoe aangewezen.

- (216.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende controle op de visserijactiviteiten
Periode 1945-
Grondslag o.a. Visserijwet 1931, art. 26; Visserijwet 1963; Reglement zee- en kustvisserij 1977, art. 3
Product o.a. Regeling technische maatregelen (Stcrt. 1983, 31); Regeling opgave zeevis (Stcrt. 1984, 219); Regeling eisen aan administraties van transacties inzake zeevis (Stcrt. 1984, 219); Beschikking plaatsing opgavebussen (Stcrt. 1985, 11); Regeling bijhouden EEG-logboek en opgave zeevis (Stcrt. 1985, 64); Regeling logboek en opgave zeevis 1987 (Stcrt. 1987, 194); Regeling stelselmatige controle bij aanlanding 1988 (Stcrt. 1987, 253); Subsidieregeling satellietvolgapparatuur 2003 (Stcrt. 1999, 202); Regeling technische maatregelen 2000 (Stcrt. 1999, 252)
- (217.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het in het kader van controle op de visserijactiviteiten registreren en aan de EC melden van vangstgegevens
Periode 1945-
Grondslag Europese verordeningen, bijv. Verordening (EEG) nr. 2057/82, art. 9, lid 1; Verordening (EG) nr. 2091/98, art. 4; Verordening (EG) nr. 2847/93, art. 15
Product registraties
Opmerking Het betreft hier de registratie (sec) van de hoeveelheden van aan TAC's of quota onderworpen visbestanden.
- (218.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het uitvoeren van controles op de visserijactiviteiten
Periode 1945-
Grondslag o.a. Visserijwet 1963, artt. 59 en 60; Regeling opgave zeevis (Stcrt. 1984, 219); Beschikking plaatsing opgavebussen (Stcrt. 1985, 11); Regeling bijhouden EEG-logboek en opgave zeevis (Stcrt. 1985, 64); Regeling logboek en opgave zeevis 1987 (Stcrt. 1987, 194)
Product rapportages
Opmerking Het betreft zowel administratieve controles (bijv. logboeken/opgaveformulieren zeevis, aanlandingsgegevens) als fysieke controles (bijv. motorvermogen).
- (219.)
Actor Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling Het aan de EC verstrekken van gegevens die voortvloeien uit controles op visserijactiviteiten
Periode 1982-
Grondslag Europese verordeningen, o.a. Verordening (EEG) nr. 2241/87, art. 4, later 5; Verordening (EEG) nr. 2847/93, art. 6; Verordening (EG) nr. 2943/95, art. 5
Product rapportages
Opmerking Het gaat hierbij om een scala aan gegevens: aantal geïnspecteerde vissersvaartuigen, hun nationaliteit, de aard van de geconstateerde overtredingen en de naar aanleiding van deze overtredingen ondernomen stappen, meldingen van gedragingen die een ernstige inbreuk vormen op de GVB-voorschriften, enz.

26.2 Logboek en opgave zeevis

Ter controle van de naleving van de maatregelen betreffende de vangstbeperking werd een regeling (Regeling opgave zeevis - Stcrt. 1984, 219) in het leven geroepen die aanvoerders van vis ertoe verplichtte hun logboek (tevens opgaveformulier) zo spoedig mogelijk na de aanvoer, vóór de lossing, te deponeren in een daartoe bestemde opgavebus in de haven van aanvoer. In het logboek dienen de vangsten van de in de regeling genoemde vissoorten te worden vermeld. De gegevens dienen enkele jaren door de schipper te worden bewaard. In een afzonderlijke regeling (Beschikking plaatsing opgavebussen vangstregistratie - Stcrt. 1985, 11) werden de plaatsen vastgesteld van de opgavebussen waarin de vangstopgaven moeten worden gedeponeerd.

De Regeling logboek en opgave zeevis 1987 (Stcrt. 1987, 194) werd in 2001 aangevuld met een artikel 4a, dat betrekking heeft op derde landen die een ander logboek voorschrijven. Het artikel regelt de toezending van relevante gegevens, al dan niet via datatransmissie met satellietvolgapparatuur, aan de AID te Kerkrade.

26.3 Administratie van transacties

Ook door middel van controle van administraties kan de hand worden gehouden aan naleving van de vangstbeperkende maatregelen. Middels de Regeling eisen aan administraties van transacties inzake zeevis (Stcrt. 1984, 219) is naast de fysieke controle ook administratieve controle mogelijk. Uit de administraties moet blijken welke vissoort is aangevoerd, hoeveel en uit welk vangstgebied de vis afkomstig is. De administratieplicht geldt voor zowel de aanvoerder van vis als voor de visafslagen en de kopers van vis die deze direct van de aanvoerder betrekken. Artikel 5 van de regeling stelt dat alle desbetreffende aantekeningen en bescheiden, zoals nota's, brieven en andere bewijsstukken, boeken, registers of andere hulpmiddelen voor de duur van twee kalenderjaren na opstelling of verkrijging ervan moeten worden bewaard.

26.4 Stelselmatige controle bij aanlanding

Met ingang van 1 januari 1988 trad de Regeling stelselmatige controle bij aanlanding 1988 (Stcrt. 1987, 253) in werking. Voor een effectieve controle op de naleving van de communautaire vangstbeperkende maatregelen werd bepaald dat elke aanlanding van bepaalde vissoorten in daartoe aangewezen havens moest plaatsvinden, waarbij ook beperking van de lostijden is vastgelegd. Het lossen kan plaatsvinden na verkregen toestemming van een ambtenaar van de AID. De visser kan verzoeken de toestemming te laten plaatsvinden door een functionaris die door de minister is aangewezen voor de registratie- en verificatiewerkzaamheden in het kader van deze regeling.

(220.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verlenen van toestemming voor het lossen van vis
Periode	1988-
Grondslag	Regeling stelselmatige controle bij aanlanding 1988, art. 3, lid 1
Product	administratie
Opmerking	Het lossen van vis kan pas plaats vinden na verkregen toestemming van een ambtenaar van de AID of een door de minister aangewezen functionaris die namens de AID-ambtenaar de registratie- en verificatiewerkzaamheden verricht.

(221.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het aanwijzen van een functionaris voor de registratie- en verificatiewerkzaamheden in het kader van de stelselmatige controle bij aanlanding
Periode	1988-
Grondslag	Regeling stelselmatige controle bij aanlanding 1988, art. 3, lid 2
Product	beschikking
Opmerking	Het lossen van vis kan pas plaats vinden na verkregen toestemming van een ambtenaar van de AID. De visser kan verzoeken die toestemming te laten plaatsvinden door een functionaris die door de minister van landbouw en visserij is aangewezen voor de registratie- en verificatiewerkzaamheden. Deze verleent de toestemming dan namens de AID-ambtenaar.

26.5 Satellietvolgapparatuur

Artikel 10 van de Regeling technische maatregelen bepaalt dat het met ingang van 30 juni 1998 verboden is om met een bepaald type vissersvaartuigen de visserij uit te oefenen indien deze niet beschikken over door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) goedgekeurde satellietvolgapparatuur. Die bepaling strekt ter implementatie van de Verordeningen (EG) nrs. 2847/93 en 1489/97.

Op grond van een beschikking van de EC van 20 mei 1999 kan de aanschaf van satellietvolgapparatuur worden gesubsidieerd. In dat kader kwam in 1999 de Subsidieregeling satellietvolgapparatuur 2003 (Stcrt. 1999, 202) tot stand.

In mandaat uitgevoerd door LASER (Stcrt. 2003, 128): beslissen over subsidietoekenning.

(222.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het beslissen op een verzoek tot goedkeuring van satellietvolgapparatuur
Periode	1998-
Grondslag	Regeling technische maatregelen, als gewijzigd, art. 10; Regeling technische maatregelen 2000, art. 10
Product	beschikking
Opmerking	Voorgenomen wijzigingen aan goedgekeurde apparatuur dienen schriftelijk aan de minister te worden gemeld, waarna deze beslist of de goedkeuring wordt gehandhaafd.

(223.)	
Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het beslissen op een verzoek tot toekenning van subsidie voor satellietvolgapparatuur
Periode	1998-
Grondslag	Subsidieregeling satellietvolgapparatuur, art. 2, lid 1
Product	beschikking

DEEL 11 - OVERIGE ONDERWERPEN

27. Wetenschappelijk onderzoek en beheerstaken

In het kader van beleid en regelgeving voert LNV ook zelf onderzoek uit (of laat dat doen) met onderzoeksschepen. Het onderzoek richt zich vaak op aspecten van het visstandbeheer, maar ook onderzoek in het kader van het visserijstructuurbeleid (bijv. experimentele visserij) kan door of in opdracht van LNV worden uitgevoerd. Voor onderzoek wordt verwezen naar de algemene handelingen aan het begin van dit document.

De bouw en financiering van onderzoeksschepen is in de loop der tijd verschillende keren door LNV opgepakt.

Ook specifieke beheers- en uitvoeringstaken worden door de LNV-schepen uitgevoerd. Te denken valt aan het "natte perceelbeheer", zoals bebakening, monitoring, bepaling theoretische productiewaarden, oordeelsvorming over de aanleg van nieuwe schelpdierpercelen, enz.

(224.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden en begeleiden van de bouw van vaartuigen bestemd voor onderzoek, alsmede voor visserijbegeleiding en toezicht
Periode	1945-
Bron	begrotingen LNV
Product	o.a. contracten

(225.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het financieren en exploiteren van (de bouw van) vaartuigen bestemd voor onderzoek, alsmede voor visserijbegeleiding en toezicht
Periode	1945-
Bron	begrotingen LNV

(226.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het met behulp van zeeschepen (doen) uitvoeren van specifieke beheerstaken in het kader van de zee- en kustvisserij
Periode	1945-
Bron	begrotingen LNV, nota's
Product	correspondentie, rapportages
Opmerking	Te denken valt o.a. aan bebakening en monitoring.

Om het wetenschappelijk onderzoek mogelijk te maken, is in verschillende regelingen een bepaling opgenomen betreffende ontheffing van een verbod dat in die regeling is opgenomen, voor zover het betreft het uitoefenen van de visserij ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek. Voorbeelden: ontheffing van verboden voortvloeiende uit de Regeling technische maatregelen of de Regeling vangstbeperking.

(227.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het verlenen van ontheffing van bepalingen van regelingen inzake de zee- en kustvisserij voorzover het betreft het uitoefenen van de visserij ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek
Periode	1945-
Grondslag	o.a. Visserijwet 1963, art. 6, lid 9 (consenten); Beschikking maaswijdte netten zeevisserij, art. 7; Beschikking regeling vangstbeperking, als gewijzigd, art. 3, lid 4 (later: lid 5); Regeling vangstbeperking, art. 2, lid 6; Beschikking uitvoering EEG-verordening technische maatregelen, art. 10; Regeling technische maatregelen 2000, art. 14
Product	beschikkingen

Het komt ook voor dat er (via het ministerie van Buitenlandse Zaken) verzoeken uit andere landen binnenkomen om onderzoek te mogen verrichten in de Nederlandse wateren. Er hoeft hiervoor geen officiële, op wet- en regelgeving gebaseerde vergunning te worden afgegeven. Meestal wordt volstaan met een soort verklaring van geen bezwaar.

(228.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het geven van toestemming voor het door een buitenlandse instantie verrichten van wetenschappelijk onderzoek in de Nederlandse wateren
Periode	1945-
Bron	beschrijving archief Directie Visserij (mei 2000)
Product	verklaringen van geen bezwaar

Ten aanzien van diepzeevis werd bij Verordening (EG) nr. 2347/2002 besloten dat het met het oog op goede wetenschappelijke adviezen dienstig zou zijn om allerlei gegevens terzake te laten verzamelen door onafhankelijke wetenschappelijke waarnemers. Hiervoor moeten de lidstaten bemonsteringsplannen opstellen.

(229.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het aanwijzen van wetenschappelijke waarnemers die informatie verzamelen en aanleveren betreffende bepaalde visbestanden
Periode	2003-
Grondslag	Verordening (EG) nr. 2347/2002, art. 8
Opmerking	De verordening van 2002 heeft betrekking op diepzeevisbestanden.

(230.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het opstellen van een bemonsteringsplan voor wetenschappelijke waarnemers die informatie verzamelen en aanleveren betreffende bepaalde visbestanden
Periode	2003-
Grondslag	Verordening (EG) nr. 2347/2002, art. 8
Product	bemonsteringsplannen

28. Visserijstatistieken

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) levert aan andere instanties feiten en cijfers, maar stelt - mede met het oog op de beleidsvorming en -verantwoording - ook zelf statistieken vast.

(231.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het opstellen van visserijstatistieken
Periode	1945-
Bron	begrotingen
Product	statistieken

29. Walvisvangst

De walvisvangst is altijd een beladen onderwerp geweest. Baleinwalvissen en potvissen (die onder de term 'walvissen' worden gevangen) zijn immers snel bedreigde soorten. Nederland sloot zich in 1946 aan bij het Verdrag tot regeling van de walvisvangst (met bijbehorend reglement) (Walvisverdrag, Stb. 1946, I 534 - zie voor de handeling terzake het hoofdstuk betreffende de algemene internationale handelingen).

In 1960 werd de Wet op de walvisvangst 1960 (Stb. 1960, 410) tot stand gebracht, in samenhang daarmee de Wet Goedkeuring der opzegging van het Walvisverdrag (Stb. 1960, 409).

De thans nog van kracht zijnde walviswet machtigt de minister om eisen en voorwaarden te stellen aan de walvisvangst (bijv. ten aanzien van de quotering). Aan de vergunning kunnen voorwaarden worden verbonden ter bescherming van de walvisstand dan wel ter bevordering van het wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot walvissen. Ook kunnen deze voorschriften regels inhouden betreffende het vangen, doden of verwerken van walvissen in bepaalde tijdvakken, omtrent het tijdstip waarop de walvisvangst ieder seizoen moet worden gestaakt en over de door de vergunninghouder met betrekking tot de walvisvangst te verstrekken gegevens.

In de praktijk worden de walvisvergunningen niet meer uitgegeven. Overigens is de Directie Natuur en niet de Directie Visserijen voor dit onderwerp verantwoordelijk, sinds 1995.

(232.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het voorbereiden dan wel zelf vaststellen van wet- regelgeving betreffende de walvisvangst
Periode	1945-
Product	Wet op de walvisvangst (Stb. 1951, 98); Wet op de walvisvangst 1960 (Stb. 1960, 410); Wet Goedkeuring der opzegging van het Walvisverdrag (Stb. 1960, 409)

(233.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het beslissen op een vergunningaanvraag tot het vangen of doden van walvissen dan wel het aan boord verwerken daarvan
Periode	1951-
Grondslag	Wet op de Walvisvangst, art. 1; Wet op de walvisvangst 1960, art. 2
Product	vergunningen

30. Schadeclaims

Het komt regelmatig voor dat er bij het vissen ongelukken gebeuren, waarbij door Nederlandse vissers schade wordt toegebracht aan buitenlandse vistuigen (of dat de Nederlandse vissers schade ondervinden). Als regel is dit een zaak tussen de beide partijen. Indien beide partijen bilateraal echter niet tot overeenstemming kunnen komen over de financiële afwikkeling van de schade, wordt er door de betrokken vissers vaak een beroep gedaan op de autoriteiten van het eigen land. Deze leggen de zaak dan voor aan de Directie Visserijen.

Op verzoek van de Deense autoriteiten is er zowel een (informele) Nederlandse commissie (vertegenwoordigd door de Directie Visserijen) als een Deense commissie ingesteld, met als doel de bemiddeling bij afhandeling van schade-incidenten (cf. Stcrt. 1975, 132).

(234.)

Actor	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Handeling	Het bemiddelen bij de afhandeling van geschillen tussen Nederlandse en buitenlandse vissers over schade-incidenten
Periode	1945-
Bron	Archief Directie Visserijen
Product	vergadersverslagen, correspondentie

BIJLAGEN

Afkortingen

AID	Algemene Inspectiedienst (ministerie van LNV)
DBL	Directie Beheer Landbouwgronden
EC	Europese Commissie
EEG	Europese Economische Gemeenschap
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EG	Europese Gemeenschap
EOGFL	Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw
EOGFL-O	Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, afdeling Oriëntatie
EPD	Enkelvoudig Programmeringsdocument
EU	Europese Unie
FIOV	Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij
GVB	Gemeenschappelijk Visserijbeleid
IVP-TNO	Instituut voor Visserijproducten TNO
LNO	Directie Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie
LNV	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
MOP	Meerjarig Oriëntatieprogramma
NEAFC	North East Atlantic Fisheries Convention
OP	Operationeel Programma
SFM	Sociaal Fonds voor de Maatschapvisserij
TAC	Total Allowable Catch

Begrippen

Biesheuevelgroepen	Groepen van vissers die zelf het beheer voeren over de toegewezen visquota.
Contingent	Hoeveelheid vis die een visser van een soort mag vangen.
Quotum	Zie 'Visquotum'
Speciaal visdocument	Een voorafgaande machtiging tot het uitoefenen van de visserij die aan een communautair vissersvaartuig wordt verleend ter aanvulling van zijn visvergunning en hem in staat stelt in een bepaalde periode visserijactiviteiten uit te oefenen in een bepaalde zone en voor een bepaalde tak van visserij.
Total Allowable Catch	Totaal toegestane vangst: door de EU-ministers van Visserij bepaalde maximumhoeveelheid van een bepaalde vissoort te vangen vis.
Visquotum	De hoeveelheid vis die een land per vissoort in een bepaald gebied mag vangen.

Lijst van geraadpleegde wet- en regelgeving

Het onderstaand, niet de pretentie van compleetheid voerend overzicht van wetten, *AMvB's*, besluiten en regelingen betreffende het zee- en kustvisserijbeleid is vanwege de diversiteit aan onderwerpen binnen dit beleidsterrein opgedeeld in rubrieken. Het volgt in grote lijnen de opbouw van het rapport. De wetten staan binnen elke rubriek in chronologische volgorde.

KADERWETGEVING (ZEE- en KUSTVISSERIJ)

Visserijwet 1931 (Stb. 1931, 410)

Visserijreglement voor de territoriale wateren (Stb. 1952, 430)

Visserijwet 1963 (Stcrt. 1963, 312)

Visserijreglement voor de Zuidhollandse stromen 1964 (Stb. 1964, 144)

Visserijreglement voor de Zeeuwse stromen (Stb. 1964, 145)

Visserijreglement voor de territoriale wateren 1964 (Stb. 1964, 166)

Uitvoeringswet Visserijverdrag 1967 (Stb. 1973, 476)

Reglement voor de visserijzone (Stb. 1970, 174)

Reglement voor de kustvisserij 1970 (Stb. 1970, 177)

Reglement Zeevisserij 1971 (Stb. 1971, 284)

Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren (Stcrt. 1977, 225)

Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren (Stcrt. 1977, 255)

Reglement zee- en kustvisserij 1977 (Stcrt. 1977, 666)

STRUCTUURBELEID VISSERIJSECTOR

Gemeenschappelijk visserijstructuurbeleid

Europees

Verordening (EEG) nr. 2141/70 van de Raad van 20 oktober 1970 houdende de totstandbrenging van een gemeenschappelijk structuurbeleid in de visserijsector (PbEG nr. L 236)

Verordening (EEG) nr. 101/76 van de Raad van 19 januari 1976 houdende de totstandbrenging van een gemeenschappelijk structuurbeleid in de visserijsector (PbEG nr. L 020)

Verordening (EEG) nr. 355/77 van de Raad van 15 februari 1977 inzake een gemeenschappelijke actie ter verbetering van de voorwaarden inzake verwerking en afzet van landbouwprodukten (PbEG nr. L 051)

Verordening (EEG) nr. 4028/86 van de Raad van 18 december 1986 inzake communautaire acties voor verbetering en aanpassing van de structuur van de visserij en de aquicultuur (PbEG nr. L 376)

Verordening (EEG) nr. 4042/89 van de Raad van 19 december 1989 betreffende de verbetering van de voorwaarden inzake verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten (PbEG nr. L 388)

Verordening (EG) nr. 2091/98 van de Commissie van 30 september 1998 betreffende de indeling van de communautaire vissersvloot en de visserij-inspanning in segmenten ten behoeve van de meerjarige oriëntatieprogramma's (PbEG nr. L 266)

Verordening (EG) nr. 1260/1999 van de Raad van 21 juni 1999 houdende algemene bepalingen inzake de Structuurfondsen (PbEG nr. L 161)

Gegevensverzameling

Verordening (EG) nr. 1543/2000 van de Raad van 29 juni 2000 tot instelling van een communautair kader voor het verzamelen en beheren van gegevens die essentieel zijn voor het gemeenschappelijk visserijbeleid (PbEG nr. L 176)

Beschikking 2000/439/EG van de Raad van 29 juni 2000 betreffende een financiële bijdrage van de Gemeenschap in de uitgaven van de lidstaten voor het verzamelen van gegevens, alsmede in de financiering van studies en modelprojecten ter ondersteuning van het gemeenschappelijk visserijbeleid (PbEG nr. L 176)

O&S-fonds voor de Visserij

Instellingsbesluit O&S-fonds voor de Visserij (Stcrt. 1975, 29)

Bestuursbesluiten O&S-fonds voor de Visserij (1975-)

Jaarverslagen O&S-fonds voor de Visserij (1975-1985)

Ontwikkeling, modernisering

Investeringsregeling markt en concurrentiekracht, onderdeel verwerking en afzet visserijproducten (Stcrt. 1998, 216)

Tijdelijke subsidieregeling promotie visserijproducten (Stcrt. 1999, 22)

Tijdelijke subsidieregeling verbetering uitrusting vissershavens (Stcrt. 1999, 61)

Tijdelijke stimuleringsregeling diversificatie vissershavens (Stcrt. 1999, 199)

Sanering

Regeling capaciteitsvermindering zeevisserij (Stcrt. 1999, 42)

Besluit Openstelling en vaststelling subsidieplafond Regeling capaciteitsvermindering zeevisserij (Stcrt. 1999, 180)

Regeling capaciteitsvermindering zeevisserij 2002 (Stcrt. 2001, 250)

Vergoedingsregeling voor uittreding van vissers uit de visserij 2003 (Stcrt. 2002, 151)

Regeling capaciteitsvermindering rondvisserij 2003 (Stcrt. 2003, 200)

Vergoedingsregeling voor uittreding van vissers uit de visserij 2003 (Stcrt. 2003, 247)

Aquacultuur

Tijdelijke subsidieregeling aquacultuur (Stcrt. 1999, 159)

Regeling capaciteitsvermindering rondvisserij 2003 (Stcrt. 2003, 200)

Overig

Regeling tegemoetkoming SFM-premielasten (Stcrt. 2001, 44)

Regeling Vaststelling aanvraagperiode en subsidieplafond Regeling tegemoetkoming SFM-premielasten (Stcrt. 2001, 44)

VISRECHT- EN VISSTANDBEHEER

Algemeen

Europees

Verordening (EEG) nr. 170/83 van de Raad van 25 januari 1983 tot instelling van een communautaire regeling voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden (PbEG nr. L 24)

Verordening (EEG) nr. 3760/92 van de Raad van 20 december 1992 tot invoering van een communautaire regeling voor de visserij en de aquacultuur (PbEG nr. L 389)

Verordening (EG) nr. 2371/2002 inzake de instandhouding en de duurzame exploitatie van de visbestanden in het kader van het gemeenschappelijke visserijbeleid (PbEG nr. L 358)

Aanwijzing visserijgebieden en -zones, aanwijzing vissen, leges

Besluit van 21 mei 1964, houdende uitvoering van artikel 1, vierde lid, onder b en c, van de Visserijwet 1963 (Stb. 1964, 163)

Besluit aanwijzing zeegebieden en kustwateren 1970 (Stb. 1970, 176)

Machtigingswet instelling visserijzone (Stb. 1977, 345)

Uitvoeringsbesluit Machtigingswet instelling visserijzone (Stb. 1977, 665)

Beschikking Toegang Nederlandse vissers in 12-mijlszones EG-Lid-Staten (Stcrt. 1982, 253)

Regeling aanwijzing vissen, schaal- en schelpdieren (Stcrt. 1982, 253)

Regeling instelling 12-mijlszone (Stcrt. 1983, 165)

Legesbesluit visserijdocumenten (Stb. 2000, 492)

Registratie

Europees

Verordening (EEG) Nr. 163/89 van de Commissie van 24 januari 1989 betreffende het gegevensbestand inzake de vissersvaartuigen van de Gemeenschap (PbEG nr. L 020)

Verordening (EG) nr. 109/94 van de Commissie van 19 januari 1994 betreffende het communautaire gegevensbestand van vissersvaartuigen (PbEG nr. L 019)

Verordening (EG) nr. 2090/98 van de Commissie van 30 september 1998 betreffende het communautaire gegevensbestand van vissersvaartuigen (PbEG nr. L 266)

Verordening (EG) nr. 26/2004 van de Commissie van 30 december 2003 betreffende het communautaire gegevensbestand over de vissersvloot (PbEG nr. L 005)

Nationaal

Besluit van den 23sten Juni 1932, betreffende de registers voor de zee- en kustvisschersvaartuigen en het voeren van lettertekens en nummers door de kustvisschersvaartuigen (Stb. 1932, 314)

Registratiebesluit vissersvaartuigen (Stb.1964, 143)

Beschikking tot vaststelling van regelen omtrent het voeren van lettertekens en nummers door vissersvaartuigen (Stcrt. 1964, 96)

Beschikking (later: Regeling) registratie vissersvaartuigen (Stcrt. 1964, 96)

Besluit nationaliteitsbewijs vissersvaartuigen (Stb. 1974, 469)

Beschikking (later: Regeling) lettertekens en nummers vissersvaartuigen (Stcrt. 1978, 55)

Regeling registratienummers op kleine vaartuigen en markeerboeien (Stcrt. 1991, 30)

Registratieregeling vissersvaartuigen 1998 (Stcrt. 1998, 40)

Besluit registratie vissersvaartuigen 1998 (Stb. 1998, 61)

Regeling Erkenning aanvoergegevensbestanden visserij (Stcrt. 1998, 140)

Licenties

Beschikking (later: Regeling) visserijlicentie (Stcrt. 1984, 253)

Opkoopregeling gereserveerde licenties (Stcrt. 2002, 249)

Vaststelling aanvraagperiode subsidie Opkoopregeling gereserveerde licenties 2003 (Stcrt. 2002, 249)

Wijziging Regeling visserijlicentie en Beschikking visserij visserijzone, zeegebied en kustwateren (Stcrt. 2003, 42)

Communautaire visvergunningen

Europees

Verordening (EG) nr. 3690/93 van de Raad van 20 december 1993 tot invoering van een communautair stelsel van regels voor de minimuminformatie die visvergunningen moeten bevatten (PbEG nr. L 341)

Nationaal

Regeling visvergunning (Stcrt. 2003, 252)

Visdocumenten

Verordening (EG) nr. 1627/94 van de Raad van 27 juni 1994 tot vaststelling van algemene bepalingen inzake speciale visdocumenten (PbEG nr. L 171)

Verordening (EG) nr. 3317/94 van de Raad van 22 december 1994 tot vaststelling van algemene bepalingen inzake machtiging tot het verrichten van visserijactiviteiten in de wateren van een derde land in het kader van een visserijovereenkomst (PbEG nr. L 350)

Verordening (EG) nr. 2943/95 van de Commissie van 20 december 1995 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1627/94 van de Raad tot vaststelling van algemene bepalingen inzake speciale visdocumenten (PbEG nr. L 308)

Machtigingen, bijzondere visvergunningen

Verordening (EG) nr. 2027/95 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 15 juni 1995 tot invoering van een regeling voor het beheer van de visserij-inspanning voor bepaalde vangstgebieden en visbestanden van de Gemeenschap (PbEG nr. L 199)

Verordening (EG) nr. 2791/1999 van de Raad van 16 december 1999 tot vaststelling van controlemaatregelen voor het gebied waarop het Verdrag inzake toekomstige multilaterale samenwerking op visserijgebied in het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan van toepassing is (PbEG nr. L 337)

Technische maatregelen

Europees

Verordening (EEG) nr. 2527/80 van de Raad van 30 september 1980 houdende technische maatregelen voor de instandhouding van de visbestanden (PbEG nr. L 258)

Verordening (EG) nr. 894/97 van de Raad van 29 april 1997 houdende technische maatregelen voor de instandhouding van de visbestanden (PbEG nr. L 132)

Verordening (EG) nr. 850/98 van de Raad van 30 maart 1998 voor de instandhouding van de visbestanden via technische maatregelen voor de bescherming van jonge exemplaren van mariene organismen (PbEG nr. L 125)

Nationaal

Waddenzeevisscherijreglemen 1932 (Stb. 1932, 316)

Wet op de maaswijdte van zeevisnetten (Stb. 1954, 250)

Visserijreglement voor de Zuidhollandse Stromen (Stb. 1964, 144)

Visserijreglement voor de Zeeuwse Stromen (Stb. 1964, 145)

Visserijreglement voor de Waddenzee (Stb. 1964, 155)

Besluit bescherming zeevissoorten (Stb. 1964, 160)

Reglement minimummaten en gesloten tijden 1970 (Stb. 1970, 178)

Beschikking maaswijdte netten zeevisserij (Stcrt. 1977, 225)

Beschikking uitvoering EEG-verordening technische maatregelen voor de instandhouding van visvoorraden (Stcrt. 1980, 198)

Beschikking technische maatregelen voor de instandhouding van visvoorraden (Stcrt. 1981, 209)

Regeling technische maatregelen (Stcrt. 1983, 31)

Reglement minimummaten en gesloten tijden 1985 (Stb. 1985, 301)

Regeling technische maatregelen 2000 (Stcrt. 1999, 252)

Quotering

Vangstbeperking

Beschikking vangstbeperking andere zeevissoorten dan tong en schol 1978 (Stcrt. 1978, 64/70)

Beschikking visserij EG-Lid-Staten in Nederlandse visserijzone (Stcrt. 1982, 253)

Beschikking voorlopige regeling vangstbeperking tong en schol 1984 (Stcrt. 1983, 254)

Beschikking regeling vangstbeperking (Stcrt. 1984, 254)

Regeling vangstbeperking (Stcrt. 1993, 252)

Contingentering

Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee (Stcrt. 1976, 63)

Beschikking regeling contingentering tong en schol Noordzee 1987 (Stcrt. 1986, 252)

Regeling contingentering makreel westelijke wateren 1996 (Stcrt. 1995, 252)

Regeling contingentering tong en schol 1996 (Stcrt. 1995, 252)

Regeling contingentering makreel westelijke wateren 1996 (Stcrt. 1995, 252)

Regeling contingentering zeevis (Stcrt. 1996, 250)

Regeling tegemoetkoming beheerkosten Biesheuvelgroepen (Stcrt. 2001, 133)

Stilligregelingen, zeedagenregelingen

Stilligregeling 1986 (Stcrt. 1986, 58)

Stilligregeling 1987 (Stcrt. 1986, 252)

Zeedagenregeling 1987 (Stcrt. 1987, 62)

Zeedagenregeling 1988 (Stcrt. 1987, 253)

Zeedagenregeling 1991 (Stcrt. 1990, 253)

Zeedagenregeling 1996 (Stcrt. 1995, 252)

Tijdelijke Regeling zeedagen 1998 (Stcrt. 1997, 250)

Zeedagenregeling 2003 (Stcrt. 2003, 21)

Visserij-inspanning herstelplannen

Regeling visserij-inspanning herstelplannen (Stcrt. 2004, 20)

MARKTORDENING

Europees

Verordening (EEG) nr. 2142/70 van de Raad van 20 oktober 1970 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten (PbEG nr. L 236)

Verordening (EEG) nr. 170/71 van de Raad van 26 januari 1971 betreffende de erkenning van de producentenorganisaties in de visserijsector (PbEG nr. L 023)

Verordening (EEG) nr. 100/76 van de Raad van 19 januari 1976 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten (PbEG nr. L 020)

Verordening (EEG) nr. 105/76 van de Raad van 19 januari 1976 betreffende de erkenning van de producentenorganisaties in de visserijsector (PbEG nr. L 020)

- Verordening (EEG) nr. 3796/81 van de Raad van 29 december 1981 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten (PbEG nr. L 379)
- Verordening (EEG) Nr. 3687/91 van de Raad van 28 november 1991 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten (PbEG nr. L 354)
- Verordening (EEG) nr. 3759/92 van de Raad van 17 december 1992 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten en producten van de aquacultuur (PbEG nr. L 388)
- Verordening (EG) nr. 2636/95 van de Commissie van 13 november 1995 tot vaststelling van de voorwaarden voor de verlening van de specifieke erkenning en financiële steun aan producentenorganisaties in de visserijsector ter verbetering van de kwaliteit van hun producten (PbEG nr. L 271)
- Verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad van 17 december 1999 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten en producten van de aquacultuur (PbEG nr. L 017)
- Verordening (EG) nr. 1924/2000 van de Commissie van 11 september 2000 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad wat betreft de verlening van de specifieke erkenning aan producentenorganisaties in de visserijsector ter verbetering van de kwaliteit van hun producten (PbEG nr. L 230)
- Verordening (EG) nr. 2508/2000 van de Commissie van 15 november 2000 tot vaststelling van de bepalingen ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad wat betreft de werkprogramma's in de visserijsector (PbEG nr. L 289)
- Verordening (EG) nr. 2509/2000 van de Commissie van 15 november 2000 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad wat betreft de toekenning van een financiële vergoeding voor het uit de markt nemen van bepaalde visserijproducten (PbEG nr. L 289)
- Verordening (EG) nr. 2493/2001 van de Commissie van 19 december 2001 betreffende de afzet van bepaalde uit de markt genomen visserijproducten (PbEG nr. L 337)

FINANCIERINGSASPECTEN

Europees

- Beschikking 89/631/EEG van de Raad van 27 november 1989 betreffende een financiële bijdrage van de Gemeenschap in de uitgaven van de Lid-Staten om de communautaire regeling voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden te doen naleven (PbEG nr. L 364)
- Verordening (EEG) nr. 2080/93 van de Raad van 20 juli 1993 tot vaststelling van bepalingen voor de uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2052/88 met betrekking tot het financieringsinstrument voor de oriëntatie van de visserij (PbEG nr. L 193)
- Beschikking 95/527/EG van de Raad van 8 december 1995 betreffende een financiële bijdrage van de Gemeenschap in sommige uitgaven van de Lid-Staten voor de tenuitvoerlegging van de in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid geldende controleregeling (PbEG nr. L 301)
- Verordening (EG) nr. 1263/1999 van de Raad van 21 juni 1999 betreffende het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (PbEG nr. L 161)
- Verordening (EG) nr. 2792/1999 van de Raad van 17 december 1999 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen en voorwaarden voor de structurele acties van de Gemeenschap in de visserijsector (PbEG nr. L 337)

Beschikking 2001/431/EG van de Raad van 28 mei 2001 betreffende een financiële bijdrage van de Gemeenschap in bepaalde uitgaven van de lidstaten voor de tenuitvoerlegging van de in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid geldende controle-, inspectie- en toezichtregelingen (PbEG nr. L 154)

Verordening (EG) nr. 438/2001 van de Commissie van 2 maart 2001 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1260/1999 van de Raad met betrekking tot de beheers- en controlesystemen voor uit de structuurfondsen toegekende bijstand (PbEG nr. L 063)

KUSTVISSERIJ

Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland tot regeling van de samenwerking in de Eemsmonding (Eems-Dollardverdrag) tot regeling van de samenwerking met betrekking tot het waterbeheer en het natuurbeheer in de Eemsmonding (Eems-Dollardmilieuprotocol) (Trb. 1960, 69)

Beschikking vaststelling van voorschriften betreffende het uitreiken van consenten tot uitoefening van de kustvisserij (Stcrt. 1964, 100)

Natuurbeschermingswet (Stcrt. 1967, 572)

Beschikking Verboden vistuigen in de gesloten gedeelten van de kustwateren (Stcrt. 1970, 82)

Beschikking regeling garnalenvangst (Stcrt. 1975, 197)

CONTROLE

Europees

Verordening (EEG) nr. 2057/82 van de Raad van 29 juni 1982 houdende vaststelling van bepaalde maatregelen voor controle op de activiteiten van vissersvaartuigen uit de Lid-Staten (PbEG nr. L 220)

Verordening (EEG) nr. 2241/87 van de Raad van 23 juli 1987 houdende vaststelling van bepaalde maatregelen voor controle op de visserijactiviteiten (PbEG nr. L 207)

Verordening (EEG) nr. 2847/93 van de Raad van 12 oktober 1993 tot invoering van een controleregeling voor het gemeenschappelijk visserijbeleid (PbEG nr. L 261)

Verordening (EG) nr. 1489/97 van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 29 juli 1997 houdende bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2847/93 van de Raad wat betreft satellietvolgsystemen voor vissersvaartuigen (PbEG nr. L 202)

Verordening (EG) nr. 1447/1999 van de Raad van 24 juni 1999 tot vaststelling van een lijst van gedragingen die een ernstige inbreuk vormen op de voorschriften van het gemeenschappelijk visserijbeleid (PbEG nr. L 167)

Nationaal

Regeling eisen satellietvolgapparatuur (Stcrt. 1998, 104)

Regeling opgave zeevis (Stcrt. 1984, 219)

Regeling eisen aan administraties van transacties inzake zeevis (Stcrt. 1984, 219)

Beschikking plaatsing opgavebussen (Stcrt. 1985, 11)

Regeling bijhouden EEG-logboek en opgave zeevis (Stcrt. 1985, 64)

Regeling logboek en opgave zeevis 1987 (Stcrt. 1987, 194)

Regeling stelselmatige controle bij aanlanding 1988 (Stcrt. 1987, 253)

OVERIGE ONDERWERPEN

Walvisvangst

Wet op de walvisvangst (Stb. 1951, 98)

Wet op de walvisvangst 1960 (Stb. 1960, 410)

Lijst van geraadpleegde bronnen en literatuur

Publicaties van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit

Structuurnota Zee- en Kustvisserij. 1993.

Balanceren tussen ecologie en economie : het Nederlandse visserijbeleid in kort bestek. Februari 1997.

Beleidsbesluit vaste vistuigen 'Vast en zeker'. Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28 752, nr. 1. December 2002.

Co-management in de kust- en binnenvisserij : Een schets van de huidige situatie en de mogelijkheden voor de toekomst. Expertisecentrum LNV, juni 2003.

Europese publicaties

Europese Commissie Vertegenwoordiging in Nederland, Europese Almanak 2004. Den Haag: SDU Uitgeverij, 2004.

Overige publicaties

Beschrijving archief Directie Visserij (mei 2000)

Moussis, Nicholas, Wegwijzer Europa 1998-1999, adressen, beleid, wetgeving. Alphen aan den Rijn: Samsom, 1998.

Staatsalmanak, 1945-2003.

Staatscourant, 1945-2003.

Staatsblad, 1945-2003.

Twist, E.W.B., Inertie en dynamiek in het visserijbeleid : De veilplicht als casus (eindschrift). Leiden: 1992.

websites:

Ministerie van LNV

Overheid.nl

Europese Commissie

Europees Parlement

Lijst van geraadpleegde personen

Moegtaar Bhikhie (Archief Directie Zeevisserij)

Marije van Goor (Visstand- en visrechtbeheer)

Gieta Mahabir (Kustvisserij, Binnenvisserij en Cultures)

Berlinda van Nierop (LASER Dordrecht)

Nico de Niet (Directie Visserij)

Piet Roos (Zeevisserijregelingen)

Barbara Schoute (Zeevisserijbeleid)

Dirk-Jan van der Stelt (Zeevisserijbeleid)